

Ekonomikas ministrija

LATVIJAS MAKROEKONOMISKAIS APSKATS

2021.gada oktobris

© 2021 | Ekonomikas ministrija
Centrālā statistikas pārvalde

Pamatā skaitliskā informācija un dati, izņemot īpaši norādītos gadījumos, ir saņemti no Centrālās statistikas pārvaldes. Eiropas Savienības dati tiek ņemti no *Eurostat* datu bāzes. Latvijas Bankas un Finanšu un kapitāla tirgus komisijas dati ir izmantoti Latvijas maksājumu bilances, banku un monetāro rādītāju raksturojumā. Valsts kases dati ir izmantoti valsts finanšu rādītāju raksturojumā.

Pārpublicēšanas un citēšanas gadījumā atsauce ir obligāta

Ja Jums ir komentāri, jautājumi vai ierosinājumi, lūdzam tos adresēt:
Ekonomikas ministrijai
Brīvības ielā 55
Rīga, LV-1519

Tālrunis 371 67 013 109
E-pasts: macro@em.gov.lv
Interneta vietne: <https://em.gov.lv>

ISSN 2592-852X

2021 | 2

SATURS

EKONOMISKĀS ATTĪSTĪBAS TENDENCES.....	4
PASAULES EKONOMIKAS ATTĪSTĪBA	7
IEKŠZEMES KOPPRODUKTS UN KOPĒJAIS PIEPRASĪJUMS	8
IEKŠZEMES KOPPRODUKTS	8
PATĒRIŅŠ.....	9
INVESTĪCIJAS	10
EKSPORTS.....	12
IMPORTS	15
NOZARU IEGULDĪJUMS.....	16
APSTRĀDES RŪPniecība	18
LAUKSAIMniecība, MEŽSAIMniecība UN ZIVSAIMniecība.....	25
PĀRĒJĀ RŪPniecība.....	25
BŪVniecība.....	26
TIRDZNiecība, IZMITINĀŠANA UN ĒDINĀŠANA.....	27
TRANSPORTS UN UZGLABĀŠANA	28
KOMERCPAKALPOJUMI	29
SABIEDRISKIE PAKALPOJUMI.....	29
DARBA TIRGUS.....	30
NODARBINĀTĪBA UN BEZDARBS	30
DARBA SAMAKSA	33
EKONOMISKĀ STABILITĀTE UN KONKURĒTSPĒJA	35
CENAS	35
MAKSĀJUMU BILANCE	37
ĀRVALSTU TIEŠĀS INVESTĪCIJAS.....	38
MONETĀRIE RĀDĪTĀJI	39
KOPBUDŽETS UN VALSTS PARĀDS	40
BUDŽETA IEŅĒMUMI UN IZDEVUMI.....	41
PRODUKTIVITĀTE UN KONKURĒTSPĒJA	42
BRĪDINĀŠANAS MEHĀNISMS.....	43
LATVIJA STARPTAUTISKAJOS REITINGOS.....	44

2021 | 2

EKONOMISKĀS ATTĪSTĪBAS TENDENCES

Latvijā līdz Covid-19 pandēmijai saglabājās stabila ekonomiskā izaugsme, kuras tempi pārsniedza ES vidējos rādītājus. No 2011. līdz 2019.gadam IKP vidēji pieauga par 3,3% ik gadu.

Covid-19 pandēmija, kas Latvijā sākās 2020.gada martā, būtiski ietekmēja ekonomikas attīstību. Ceturkšņu griezumā lielākais kritums bija vērojams 2020.gada 2.ceturksnī, kad ekonomika saruka par 8,9%. Tomēr, tas bija salīdzinoši labs rādītājs, jo vidēji ES IKP 2.ceturksnī saruka par 13,9%. 3. un 4.ceturksnī ekonomikas krituma tempi gada griezumā turpināja samazināties. Kopumā IKP 2020.gadā Latvijā saruka par 3,6%, salīdzinot ar 2019.gadu. Saglabājoties

epidemioloģiskajiem ierobežojumiem arī 2021.gada 1.ceturksnī ekonomikā bija vērojama lejupslīde (kritums par 0,7%). Tomēr līdz ar pavasari, atsākoties sezonas darbiem un uzlabojoties epidemioloģiskajai situācijai, ko veicina vakcinācija, ekonomiskā aktivitāte pakāpeniski palielinās. 2021.gada 2.ceturksnī IKP bija par 10,8% lielāks nekā pirms gada. Pēc sezonāli izlīdzinātiem datiem izaugsme 2.ceturkšņa laikā sasniedza 2,6% pret iepriekšējo periodu un par 1,3% pārsniedza 2019.gada 4.ceturkšņa līmeni, kas bija pēdējais pirms Covid-19 pandēmijas. Ekonomikas ministrijas prognozē, ka kopumā 2021.gadā ekonomikas izaugsme var sasniegt 5%. Tomēr, joprojām Covid-19 pandēmijas dēļ saglabājas augsta nenoteiktība.

Ekonomikas attīstības pamatrādītāji

	2016	2017	2018	2019	2020	2021p
Iekšzemes kopprodukts, faktiskajās cenās, mljrd. eiro	25,4	27,0	29,2	30,6	29,5	31,9
<i>izmaiņas pret iepriekšējo gadu, procentos</i>						
Iekšzemes kopprodukts	2,4	3,3	4,0	2,5	-3,6	5,0
Privātais patēriņš	3,4	2,9	3,0	0,2	-7,6	7,0
Valsts patēriņš	2,3	3,3	1,7	3,4	2,6	4,5
Kopējā pamatkapitāla veidošana	-8,2	11,4	11,8	6,9	0,2	4,5
Eksports	3,9	6,4	4,5	2,1	-2,2	6,1
Imports	3,6	8,6	6,4	3,0	-2,5	10,4
Patēriņa cenas	0,1	2,9	2,5	2,8	0,2	2,9
<i>procentos</i>						
Nodarbināto skaita izmaiņas	-0,3	0,2	1,6	0,1	-1,9	-2,5
Nodarbinātības līmenis	61,6	62,9	64,5	65,0	64,2	62,9
Bezdarba līmenis	9,6	8,7	7,4	6,3	8,1	7,5
<i>procentos pret iekšzemes kopproduktu</i>						
Vispārējā valdības sektora bilance	0,2	-0,8	-0,8	-0,6	-4,5	-6,8
Vispārējās valdības parāds	40,4	39,0	37,1	36,7	43,2	45,9
Eksporta-importa saldo	0,3	-0,6	-0,8	-0,8	1,2	-2,0

p-prognoze

Covid-19 krīze ir būtiski ietekmējusi patēriņu. Augot nodarbinātībai un palielinoties darba samaksai, līdz Covid-19 pandēmijai, izņemot 2019.gadu, patēriņš stabili pieauga. Covid-19 krīzes izraisītais bezdarba pieaugums un ienākumu kritums ir būtiski samazinājis mājsaimniecību patēriņu – tas 2020.gadā bija par 7,6% mazāks nekā pirms gada. 2021.gada 1.pusgadā privātais patēriņš, salīdzinot ar 2020.gada attiecīgo periodu, pieauga par 2,3% lielā mērā bāzes efekta dēļ. Tomēr, salīdzinot ar 2019.gadu, privātais patēriņš joprojām ir zemā līmenī.

Valdības īstenotie atbalsta pasākumi Covid-19 negatīvās ietekmes mazināšanai, kas ir lielā mērā finansēti uz valsts budžeta deficīta palielināšanas rēķina, ir saglabājuši pozitīvu valsts patēriņa pieaugumu. Tas 2020.gadā bija par

2,6% lielāks nekā pirms gada un turpināja pieaugt arī 2021.gada 1.pusgadā (gada griezumā par 5,2%).

Covid-19 krīze salīdzinoši mērenāk ir ietekmējusi investīcijas. Neskatoties uz kopējo ekonomisko aktivitāšu samazinājumu 2020.gadā, investīcijas pieauga par 0,2%, Pozitīvas tendences vērojamas arī šogad – 1.pusgadā ieguldījumi bruto pamatkapitāla veidošanā palielinājās par 4,2%, investīcijas mašīnās un iekārtās – par 16,2% un intelektuālā īpašuma produktos – par 16,6% salīdzinājumā ar pagājušā gada 1.pusgadu. Sagaidāms, ka investīcijas palielināsies arī turpmāk, ko veicinās ekonomiskās noskaņas uzlabošanās un ievērojama ES līdzekļu ienākšana.

Preču eksportam ir nozīmīga loma Covid-19 pandēmijas negatīvās ietekmes mazināšanā. 2020.gadā Covid-19 ierobežojumu dēļ ārējos tirgos kopumā eksports saruka par 2,2%, bet 2021.gada 1.pusgadā, stabilizējoties situācijai ārējos tirgos, eksports gada griezumā pieauga par 6,9%. Tendences preču un pakalpojumu eksportā ir ļoti atšķirīgas. 2020.gadā Latvijas preču eksports pieauga par 6,4%, bet 2021.gada 1.pusgadā – par 9,6%. Lielāko devumu preču eksporta pieaugumā nodrošina mehānismu un elektroiekārtu eksporta kāpums. Būtisks eksporta palielinājums 2020.gadā bija arī pārtikas un lauksaimniecības preču grupā, kā arī plastmasām un to izstrādājumiem, bet 2021.gada 1.pusgadā – koka un tā izstrādājumu eksportam.

Tajā pašā laikā pakalpojumu eksports būtiski atpaliek no pirmskrīzes līmeņa. 2020.gadā tas samazinājās par 21,7%. Kritumu lielā mērā ietekmēja Covid-19 pandēmijas ierobežojumu skarto aviācijas un tūrisma pakalpojumu nozaru eksports, kā arī tranzīta pakalpojumu eksporta kritums. Lai arī 2021.gadā situācija ir stabilizējusies un 1.pusgadā kopumā pakalpojumu eksports samazinājās par 0,9% gada griezumā, tomēr tā atgriešanās pirmskrīzes līmenī prasīs ilgāku laika periodu.

Kopš 2011.gada Latvijā ir vērojams zems maksājuma bilances tekošā konta deficīts, kas liecina par Latvijas ekonomikas ārējo sabalansētību. 2020.gadā tekošais konts bija ar pārpalikumu 2,9% apjomā no IKP. Turpmākajos gados, neskatoties uz Covid-19 pandēmijas negatīvo ietekmi uz ekonomikas attīstību, sagaidāms, ka tekošais konts būs ar nelielu deficītu, neapdraudot Latvijas ekonomikas ārējo sabalansētību.

Nozaru griezumā attīstības tendences ir ļoti atšķirīgas. Covid-19 krīzes ietekmē 2020.gadā visbūtiskākais apjomu samazinājums bija izmitināšanas un ēdināšanas, kā arī mākslas, izklaides un atpūtas nozarēs. Tāpat ieviestie Covid-19 ierobežojumi būtiski ietekmēja aviācijas, sauszemes transporta un dzelzceļa uzņēmumus. Vērā ņemams apjomu samazinājums bija arī finanšu un apdrošināšanas darbībās, informācijas un komunikācijas pakalpojumos, kā arī komercpakalpojumu nozarēs. Neliels kritums 2020.gadā bija vērojams apstrādes rūpniecībā, ko lielā mērā ietekmēja vērā ņemama nozares sabremzēšanās krīzes 1.vilnī 2020.gada martā, aprīlī un maijā. Tajā pašā laikā pieauga apjomi lauksaimniecības un mežsaimniecības, būvniecības un sabiedrisko pakalpojumu nozarēs.

2021.gada sākumā Covid-19 pandēmija turpināja ietekmēt nozares, kurās ir liels sociālā kontakta īpatsvars, savukārt nozares, kas vairāk orientētas uz preču eksportu Covid-19 krīzes 2.vilnī pārcieta ievērojami veiksmīgāk. Tuvojoties vasarai un pakāpeniski uzlabojoties epidemioloģiskajai situācijai, pakāpeniski sāka atkopties ekonomiskās aktivitātes visvairāk cietušajās nozarēs. Tomēr, 2021.gada 2.ceturksnī, salīdzinot ar pirmskrīzes 2019.gada 4.ceturksnī, gaisa transporta nozarē apjomi bija par 76% mazāki, izmitināšanā – par 52%, ēdināšanā, kā arī mākslas un

izklaides nozarēs – par 35%. Vienlaikus ir virkne nozaru, kuru apjomi šī gada 2.ceturksnī jau ievērojami pārsniedza pirmskrīzes līmeni. Šo nozaru vidū ir virkne apstrādes rūpniecības apakšnozaru, veselības aprūpe, informācijas un komunikācijas pakalpojumi u.c.

Covid-19 pandēmija ir izraisījusi būtiskas izmaiņas līdz šim īstenotajā fiskālajā politikā. 2020.gadā ES tika aktivizēta Stabilitātes un izaugsmes pakta vispārējā izņēmuma klauzula, ļaujot ES valstīm palielināt vispārējās valdības budžeta deficītu 2020. un 2021.gadā tādā apjomā, cik ir nepieciešams pandēmijas izsauktā ekonomikas kaitējuma mazināšanai. **Covid-19 pandēmijas ietekmē 2020.gadā budžeta deficīts pieauga līdz 4,5% no IKP jeb 1,3 mljrd. eiro.** Saeima 2021.gada budžetu apstiprināja ar deficītu 9,3% apmērā no IKP.

Covid-19 epidēmijas negatīvās ietekmes uz ekonomikas attīstību dēļ **2020.gadā vidējā gada inflācija bija tikai 0,2%, kas ir ievērojami zemāk nekā 2019.gadā.** Pandēmijai atkāpjoties, patēriņa cenas ir sākušas palielināties. 2021.gada septembrī, salīdzinot ar iepriekšējā gada septembri, patēriņa cenas pieauga par 4,8%. Gada vidējā inflācija bija 1,3 %. **2021.gadā kopumā vidējā gada inflācija varētu būt ap 2,9%** un to joprojām noteiks pasaules cenu svārstības.

Covid-19 ierobežojošo pasākumu ieviešana būtiski ietekmēja situāciju darba tirgū. Kopš 2020.gada marta vidus, kad tika ieviesti Covid-19 ierobežojošie pasākumi, visvairāk negatīvi tika skartas darbaspēka intensīvas nozares, kas tiešā veidā saistītas ar iedzīvotāju pārvietošanos un pulcēšanos. Kopumā 2020.gadā nodarbināto skaits samazinājās par 1,9% jeb aptuveni 17 tūkst., kas ir lielākais nodarbināto skaita kritums kopš 2010.gada. Līdz ar iedzīvotāju nodarbinātības samazināšanos jūtami pieauga arī bezdarbs. 2020.gadā bezdarba līmenis Latvijā bija 8,1%, būtiski pārsniedzot 2019.gada līmeni – par 1,8 procentpunktiem.

2021.gadā pakāpeniski uzlabojoties epidemioloģiskajai situācijai ir vērojami uzlabojumi darba tirgū. Kopš 2021.gada aprīļa mēneša ir atsākusi augt nodarbinātība, kā arī turpina kristies bezdarbs. Tomēr krīze ir atstājusi redzamas "pēdas" darba tirgū. Nodarbināto skaits un nodarbinātības līmenis joprojām ir būtiski zemāks nekā 2019.gadā. Krīze ir ietekmējusi iedzīvotāju ekonomisko aktivitāti, kas līdztekus demogrāfiskiem procesiem sašaurina darbaspēka piedāvājumu darba tirgū un paaugstina darbaspēka nepietiekamības riskus. Krīzei ieilgstot, ir pieaudzis ilgstošo darba meklētāju īpatsvars, kas kopā ar reģionālām darba tirgus disproporcijām tuvākos gados var radīt strukturālā bezdarba riskus, kā arī saasināt darbaspēka pieejamības problēmu. 2021.gada 2.ceturksnī bija nodarbināti 861,6 tūkstoši iedzīvotāji vecumā no 15-74 gadiem, kas bija par 3,4% jeb 30,5 tūkstošiem mazāk nekā attiecīgi 2020.gada 2.ceturksnī.

Sagaidāms, ka kopumā situācija darba tirgū turpinās uzlaboties, kas sekmēs jaunu darbavietu pieaugumu un bezdarba samazināšanos. Jārēķinās, ka arvien sarežģītāk varētu kļūt atrast kvalificētus speciālistus, jo īpaši tādās nozarēs kā būvniecība un apstrādes rūpniecība, ko vēl vairāk var saasināt reģionālās darba tirgus disproporcijas. 2021.gadā nodarbināto skaits kopumā varētu būt par 2,5% mazāks nekā pirms gada, bet bezdarba līmenis nokristies līdz 7,5% vidēji gadā.

Līdz ar ekonomisko aktivitāšu atgriešanos strauji pieaug vidējā darba alga. Vidējā mēneša bruto alga 2021.gada 2.ceturksnī palielinājās par 10,2% – pieaugot līdz vidēji 1 237 eiro mēnesī, kas ir bijis straujākais vidējās algas pieaugums pēdējo 13 gadu laikā. Jāatzīmē, ka nozīmīgs algu pieaugums Latvijā ir bijis vērojams jau iepriekšējos gados – vidējais algu pieaugums pēdējo 5 gadu laikā ir bijis tuvu 7% gadā. Pozitīvu spiedienu uz darba algām turpina uzturēt gan algu konverģences process tuvāk ES ekonomiski attīstīto valstu algu līmenim, gan ar vien pieaugoša kvalificēta darbaspēka nepietiekamība – darba tirgus sašaurināšanās, kas rada nepieciešamību uzņēmējiem aktīvāk domāt ne tikai kā piesaistīt jaunu

speciālistus, bet arī kā noturēt esošos, t.sk. pārskatot darba atalgojuma likmes.

Ekonomikas tālākā attīstība vidēja termiņa periodā ir atkarīga no situācijas ārējā vidē un reformu gaitas. Lielākais Latvijas izaugsmes risks saistīts ar globālās ekonomikas attīstību, īpaši Covid-19 epidēmijas ekspansijas apturēšanu. Tāpat svarīga ir ES kopējās ekonomikas telpas turpmākā attīstība. Latvijas ekonomiskās priekšrocības vidējā termiņā galvenokārt balstīsies uz panākto makroekonomisko stabilitāti, kā rezultātā ir uzlabojušies Latvijas kredītreitings, kā arī uz plānoto ES atbalsta programmu efektivitāti un uzlabojumiem uzņēmējdarbības vidē.

Latvijas ekonomikas konkurētspējas priekšrocības pamatā balstās uz tehnoloģiskiem faktoriem, ražošanas efektivitātes uzlabošanu un inovācijām, mazākā mērā uz lētu darbaspēku un zemām resursu cenām. Vidēja termiņa periodā Latvijas izaugsmes tempi var sasniegt 4-5% pieaugumu gadā. Pavājinoties izaugsmei Eiropā un vīrusa ierobežošanas pasākumiem ieilgstot, ekonomikas atveseļošanās tempi varētu būt lēnāki.

2021 | 2

PASAULES EKONOMIKAS ATTĪSTĪBA

Pasaules ekonomikas izaugsmes perspektīvas atbilstoši OECD (*OECD Interim Economic Outlook Forecasts, 2021*) prognozēm ir uzlabojušās, ko sekmē vakcīnu ieviešana, fiskālais atbalsts un pazīmes, ka ekonomika labāk tiek galā ar vīrusa apkarošanas pasākumiem. Tomēr nenoteiktība saglabājas augsta. Jauni saslimstības viļņi un vīrusa lipīgāko celmu izplatība rada bažas par tālāko attīstību. Prognozēts, ka 2021. gadā globālais IKP pieaugs par 5,8%. Savukārt 2022.gadā izaugsmes temps palēnināsies līdz 4,4%.

Globālā iekšzemes kopprodukta pieaugums procentos

	2020	2021p	2022p
Pasaule	-3,5	5,8	4,4
G20	-3,1	6,3	4,7
Eirozona	-6,7	4,3	4,4
ASV	-3,5	6,9	3,6
Vācija	-5,1	3,3	4,4
Ķīna	2,3	8,5	5,8

Avots: OECD Interim Economic Outlook Forecasts (2021); turpmāk – OECD p – prognoze

Ķīnā atveseļošanās ir bijusi strauja. Sagaidāms, ka izaugsme 2021.gadā sasniegs 8,5%, pieņemot, ka epidemioloģiskā situācija arī turpmāk tiks kontrolēta. Indijā pēc 2020.gada apjomīgā IKP sarūkuma (par 7,7%) tiek prognozēts, ka 2021.gadā ekonomiskā izaugsme, ko veicinās pieaugošais pieprasījums pēc patēriņa un investīciju precēm, atjaunosies.

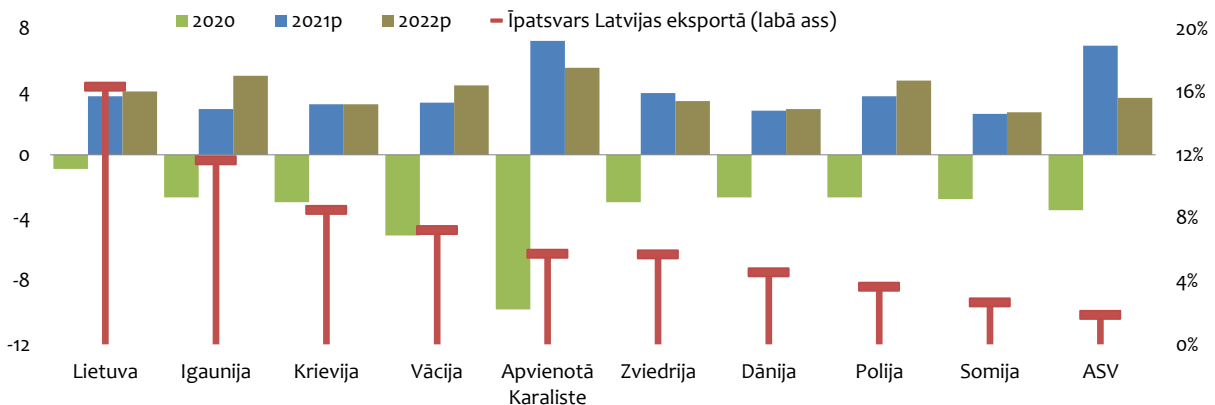
ASV ekonomiskā izaugsme, ko veicināja ievērojams fiskālais atbalsts un straujš progress vakcinācijā, ir stabilizējies. Sagaidāms, ka 2021. un 2022.gadā reālais IKP pieaugs par attiecīgi 6,9% un 3,6%.

Tiek prognozēts, ka eiroszonā IKP 2021. un 2022.gadā pieaugs attiecīgi par 4,3% un 4,4%. Atveseļošanās ātrums tomēr ievērojami atšķirsies starp dalībvalstīm tautsaimniecību strukturālo faktoru dēļ. Pieaugošās enerģijas un izejvielu cenas, dažu izejvielu un to komponentu trūkums, kā arī jaudas ierobežojumi attiecībā pret pieaugošo pieprasījumu, šogad radīs spiedienu uz patēriņa cenām.

Sagaidāms, ka Apvienotajā Karalistē reālais IKP 2021. un 2022.gadā pieaugs par attiecīgi 7,2% un 5,5%. Izaugsmi veicina privātā patēriņa, it īpaši pēc pakalpojumiem, pieaugums. Palielinātās izmaksas saistībā ar Apvienotās Karalistes izstāšanos no ES vienotā tirgus turpinās ietekmēt ārējo tirdzniecību.

Paredzams, ka 2021. un 2022.gadā reālais IKP Vācijā pieaugs par attiecīgi 3,3% un 4,4%. Vīrusu uzliesmojumi un ar tiem saistītie ierobežošanas pasākumi ir aizkavējuši pakalpojumu nozaru atveseļošanās, savukārt uz eksportu orientētā apstrādes rūpniecība spēcīgi aug. Sagaidāms, ka Zviedrijā reālais IKP 2021. gadā sasniegs 3,9%, savukārt 2022.gadā IKP temps mazliet palēnināsies līdz 3,4%. Darba tirgus shēmas, kā arī papildu fiskālais atbalsts ir būtiski mīkstinājušas krīzes ietekmi. Igaunijā pandēmijas šoku 2020.gadā pārvarēja labāk nekā vairums citu ES dalībvalstu, IKP sarūkot vien par 2,7%. Prognozēts, ka IKP 2021. un 2022.gadā pieaugs par attiecīgi 2,9% un 5%, galvenokārt pateicoties privātajam patēriņam un pakāpeniskam privāto investīciju pieaugumam. Arī Lietuvas ekonomika ir bijusi samērā noturīga pret pandēmijas šoku. Tiek prognozēts, ka 2021. un 2022.gadā IKP pieaugs attiecīgi par 3,7% un 4%. Pieaugošais pieprasījums un investīciju stiprināšanās veicinās ekonomikas atveseļošanās.

Lielāko Latvijas tirdzniecības partnervalstu ekonomiskā izaugsme IKP izmaiņas procentos pret iepriekšējo gadu – kreisā ass; īpatsvars procentos 2020.gadā – labā ass

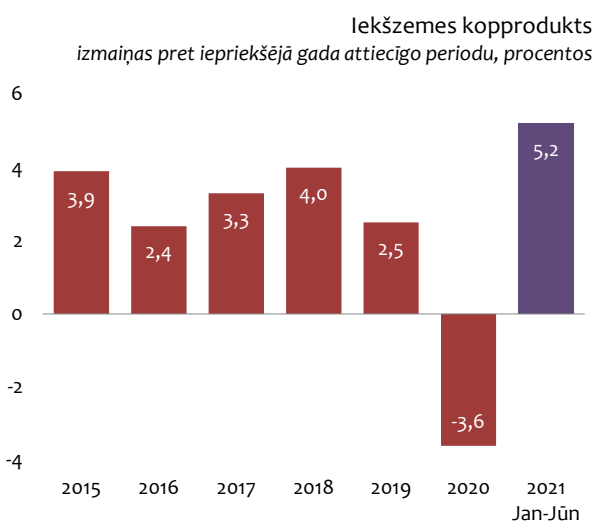
Avots: CSP, OECD (2020), Pasaules Banka (2020), p – prognoze

2021 | 2

IEKŠZEMES KOPPRODUKTS UN KOPĒJAIS PIEPRASĪJUMS

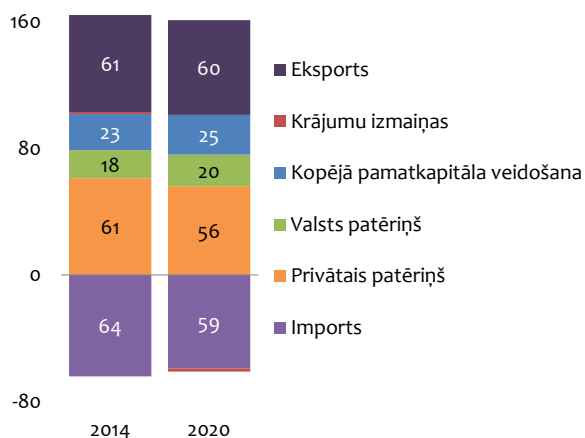
IEKŠZEMES KOPPRODUKTS

2021.gadā vērojams ekonomikas kāpums. 2021.gada pirmajā pusgadā IKP pieauga par 5,2%, kas bija straujākais kāpums pēdējo deviņu gadu laikā.

Ekonomikas attīstību 2021.gada 1.ceturksnī joprojām noteica Covid-19 negatīvā ietekme, savukārt 2.ceturksnī, lielā mērā pateicoties bāzes efektam, ekonomikā bija vērojama strauja izaugsme. Lielākā ietekme bija eksporta kāpumam pateicoties labvēlīgai konjunktūrai Latvijas lielākajos eksporta tirgos.

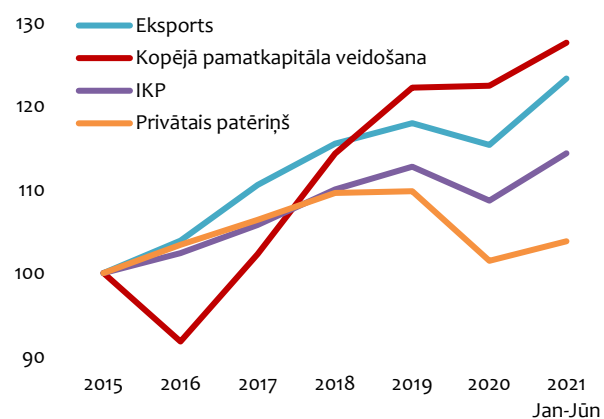
Iekšzemes kopprodukta izlietojuma komponentes procentos pret IKP

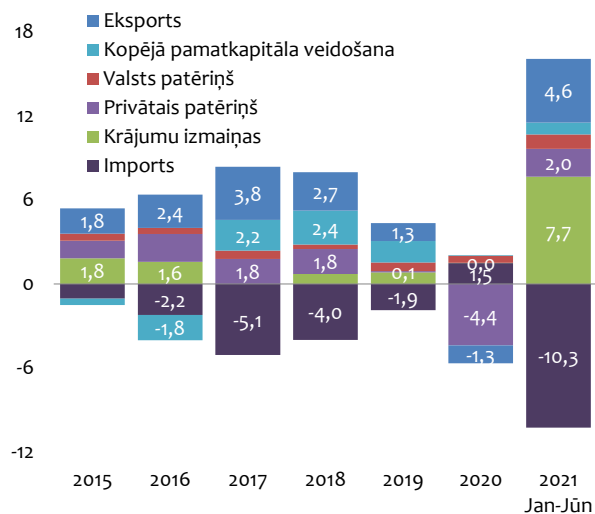
Tendences eksportā bija ļoti atšķirīgas – preču eksporta apjomi pieauga ļoti strauji, tajā pašā laikā pakalpojumu

eksports būtiski atpaliek no pirmskrīzes līmeņa, ko pamatā noteica būtisks tūrisma un transporta pakalpojumu eksporta kritums 2020.gadā. Pateicoties bāzes efektam strauji pieauga arī mājāsaimniecību patēriņš. Investīciju apjomi 2020.gadā Covid-19 apstākļos bija salīdzinoši noturīgi un pat nedaudz pieauga, un pozitīvas tendences vērojamas arī šogad. Arī valdības patēriņš turpināja pieaugt, ko pamatā noteica valdības īstenoto atbalsta pasākumu turpināšana saistībā ar Covid-19 seku mazināšanu.

Iekšzemes kopprodukts un tā izlietojums 2015.gads = 100

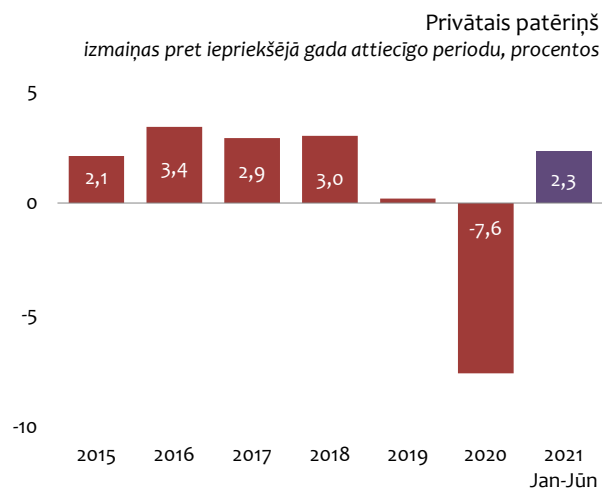

Iekšzemes kopprodukta izlietojuma ieguldījums izmaiņās procentpunktos

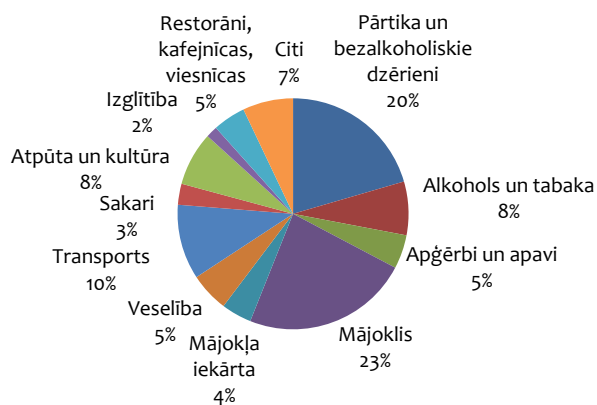
PATĒRIŅŠ

Privātais patēriņš strauji auga 2021.gada pavasarī. No 2014. līdz 2019.gadam tas vidēji gadā palielinājās par 2,3%, ko nodrošināja galvenokārt nodarbinātības un algu pieaugums. Tomēr 2020.gadā Covid-19 ierobežojumu dēļ privātais patēriņš strauji saruka. 2021.gada 1.ceturksnī turpinājās kritums, bet 2.ceturksnī, pateicoties bāzes efektam, tas strauji pieauga.

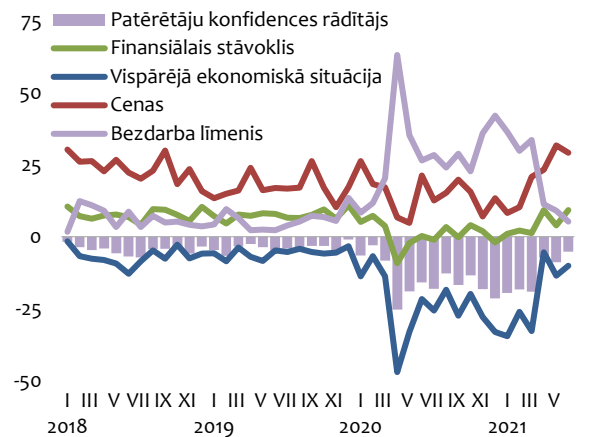
Mājsaimniecību patēriņa struktūrā lielāko daļu veido izdevumi mājoklim. 2020.gadā, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, saistībā ar Covid-19 valstī noteiktajiem ierobežojumiem, visstraujāk izdevumi samazinājās tādās patēriņa grupās kā – atpūta un kultūra, restorāni un viesnīcas, un transports. Tam par iemeslu bija valstī noteiktā ārkārtas situācija, kuras laikā klātienē nebija pieejami dažādi pakalpojumi. Izdevumi par alkoholiskajiem dzērieniem samazinājās par 10% salīdzinājumā ar gadu iepriekš. Cilvēkiem vairāk uzturoties savās mājsaimniecībās pieauga pārtikas patēriņš un izdevumi par mājokli, attiecīgi tiem palielinoties par 2,8% pārtikai un par 1,2% mājoklim.

Mājsaimniecību patēriņa struktūra
2020.gadā, procentos

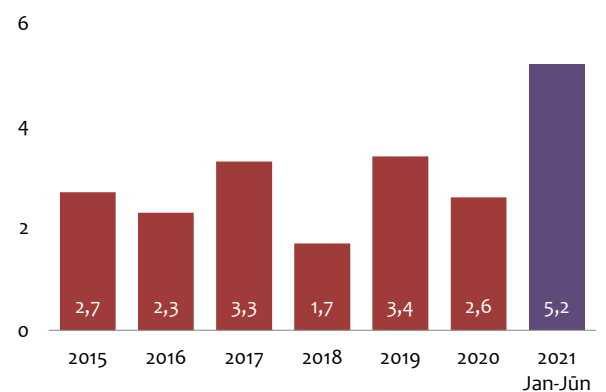
2021.gada 1.pusgadā patērētāju noskaņojums ir atguvis, sasniedzot 2020.gada sākuma līmeni. 2020.gada martā ar ārkārtējās situācijas izsludināšanu valstī Covid-19 krīzes rezultātā, patērētāju noskaņojums sāka pasliktināties. Vispesimistiskākais patērētāju noskaņojums bija 2020.gada aprīlī, kad nākamo 12 mēnešu attīstības perspektīvas dažādi aspekti tika vērtēti vissliktāk. Savukārt inflācijas gaidas 2020.gada aprīlī un maijā bija sasniegušas zemāko līmeni pēdējo trīs gadu laikā. 2021.gada sākumā patērētāju konfidence sāka uzlaboties visās rādītāja galvenajās pozīcijās. Uzlabojoties Covid-19 epidemioloģiskajai situācijai un mazinoties ierobežojumiem, patērētāji 2021.gada 1.pusgadā ir kļuvuši ievērojami optimistiskāki un drošāki par savu dzīvi. Nākotnes izredžu vērtējums ir atgriezies pirms Covid-19 laika līmeni.

Patērētāju konfidences rādītājs
patērētāju novērtējums turpmākajiem 12 mēnešiem,
atbilstu saldo, sezonāli izlīdzināti dati

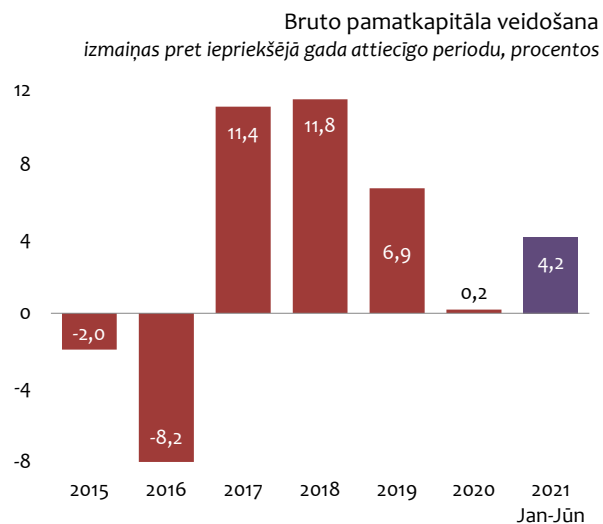
Valsts patēriņš turpina augt. Palielinoties budžeta ieņēmumiem, kopš 2014.gada valsts patēriņš aug straujāk. No 2014. līdz 2020.gadam valsts patēriņš vidēji gadā pieauga par 2,7%. Arī 2021.gadā valsts patēriņš turpināja pieaugt, ko pamatā noteica valdības īstenotie atbalsta pasākumi Covid-19 negatīvās ietekmes mazināšanai.

Valsts patēriņš
izmaiņas pret iepriekšējā gada attiecīgo periodu, procentos

INVESTĪCIJAS

Pēdējos trīs gados pirms Covid-19 pandēmijas (2017.-2019.) investīciju apjomi pieauga vidēji par 10% gadā. Lielu investīciju apjomu veidoja ES finansētās publiskās investīcijas. ES struktūrfondu apguvei tuvojoties noslēguma fāzei, investēšanas aktivitātes mazinājās.

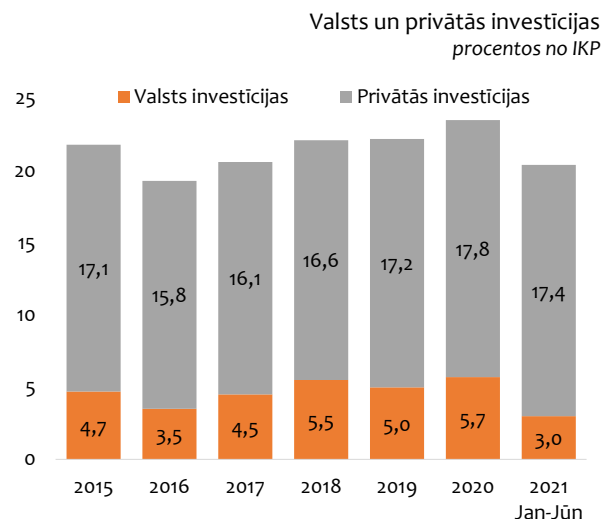
Covid-19 krīzes ietekmē investīciju pieaugums Latvijas ekonomikā ir sarucis. 2020.gadā, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, investīciju apjoms palielinājās tikai par 0,2%. Tomēr, tas bija viens no labākiem rādītājiem ES valstīs. Investēšanas aktivitātes 2021.gadā pakāpeniski ir sākušas pieaugt. 1.pusgadā investīciju apjoms bija par 4,2% lielāks nekā gadu iepriekš.

Privātās investīcijas pieaug, bet to līmenis ir zems. Pēc globālās finanšu privāto investīciju pozitīva dinamika atjaunojās tikai kopš 2017.gada. No 2017. līdz 2019.gadam investīcijas palielinājās ik gadu vidēji par 6,5% un veidoja gandrīz 17% no IKP, kas ir zemāks līmenis nekā ekonomikas straujās izaugsmes gados. 2020.gadā privātā sektora investīciju apjoms samazinājās par 1,7%. Investīciju aktivitātes 2021.gada pirmajā pusgadā palielinājās un bija par 10,8% lielākā apjomā nekā gadu iepriekš.

Ilgtermiņa skatījumā privāto investīciju zemo līmeni lielā mērā ietekmē vājā kredītēšana, zems pieprasījums un liela nenoteiktība. Šo faktoru negatīvo ietekmi uz investīcijām būtiski pastiprināja Covid-19 krīze.

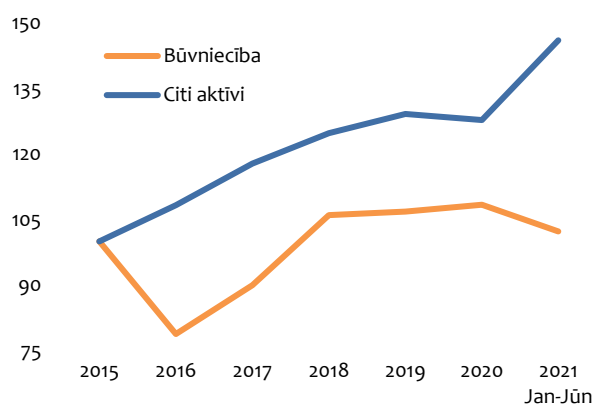
Valsts investīcijas Latvijā ir salīdzinoši augstā līmenī. Tās veido gandrīz 1/5 daļu no kopējām investīcijām Latvijas tautsaimniecībā un to dinamika lielā mērā ir saistīta ar ES struktūrfondu apgušanas cikliskumu. Periodā no 2017. līdz 2019.gadam valsts investīcijas vidēji gadā pieauga par 16%. ES finansējumam sasniedzot maksimumu, valsts investīciju apjomi 2019.gadā būtiski saruka un bija par 9,2% zemākā līmenī nekā gadu iepriekš. Neskatoties uz Covid-19 krīzi valsts investīcijas 2020.gadā palielinājās par gandrīz 7%.

2021.gada 1.ceturksnī, salīdzinot ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu, bija investēts gandrīz par 24% mazāk.

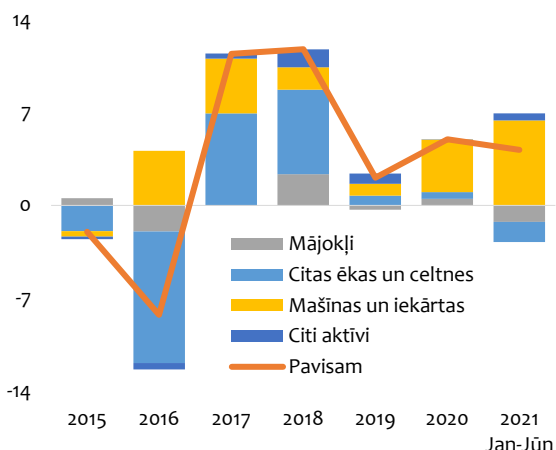
Lielāka daļa no investīcijām ir veikta būvniecības aktīvos. Galvenokārt tie ir ieguldījumi ēkās un būvēs, kas pēdējos trīs gados pirms Covid-19 krīzes sastādīja gandrīz 45% no izdevumiem kopējā pamatkapitāla veidošanai. 2020.gadā būvniecības aktīvos (salīdzināmās cenās) kopumā bija ieguldīts par 1,5% vairāk nekā pirms gada, ko noteica ieguldījumu pieaugums inženierbūvēs un ēkās – par 2,5%, kamēr ieguldījumi mājokļos samazinājās par 2,3%. 2021.gada pirmajā pusgadā būvniecības aktīvos kopumā bija investēts par 5,6% mazāk nekā pirms gada.

Bruto pamatkapitāla veidošana pa aktīvu veidiem
2015.gads = 100

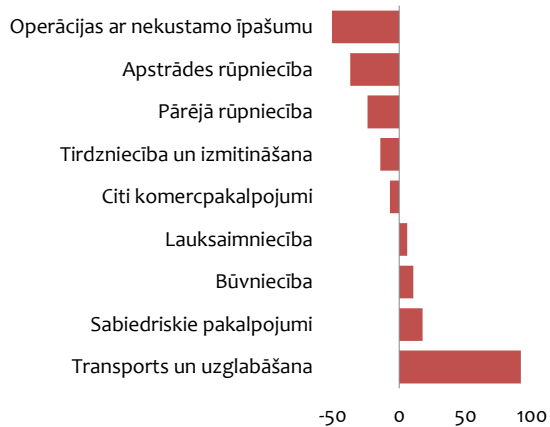
Investīcijas mašīnās un tehnoloģiskajās iekārtās (bez transportlīdzekļiem) 2017.-2019. gados nepārsniedza 40% no kopējām investīcijām un to dinamika bija lēnāka nekā citos aktīvos. 2020.gadā mašīnās un iekārtās uzņēmēji investēja par 2,8% vairāk nekā pirms gada, bet ieguldījumu apjomi transportlīdzekļos būtiski samazinājās – par 22,3%.

Bruto pamatkapitāla veidošana pa aktīvu veidiem
izmaiņas pret iepriekšējā gada atbilstošo periodu, procentos;
aktīvu veidu ieguldījums, procentpunktos

2021.gada 1.pusgadā mašīnās un iekārtās bija investēts kopumā par 16,2% vairāk nekā pirms gada. Investīciju kāpumu šajos aktīvos lielā mērā noteica ieguldījumi transportlīdzekļos, kā arī informācijas un komunikācijas tehnoloģiju iekārtās, kas ir nepieciešams aprīkojums attālināta darba nodrošināšanai.

Kapitālieguldījumu dinamika
2021.gada janvārī-jūnijā salīdzinot ar iepriekšējā gada attiecīgo
periodu, procentos*

* – aprēķināts, izmantojot ceturkšņu datus, faktiskajās cenās

Investīcijas intelektuālā īpašuma produktos pēdējos trīs gados pirms Covid-19 krīzes bija vidēji 1,7% no IKP. 2020.gadā šajos aktīvos bija investēts par 2,8% vairāk nekā 2019.gadā. Pozitīvā investīciju dinamika saglabājās arī 2021.gadā. Šī gada 1.pusgadā ieguldījumi intelektuālā īpašuma produktos palielinājās par 16,6% un sasniedza 2,3% no IKP.

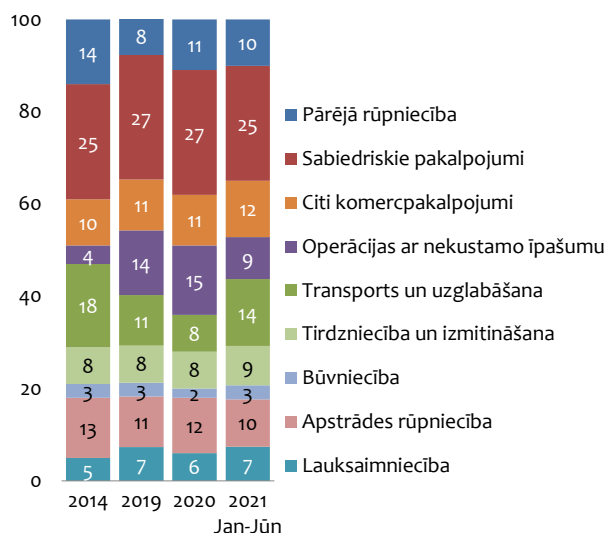
Kapitālieguldījumi materiālajos pamatlīdzekļos preču ražošanas nozarēs 2021.gada 1.pusgadā, salīdzinot ar

iepriekšējā gada atbilstošo periodu, bija gandrīz par 21,5% mazāka apjomā nekā pirms gada.

Lielākais devums bija ieguldījumu samazinājumam apstrādes rūpniecības nozarē (par 36,7%) un enerģētikas un siltumapgādes nozarē (par 24%). To daļēji kompensēja kapitālieguldījumu materiālajos aktīvos pieaugums transporta un uzglabāšanas, kā arī veselības aprūpes nozarē, kas bija par 92% un 53% lielākā apjomā nekā pirms gada.

Rūpniecības uzņēmumu vadītāju aptaujas rezultāti liecina, ka nozīmīgākais investīcijas veicinošais faktors ir pieprasījuma pieaugums. Liela nozīme ir finanšu pieejamībai investīciju stimulēšanā. 2021.gadā arī finansiālie apstākļi tiek lēsti kā nozīmīgs investīcijas atbalstošs faktors, kas ir līdzvērtīgs tehniskā rakstura faktoriem, kā, piemēram, tehnoloģiju attīstība, kvalificēta darbaspēka pieejamība u.c.

Kapitālieguldījumu struktūra
pa nozarēm, procentos*

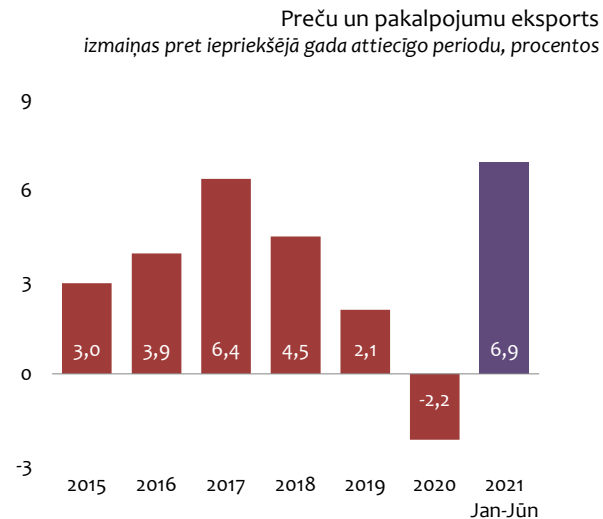

* Bruto kapitālieguldījumi materiālajos aktīvos. Aprēķināts, izmantojot ceturkšņu datus.

Investīciju dinamiku turpmāk ietekmēs nenoteiktība par starptautisko vidi, tostarp Covid-19 izplatības ierobežojošie pasākumi. Liela nozīme būs arī kredītportfeļa palielināšanai, kas ilgstoši ir zemā līmenī. Pozitīvi investēšanas dinamiku ietekmēs ES finansējums, kas ir nozīmīgs investīciju līmeņa kāpināšanas stimuls. Paredzams, ka investīciju aktivitātes pieaugs straujāk ar *Rail Baltica* projekta īstenošanās uzsākšanu. Būtisks devums investīciju aktivitāšu palielināšanai būs arī vairākiem projektiem, kuru finansējums ir paredzēts Atjaunošanas un noturības mehānisma ietvaros. Palielinoties ekonomiskām aktivitātēm investīciju apjoma pieaugumu var bremzēt darbaspēka ierobežota pieejamība.

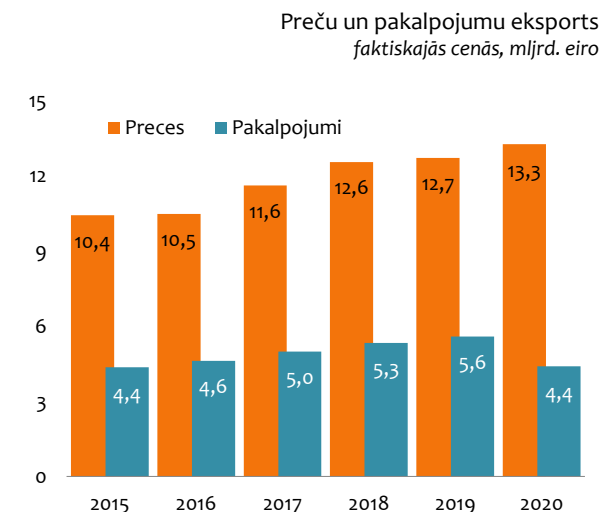
EKSPORTS

Eksports ir viens no galvenajiem tautsaimniecības attīstības dzinuljiem. Eksporta izaugsme ir cieši saistīta ar ārējo pieprasījumu un galveno partnervalstu ekonomiskās attīstības tempiem.

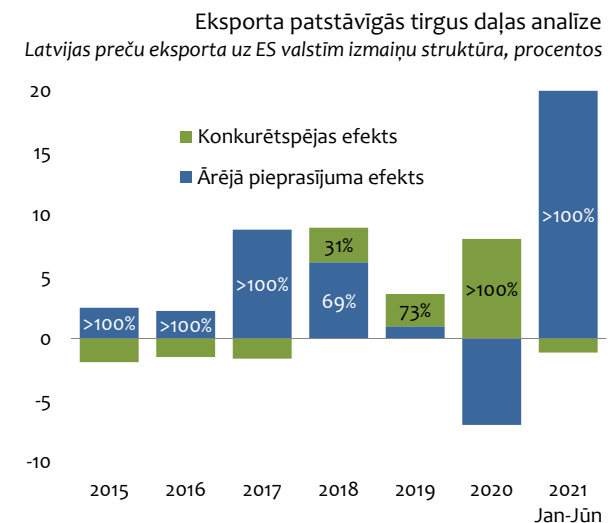

2020.gadā preču un pakalpojumu eksporta apjomi samazinājās, galvenokārt Covid-19 pandēmijas dēļ. Gada pirmajā un pēdējā ceturksnī eksporta apjomi pieauga, savukārt 2.ceturksnī tie būtiski samazinājās, kas noteica eksporta samazinājumu arī gadā kopumā.

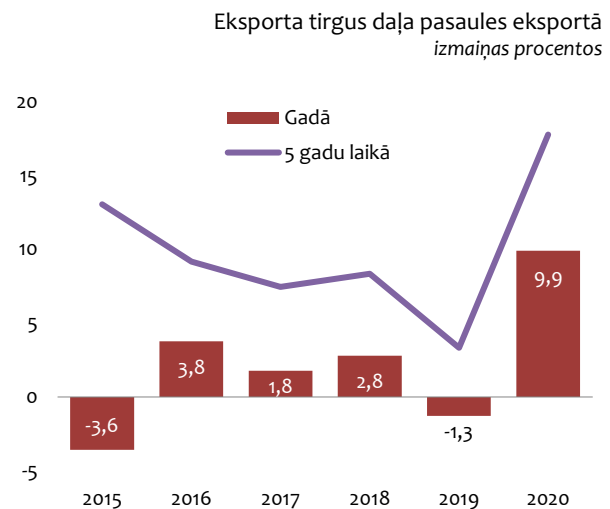
2021.gada 1.ceturksnī eksports nedaudz saruka, taču 2.ceturksnī tas pieauga par 15,5%. Kopumā 2021.gada pirmajā pusē eksporta apjomi bija par 6,9% lielāki nekā pirms gada.

2015.-2018.gadā eksporta pieaugumu pamatā noteica ārējais pieprasījums, savukārt cenu konkurētspējas loma eksporta pieaugumā bija mazāka vai pat negatīva. 2019.gadā eksporta izaugsmi veicināja konkurētspējas efekts, kas saistīts ar veiksmīgu jaunu tirgu apgūšanu. 2020.gadā, Covid-19 izplatības ietekmē, strauji saruka ārējais pieprasījums, ko gandrīz pilnībā kompensēja konkurētspējas pieaugums atsevišķās nozarēs. Savukārt 2021.gadā eksporta izaugsmi veicina straujš ārējā pieprasījuma pieaugums.

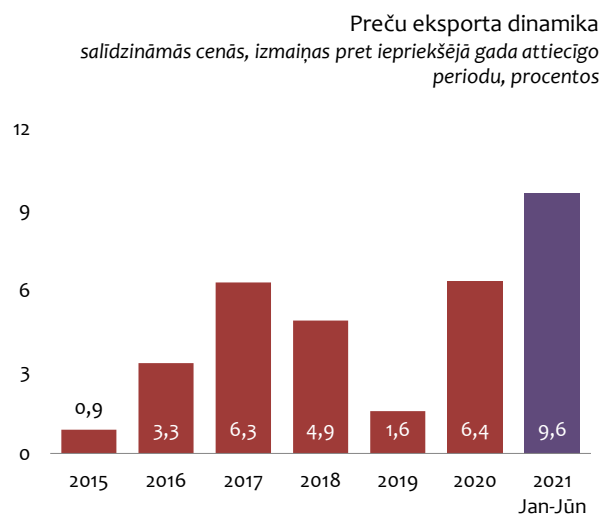

Kopš 2016.gada Latvijas eksporta daļai pasaules tirgū ir tendence pieaug, kas liecina ka Latvijas uzņēmēji saglabāja konkurētspēju, neraugoties uz strauju darbaspēka izmaksu pieaugumu. Izņēmums bija 2019.gads, kad Latvijas eksporta izaugsmes tempi bija zemāki nekā vidēji pasaulē.

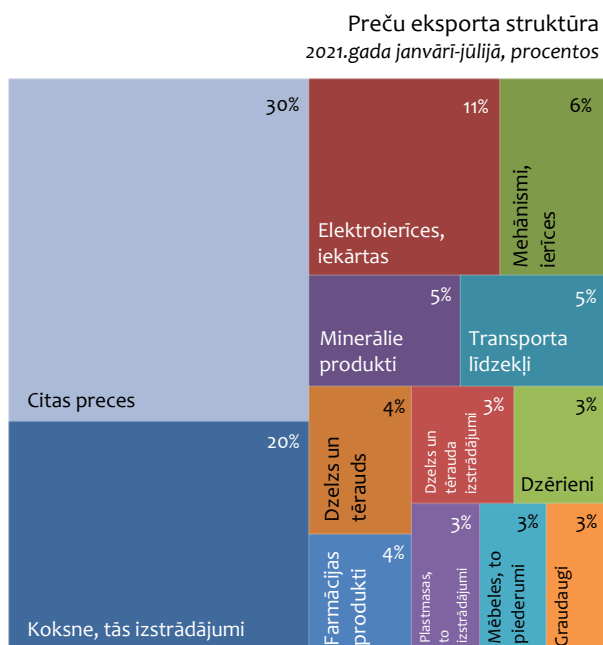

Preču eksports

Preču eksporta īpatsvars pēdējos gados veido aptuveni 70% no kopējā Latvijas eksporta. Jāatzīmē, ka 2020.gadā un 2021.gada pirmajā pusē, strauji augot preču eksportam un samazinoties pakalpojumu eksportam, preču daļa kopējā eksportā nedaudz pieauga.

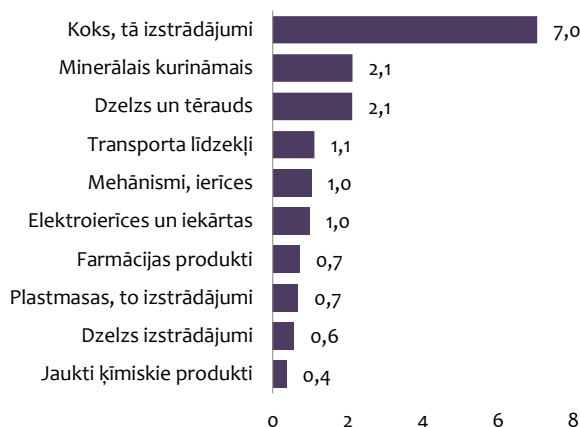
2020.gadā un jo īpaši 2021.gada pirmajā pusē preču eksporta izaugsme bija strauja – salīdzināmās cenās tas pieauga par 9,6%. Pie tam būtiski palielinoties eksporta cenām, pieaugums faktiskajās cenās bija vēl straujāks – par 20,5 procentiem.

2020.gadā preču eksporta vērtības palielinājumu visbūtiskāk sekmēja elektroierīču un iekārtu eksporta attīstība. 2021.gada janvārī-jūlijā preču eksports pieauga par 21,2%, ko būtiski ietekmēja koksnes un tās

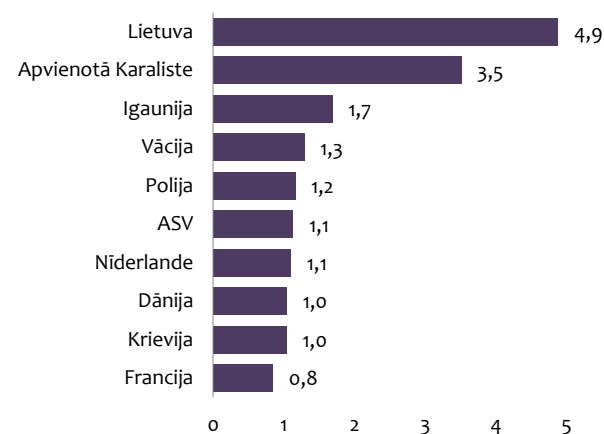
izstrādājumu, minerālo produktu un dzelzs un tērauda eksporta vērtības pieaugums.

Preču grupas ar lielāko ietekmi Latvijas eksporta izmaiņās ieguldījums izmaiņās 2021.gada janvārī-jūlijā pret iepriekšējā gada attiecīgo periodu, procentpunktos

2021.gada janvārī-jūlijā preču eksports pieauga uz visām galvenajām partnervalstīm. Lēnāk tas pieauga uz NVS valstīm, bet straujāk uz ES un pārējām valstīm.

Valstis ar lielāko ietekmi Latvijas preču eksporta izmaiņās ieguldījums izmaiņās 2021.gada janvārī-jūlijā pret iepriekšējā gada attiecīgo periodu, procentpunktos

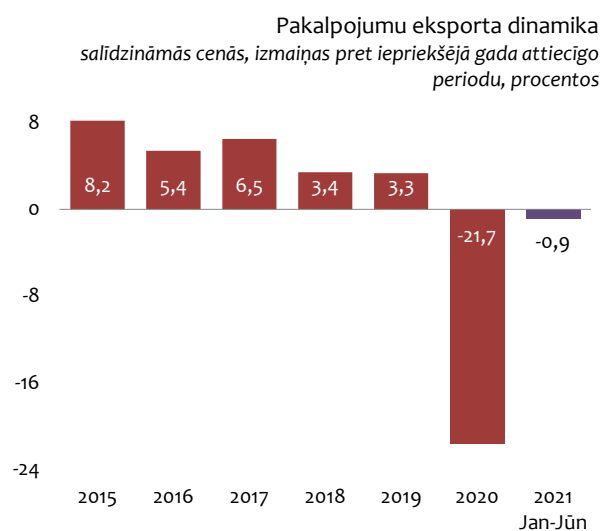
Svarīgākās Latvijas preču eksporta partnervalstis 2021.gada janvārī-jūlijā bija Lietuva, Igaunija, Krievija, Apvienotā Karaliste, Vācija, Zviedrija, Dānija un Polija. Uz šīm valstīm Latvija eksportēja 2/3 daļas no visām precēm.

2021.gada janvārī-jūlijā uz ES valstīm galvenās eksporta preču grupas bija koksne un tās izstrādājumi un elektroierīces un iekārtas. Eksportā uz NVS valstīm lielu daļu sastādīja alkoholiskie dzērieni, mehānismi un farmācijas produkti. Savukārt uz pārējām valstīm lielākās eksporta grupas bija koksne un tā izstrādājumi, elektroierīces un iekārtas, kā arī graudaugi.

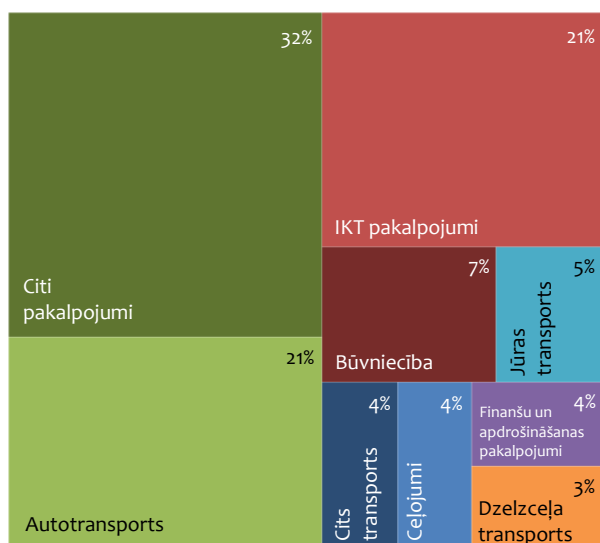
Pakalpojumu eksports

Līdz 2019.gadam vidēji ik gadu Latvijas pakalpojumu eksports auga straujāk nekā preču eksports. Lielu ieguldījumu eksporta izaugsmē veidoja vairāki pakalpojumu posteņi – transporta pakalpojumi, ceļojumu, IKT un tirdzniecības starpniecības pakalpojumi. Savukārt pakalpojumu eksportā kopš 2016.gada samazinājās finanšu pakalpojumu eksporta īpatsvars.

Covid-19 izplatības ietekmē 2020.gads pakalpojumu eksportam bija īpaši nelabvēlīgs, eksporta vērtība faktiskajās cenās bija par 21,6% mazāka nekā pirms gada. 2021.gada pirmajā pusē pakalpojumu eksports faktiskajās cenās bija par 0,9% lielāks nekā pirms gada, savukārt, ņemot vērā cenu izmaiņas, salīdzināmās cenās pakalpojumu eksports nedaudz saruka.

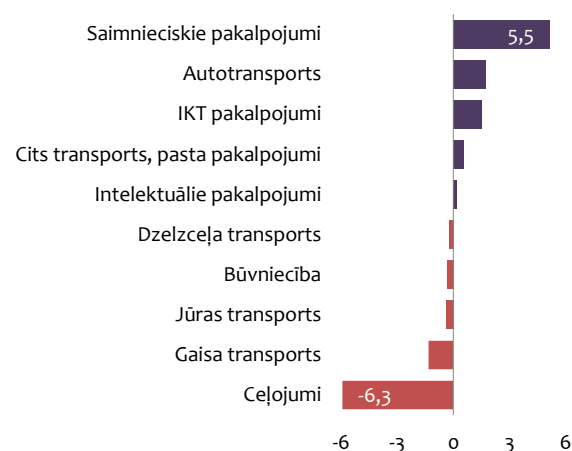

Pakalpojumu eksporta struktūra pa posteņiem
2021.gada janvārī-jūnijā, procentos

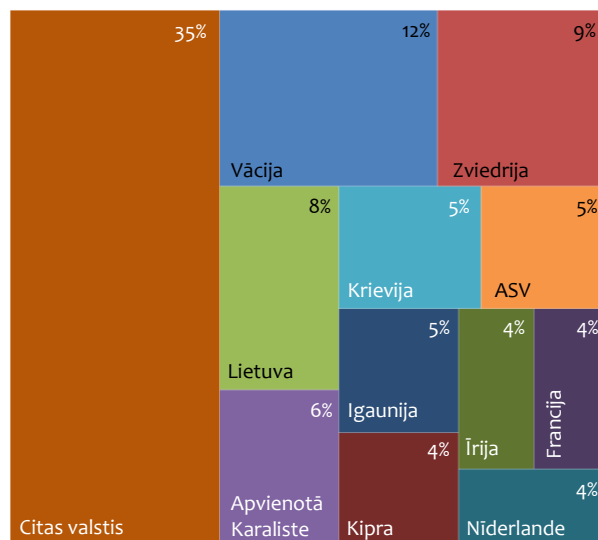
2020.gadā pieauga vienīgi būvniecības un citu saimniecisko pakalpojumu eksports. Savukārt ievērojami samazinājās transporta pakalpojumu eksports, īpaši – gaisa transportā un ceļojumu pakalpojumu eksports. Mērenāk saruka finanšu un apdrošināšanas un IKT eksporta pakalpojumu vērtība. 2021.gada janvārī-jūnijā būtiski samazinājās ceļojumu un gaisa transporta pakalpojumu eksports. Savukārt pieauga saimniecisko un IKT pakalpojumu eksports.

Pakalpojumu posteņu eksporta attīstība
ieguldījums izmaiņās 2021.gada janvārī-jūnijā pret iepriekšējā gada attiecīgo periodu, procentpunktos

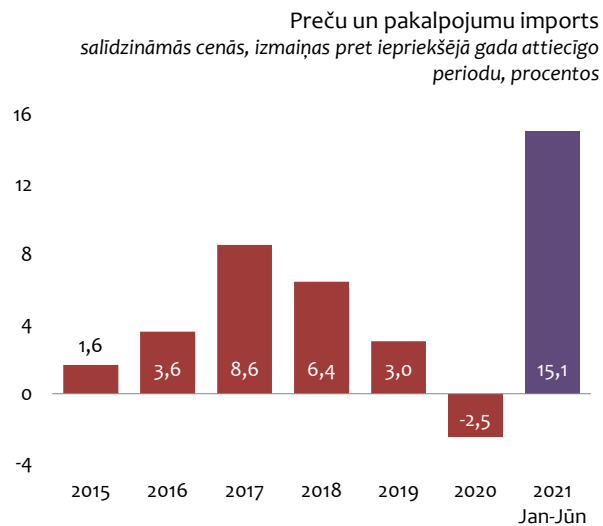
Pakalpojumu eksportā pa valstu grupām arvien lielāku īpatsvaru veido eksports uz ES valstīm. Vērā ņemamu daļu sastāda pakalpojumu eksports uz NVS valstīm, kas pārsvarā saistīts ar tranzītpakalpojumiem. Jāatzīmē, ka pakalpojumu eksporta īpatsvaram uz NVS valstīm pēdējo gadu laikā ir samazinoša tendence.

Pakalpojumu eksporta struktūra pa valstīm
2021.gada janvārī-jūnijā, procentos

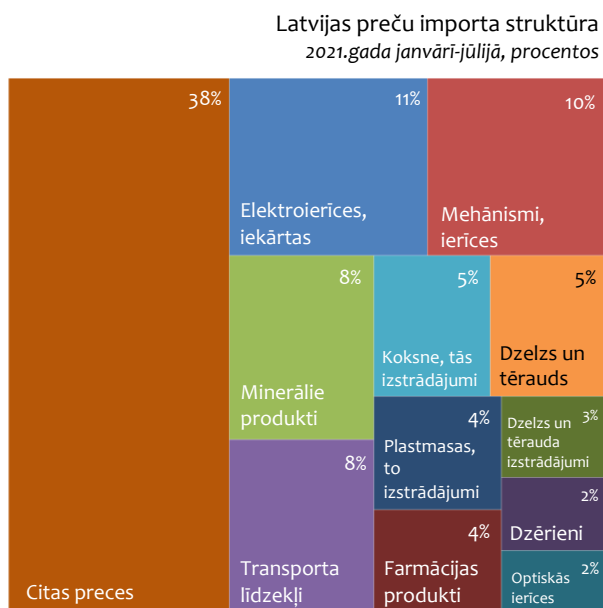

IMPORTS

Preču un pakalpojumu importa apjomi pēdējos gados attīstās līdzīgi eksportam. Kopš 2017.gada tradicionāli straujāk pieaug pakalpojumu, bet mērenāk preču imports. 2020.gadā Covid-19 ietekmē būtiski samazinājās pakalpojumu imports, turpretī preču imports saglabājās iepriekšējā gada līmenī. **2021.gada pirmajā pusē, ievērojami pieauga gan preču, gan pakalpojumu imports.**

2020.gadā preču importa apjomi, cenu samazinājuma dēļ, faktiskajās cenās samazinājās par 4,7%. Līdzīgi kā preču eksports, arī imports būtiski samazinājās gada 2.ceturksnī. Preču importa samazinājumu 2020.gadā būtiski ietekmēja minerālo produktu, lidaparātu un to daļu un sauszemes transporta līdzekļu importa samazinājums. Savukārt ievērojami pieauga elektroierīču un iekārtu importa vērtība, bet mērenāk – graudaugu kultūru imports.

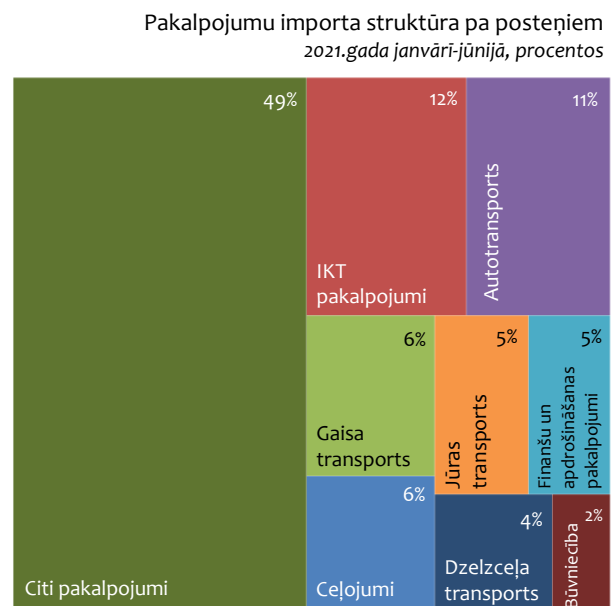
2021.gada janvāri-jūlijā preču imports pieauga par 25,6%. To būtiski ietekmēja minerālo produktu, sauszemes transportlīdzekļu, koksnes un tās izstrādājumu, dzelzs un tērauda un mehānismu importa vērtības pieaugums.

Galvenās Latvijas preču importa partnervalstis ir Lietuva, Vācija, Polija, Krievija, Igaunija, Ķīna, Nīderlande un Somija. Importa vērtība no šīm valstīm 2021.gada janvāri-jūlijā veidoja gandrīz 2/3 daļas no Latvijas preču importa.

Pēc preču gala pielietojuma importa struktūra kopš 2012.gada nav būtiski mainījusies. Nedaudz ir samazinājusies starppatēriņa preču daļa, ko noteica degvielas importa vērtības samazinājums. Degvielas īpatsvars starppatēriņa produktu grupā ir samazinājies no 34% 2012.gadā līdz 21% 2019.gadā un līdz 15% 2020.gadā, kas skaidrojams, gan ar ievējamu pasaules naftas cenu, gan, īpaši 2020.gadā, ar pieprasījuma kritumu. 2021.gada pirmajās pusē nedaudz pieauga starppatēriņa preču, bet samazinājās patēriņa preču importa īpatsvars.

Latvijas pakalpojumu imports 2017.-2019.gadā attīstījās dinamiski, līdzīgi kā pakalpojumu eksports. Šajā laikā posmā pakalpojumu imports pieauga par 8,5% vidēji ik gadu (faktiskajās cenās).

2020.gadā, Covid-19 izplatības ietekmē, pakalpojumu imports faktiskajās cenās samazinājās par 19,4%. Liela ietekme pakalpojumu importa samazinājumā 2020.gadā bija ceļojumu un transporta pakalpojumu importa samazinājumam, jo īpaši gaisa transportam. Savukārt 2021.gada pirmajā pusē, lielā mērā bāzes efekta dēļ, pakalpojumu imports pieauga par 11,2%. To galvenokārt veicināja saimnieciskās darbības pakalpojumu importa vērtības kāpums. Pieauga arī transporta (izņemot gaisu) un IKT un būvniecības pakalpojumu imports.

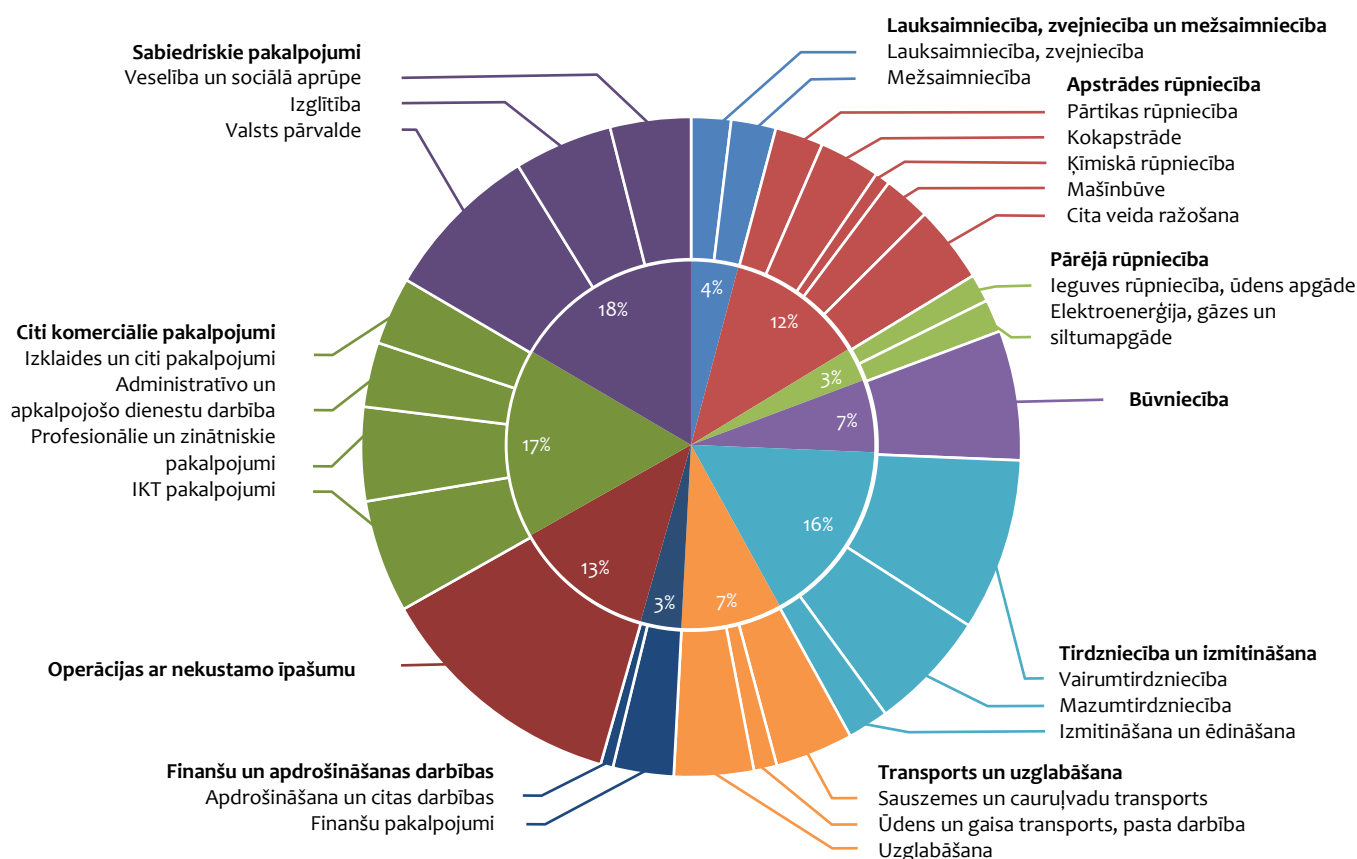
2021 | 2

NOZARU IEGULDĪJUMS

2009.-2010.gadā, samazinoties darbaspēka izmaksām, uzlabojās Latvijas ražotāju konkurētspēja, kas bija pamats eksporta pieaugumam un līdz ar to arī tirgojamo nozaru attīstībai. Mainījās tautsaimniecības struktūra. 2010.gadā šo nozaru īpatsvars sasniedza 33,1% no kopējās pievienotās vērtības. 2020.gadā šo nozaru īpatsvars ir sarucis – līdz 26,7%. Analizējot ekonomikas struktūru citā griezumā, redzams, ka 2010.gadā ražojošās nozares (lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības, rūpniecības, kā arī būvniecības nozares) sastādīja 27,6%, bet 2020.gadā – 26,7% no kopējās pievienotās vērtības. 2020.gadā, salīdzinot ar 2010.gadu, īpatsvars ir samazinājies visās nozarēs, izņemot būvniecību, komercpakalpojumu un sabiedrisko pakalpojumu nozares.

2015.-2019.gados izaugsme bija visās nozarēs, izņemot elektroenerģijas, gāzes apgādes, siltumapgādes un gaisa kondicionēšanas nozari un finanšu darbības, tirdzniecības un apstrādes rūpniecības apjomu kāpumam bija lielākā ietekme izaugsme. Savukārt 2020.gadā Covid-19 krīze bija negatīvi ietekmējusi praktiski visas nozares. Izaugsme turpinājās tikai lauksaimniecībā, mežsaimniecībā un zivsaimniecībā, būvniecībā un sabiedriskajos pakalpojumos, lielākā ietekme bija apjomu kritumam transporta, izmitināšanas un ēdināšanas un mākslas, izklaides un atpūtas nozarēs. 2021.gada pirmajā pusgadā izaugsme bija apstrādes un pārējā rūpniecībā, tirdzniecībā, transportā, finanšu darbības, informācijas un komunikācijas, kā arī sabiedriskajos pakalpojumos.

Pievienotās vērtības struktūra
2020.gadā*, procentos

* Ekonomikas ministrijas aprēķini

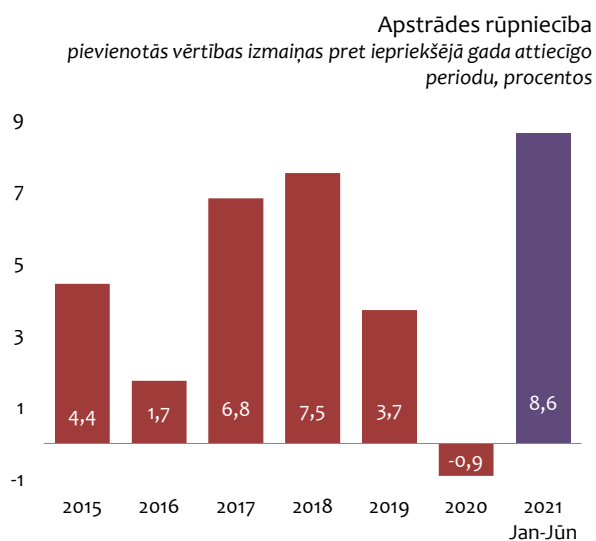
Nozaru attīstības tendences
izmaiņas pret iepriekšējā gada attiecīgo periodu, procentos

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021 Jan-Jūn
Iekšzemes kopprodukts	4,0	2,4	3,3	4,0	2,5	-3,6	5,2
Lauksaimniecība, mežsaimniecība un zivsaimniecība	2,7	-4,3	9,0	-3,6	19,8	0,6	-3,7
Ieguves rūpniecība un karjeru izstrāde	14,8	-2,8	9,1	9,1	-5,2	8,8	5,9
Apstrādes rūpniecība	4,4	1,7	6,8	7,5	3,7	-0,9	8,6
Pārtikas rūpniecība	-4,6	1,8	5,2	-2,9	-0,7	-1,7	-0,7
Vieglā rūpniecība	-13,2	2,1	7,6	-0,8	-2,6	-9,5	13,1
Kokapstrāde	7,1	8,0	2,1	4,5	0,0	4,5	9,7
Papīra ražošana un poligrāfija	0,0	3,6	4,5	-3,7	5,7	4,7	14,8
Ķīmiskā rūpniecība	-4,1	10,7	11,4	7,0	3,9	-1,8	10,3
Nemetālisko minerālu ražošana	-9,8	11,6	11,1	1,3	-2,1	-1,4	4,6
Metālapstrāde	34,8	5,4	12,0	3,6	13,5	-5,6	4,1
Elektrisko un optisko iekārtu ražošana	16,7	12,6	15,8	12,1	11,3	12,1	15,2
Mašīnu un iekārtu ražošana	7,9	8,5	21,5	7,0	-1,9	-2,7	23,9
Transportlīdzekļu ražošana	3,5	-2,9	22,8	7,3	-7,7	-15,3	14,9
Pārējās rūpniecības nozares	3,5	0,8	4,3	-1,8	2,8	-14,2	13,0
Elektroenerģija, gāzes apgāde, siltumapgāde un gaisa kondicionēšana	22,1	17,5	-1,9	-38,8	2,6	-6,0	7,4
Būvniecība	-0,4	-9,6	14,7	12,4	1,3	1,9	-4,4
Ēku būvniecība	-1,6	-9,5	11,7	16,1	9,3	0,9	-10,3
Inženierbūves	-0,5	-15,9	26,6	6,5	-10,6	-1,5	-3,1
Tirdzniecība	7,0	4,5	2,6	3,9	6,2	-3,0	8,9
Mazumtirdzniecība	4,9	2,3	4,3	3,8	2,3	1,5	2,0
Transporta un uzglabāšana	1,2	1,7	6,6	3,8	3,5	-13,8	4,3
Kravu pārvadājumi dzelzceļā	-2,4	-14,1	-8,4	12,5	-15,8	-42,3	-11,9
Ostās pārkrautās kravas	-6,2	-9,3	-2,0	6,9	-5,7	-28,0	-9,6
Kravu pārvadājumi ar autotransportu	0,5	1,3	7,0	12,8	-3,8	2,6	11,1
Izmitināšana un ēdināšanas pakalpojumi	8,9	4,4	9,3	7,6	-3,9	-38,0	-20,4
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi	2,3	5,0	8,7	9,6	4,4	-6,9	8,6
Finanšu un apdrošināšanas darbības	13,3	-0,2	-17,1	-2,4	-9,6	-3,0	8,8
Operācijas ar nekustamo īpašumu	-2,4	1,6	-1,6	2,3	-3,6	-0,6	-2,2
Citi komercpakalpojumi	1,9	3,9	4,6	2,7	0,6	-3,6	-1,8
Valsts pārvalde un aizsardzība; obligātā sociālā apdrošināšana	2,4	1,5	3,8	2,8	3,6	1,5	3,4
Izglītība	3,2	1,1	4,3	3,0	2,7	0,8	4,5
Veselība un sociālā aprūpe	5,2	1,2	4,4	9,3	9,6	2,4	30,1
Māksla, izklaide un atpūta	8,2	5,0	5,1	6,1	2,8	-27,7	-13,7

APSTRĀDES RŪPNIECĪBA

Apstrādes rūpniecības attīstību veicina Latvijas ražotāju konkurētspējas uzlabošanās, kā arī pieprasījuma dinamika lielākajos eksporta tirgos. Īpaši strauji ražošanas apjomi pieauga 2017. un 2018.gadā, mērenāk – 2019.gadā.

2020.gadā apstrādes rūpniecības ražošanas apjomi bija par 0,9% mazāki nekā pirms gada. Straujāk saruka transportlīdzekļu, metālapstrādes un pārtikas rūpniecības, bet pieauga kokapstrādes, elektrisko un optisko iekārtu un papīra ražošanas un poligrāfijas ražošanas apjomi.

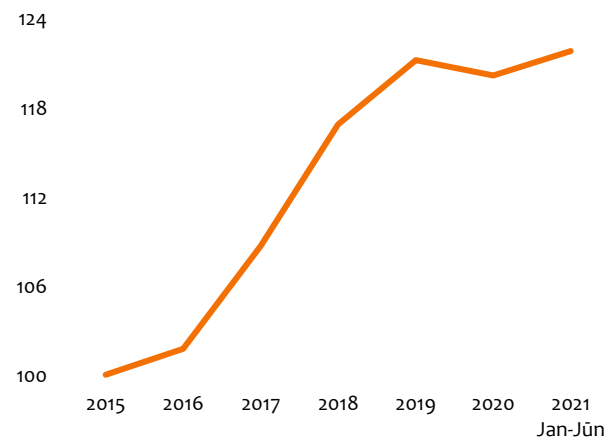

2021.gadā apstrādes rūpniecība ir vērojama strauja izaugsme. Janvārī-jūlijā nozares ražošanas apjomi par 8,3% pārsniedza pagājušā gada attiecīgā perioda līmeni. Būtiski nozares izaugsmi ietekmēja kokapstrādes, elektrisko

un optisko iekārtu un ķīmiskās rūpniecības ražošanas apjomu pieaugumi.

2021.gada janvārī-jūlijā par 18,4% pieauga arī apstrādes rūpniecības apgrozījums faktiskajās cenās. Nedaudz mērenāk auga vietējā tirgū realizētās produkcijas apjomi, bet straujāk – eksportētās produkcijas apjomi.

Apstrādes rūpniecība
pievienotā vērtība, 2015.gads = 100

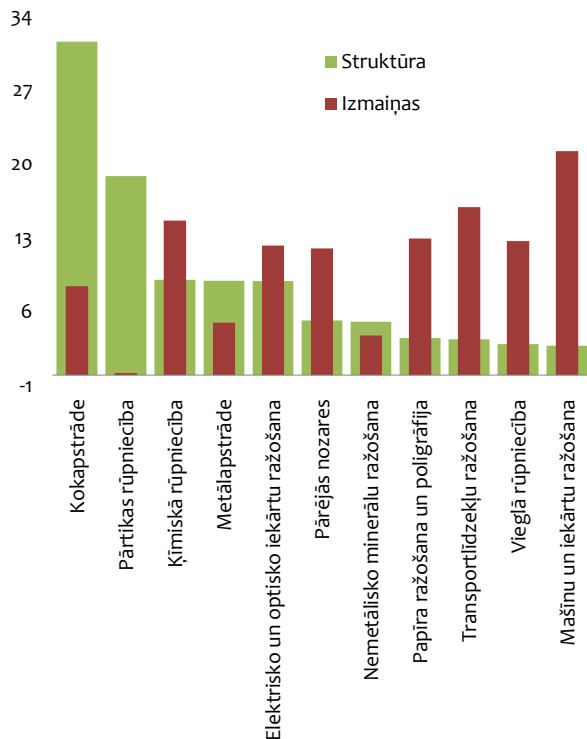

2018. un 2019.gadā aizņemto darbavieta skaits apstrādes rūpniecībā būtiski nemainījās. 2020.gadā darbavieta skaits apstrādes rūpniecībā samazinājās par 6,8 tūkst. Straujāk to skaits saruka vieglajā rūpniecībā. 2021.gada 1.pusē darbavieta skaits pieauga par 3,1 tūkst. Būtiskāks pieaugums bija vērojams kokapstrādē, ķīmiskajā rūpniecībā un papīra ražošanā un poligrāfijā.

Apstrādes rūpniecības struktūra un nozaru attīstības tendences
procentos

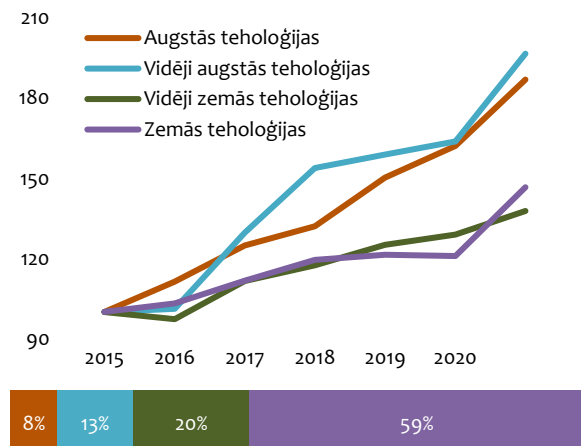
	Struktūra 2020.gadā			Ražošanas apjomu izmaiņas			
	Izlaide	Aizņemtās darbavietas	Eksporta īpatsvars realizācijā	2018	2019	2020	2021 Jan-Aug
Apstrādes rūpniecība	100	100	66,0	2,7	2,1	-0,9	8,6
Pārtikas ražošana	21,5	20,1	38,5	-2,9	-0,7	-1,7	0,2
Vieglā rūpniecība	3,1	8,5	82,1	-0,8	-2,6	-9,5	12,7
Kokapstrāde	26,5	20,0	72,5	4,5	0,0	4,5	8,4
Papīra ražošana, poligrāfija	3,9	4,3	66,2	-3,7	5,7	4,7	12,9
Ķīmija un farmācija	8,7	7,1	73,5	7,0	3,9	-1,8	14,6
Nemetāliskie minerāli	5,8	5,3	51,8	1,3	-2,1	-1,4	3,7
Metālapstrāde	9,6	11,2	67,8	3,6	13,5	-5,6	5,0
Elektroniskās iekārtas	9,8	5,2	89,3	12,1	11,3	12,1	12,3
Mašīnu un iekārtu ražošana	2,7	3,1	85,2	7,0	-1,9	-2,7	21,2
Transportlīdzekļu ražošana	3,4	3,1	90,1	7,3	-7,7	-15,3	15,9
Pārējās nozares	4,9	12,1	67,1	-1,8	2,8	-14,2	12,0

Apstrādes rūpniecības izaugsme struktūra un ražošanas apjomu izmaiņas 2021.gada janvāri-augustā salīdzinājumā ar iepriekšējā gada attiecīgo periodu, procentos

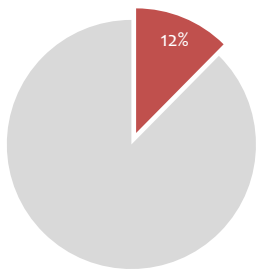
Stabils pieprasījums lielākajā Latvijas preču noieta tirgū ES dod iespēju apstrādes rūpniecības uzņēmumiem saglabāt pozitīvus izaugsmes rādītājus. Arī turpmāk apstrādes rūpniecībai ir potenciāls attīstībai, it īpaši uz eksporta apjomu pieauguma rēķina. Tiesa, pastāv arī ārējie riski, piemēram, jauni pandēmijas paveidi, kas var ietekmēt globālos ekonomikas procesus.

Apstrādes rūpniecības ražošanas apjomu indekss un struktūra pa tehnoloģiju līmeņiem 2015.gads = 100, struktūra 2020.gadā, procentos

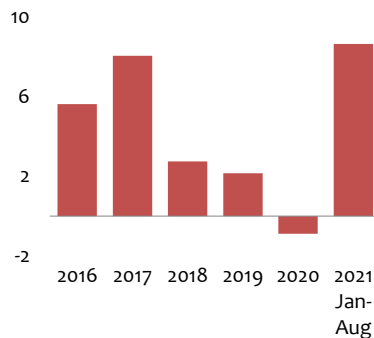

Apstrādes rūpniecības galvenie rādītāji¹

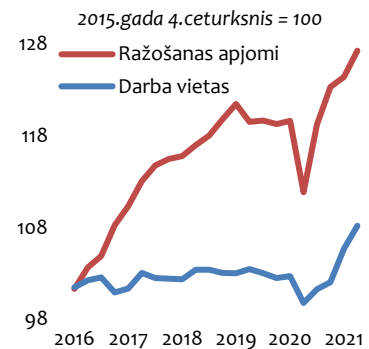
Nozares īpatsvars IKP 2020.gadā

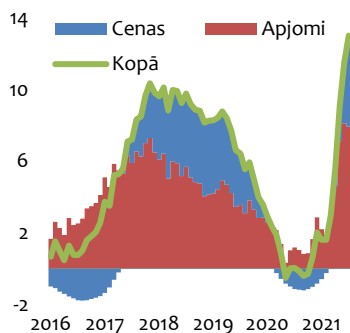
Ražošanas apjomu izmaiņas procentos

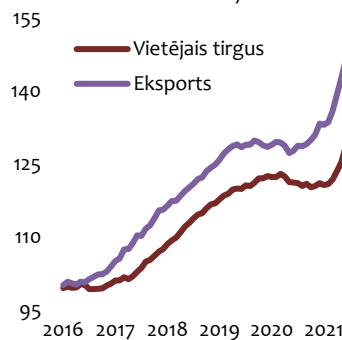
Produkcijas apjomi un aizņemtās darbavietas

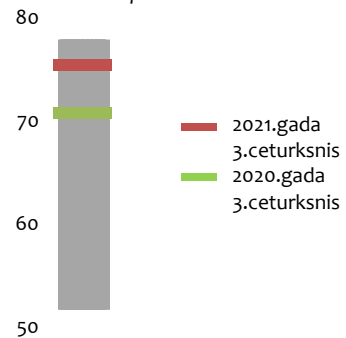
Produkcijas realizācijas izmaiņas 12 mēnešu slidošais vidējais

Produkcijas realizācija 2015.gada decembris = 100, 12 mēnešu slidošais vidējais

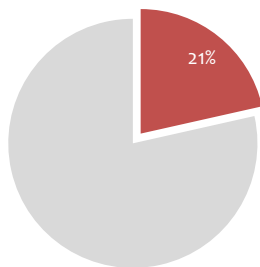
Ražošanas jaudu noslodze Vēsturiski augstākais un zemākais līmenis, procentos

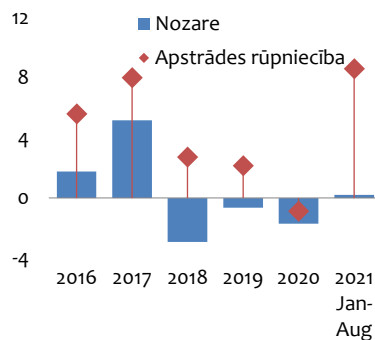
¹ dati par produkcijas realizāciju līdz 2021.gada augustam

Pārtikas produktu un dzērienu ražošana

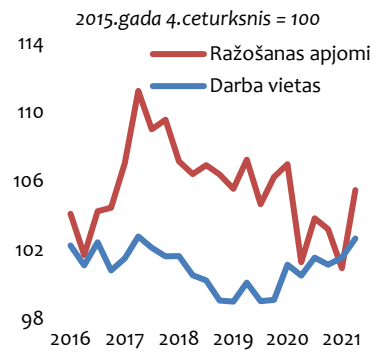
Nozares īpatsvars apstrādes rūpniecībā 2020.gadā

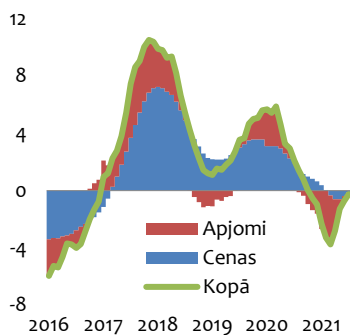
Ražošanas apjomu izmaiņas procentos

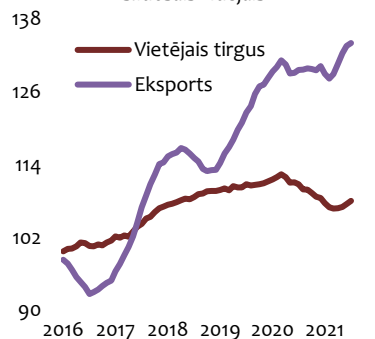
Produkcijas apjomi un aizņemtās darbavietas

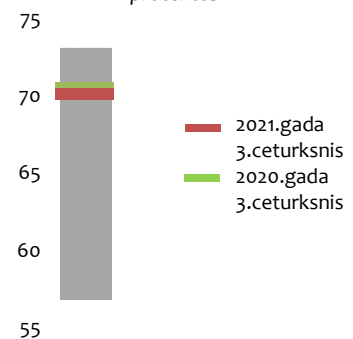
Produkcijas realizācijas izmaiņas 12 mēnešu slidošais vidējais

Produkcijas realizācija 2015.gada decembris = 100, 12 mēnešu slidošais vidējais

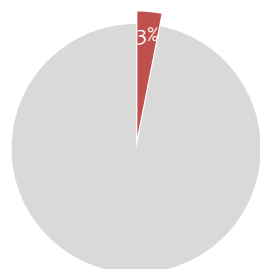

Ražošanas jaudu noslodze Vēsturiski augstākais un zemākais līmenis, procentos

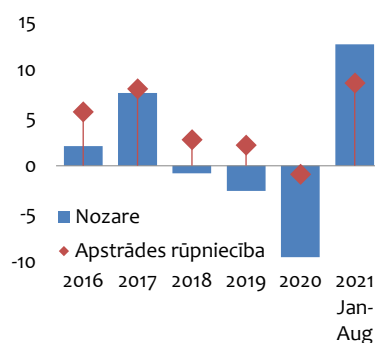

Viegļā rūpniecība

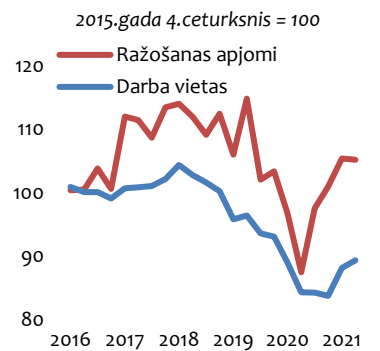
Nozares īpatsvars apstrādes rūpniecībā 2020.gadā

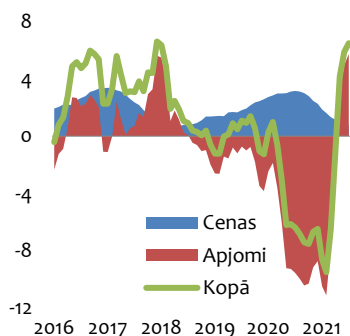
Ražošanas apjomu izmaiņas procentos

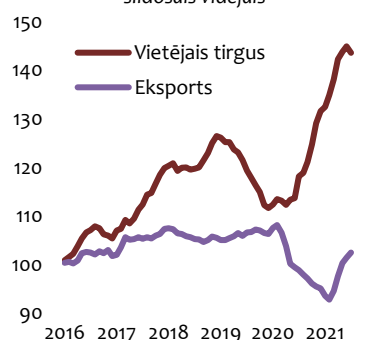
Produkcijas apjomi un aizņemtās darbavietas

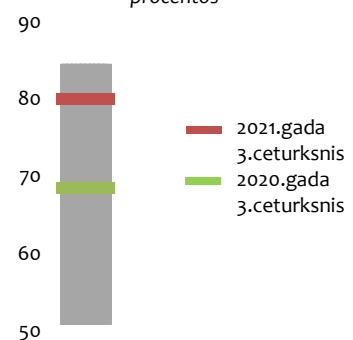
Produkcijas realizācijas izmaiņas 12 mēnešu slidošais vidējais

Produkcijas realizācija 2015.gada decembris = 100, 12 mēnešu slidošais vidējais

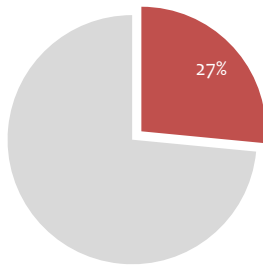

Ražošanas jaudu noslodze Vēsturiski augstākais un zemākais līmenis, procentos

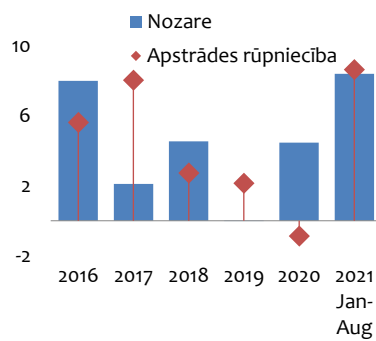

Kokapstrāde

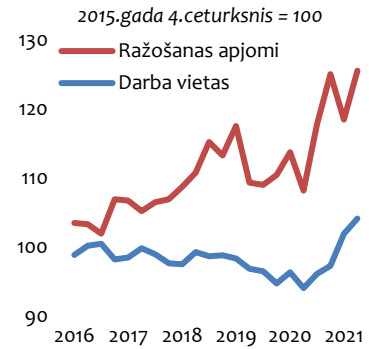
Nozares īpatsvars apstrādes rūpniecībā 2020.gadā

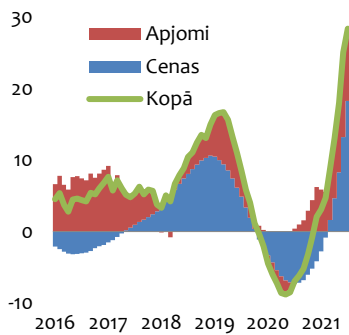
Ražošanas apjomu izmaiņas procentos

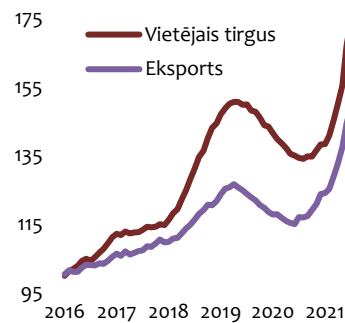
Produkcijas apjomi un aizņemtās darbavietas

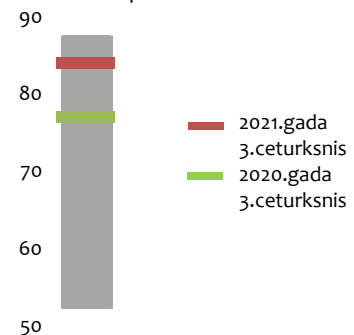
Produkcijas realizācijas izmaiņas 12 mēnešu slidošais vidējais

Produkcijas realizācija 2015.gada decembris = 100, 12 mēnešu slidošais vidējais

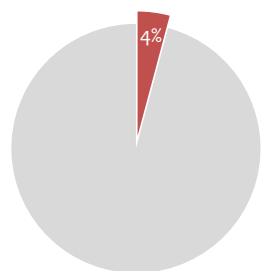

Ražošanas jaudu noslodze Vēsturiski augstākais un zemākais līmenis, procentos

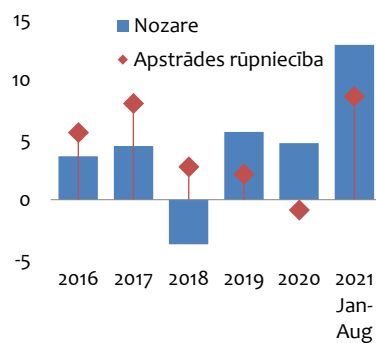

Papīra ražošana un poligrāfija

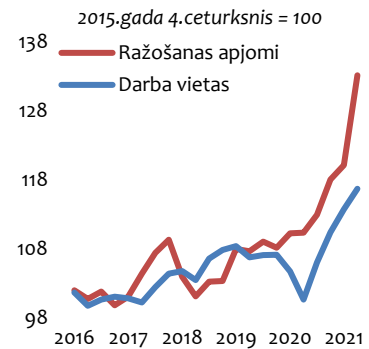
Nozares īpatsvars apstrādes rūpniecībā 2020.gadā

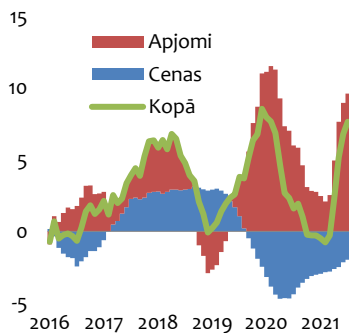
Ražošanas apjomu izmaiņas procentos

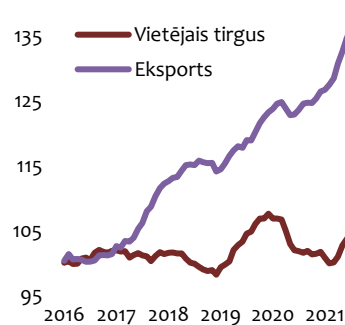
Produkcijas apjomi un aizņemtās darbavietas

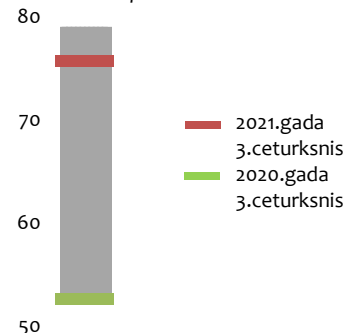
Produkcijas realizācijas izmaiņas 12 mēnešu slidošais vidējais

Produkcijas realizācija 2015.gada decembris = 100, 12 mēnešu slidošais vidējais

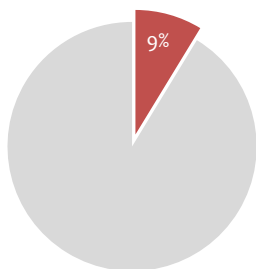

Ražošanas jaudu noslodze Vēsturiski augstākais un zemākais līmenis, procentos

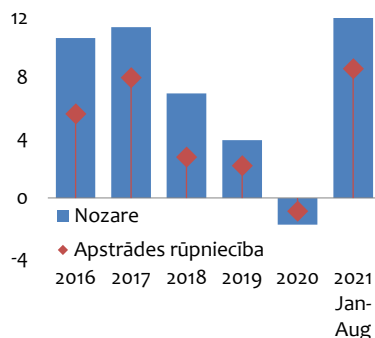

Ķīmiskā rūpniecība

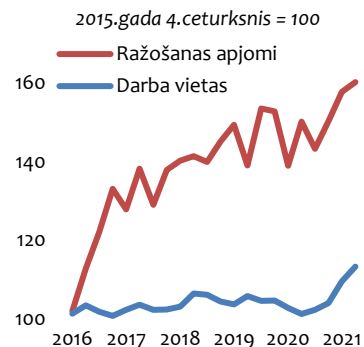
Nozares īpatsvars apstrādes rūpniecībā 2020.gadā

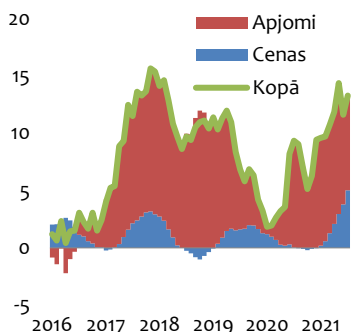
Ražošanas apjomu izmaiņas procentos

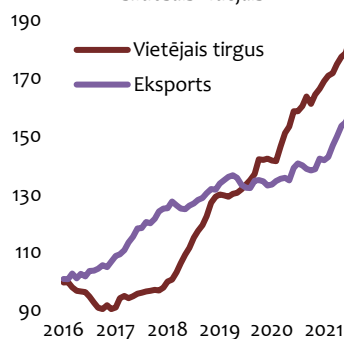
Produkcijas apjomi un aizņemtās darbavietas

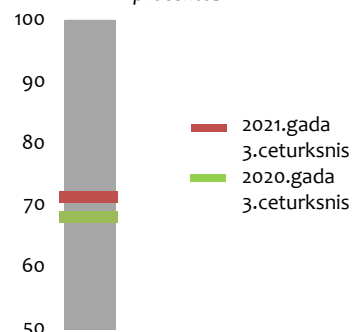
Produkcijas realizācijas izmaiņas 12 mēnešu slidošais vidējais

Produkcijas realizācija 2015.gada decembris = 100, 12 mēnešu slidošais vidējais

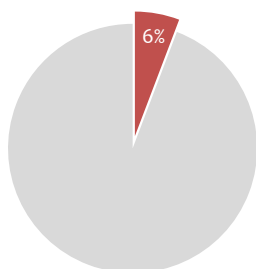

Ražošanas jaudu noslodze Vēsturiski augstākais un zemākais līmenis, procentos

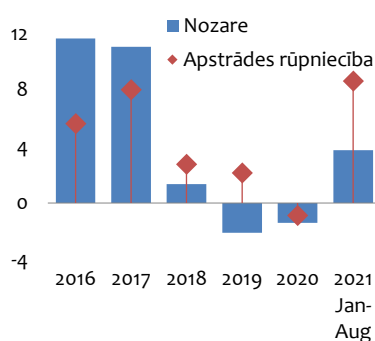

Nemetālisko minerālu izstrādājumu ražošana

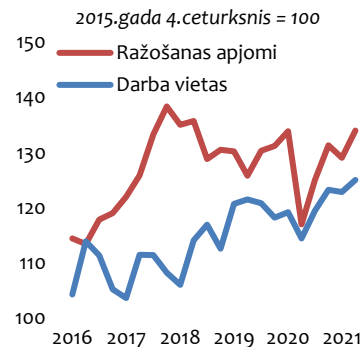
Nozares īpatsvars apstrādes rūpniecībā 2020.gadā

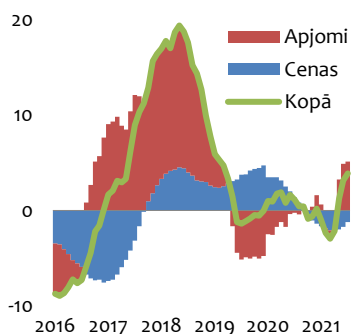
Ražošanas apjomu izmaiņas procentos

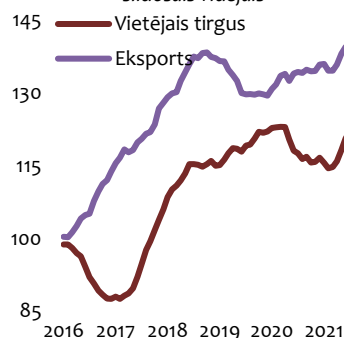
Produkcijas apjomi un aizņemtās darbavietas

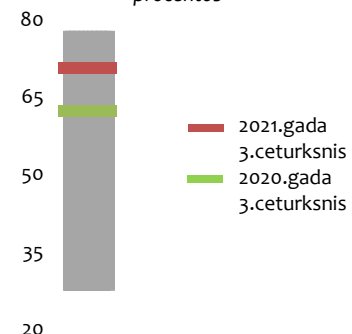
Produkcijas realizācijas izmaiņas 12 mēnešu slidošais vidējais

Produkcijas realizācija 2015.gada decembris = 100, 12 mēnešu slidošais vidējais

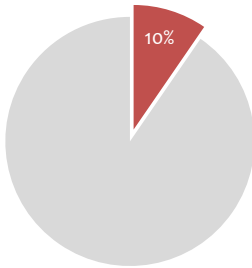

Ražošanas jaudu noslodze Vēsturiski augstākais un zemākais līmenis, procentos

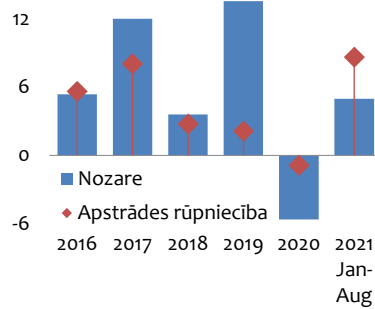

Metālu un metāla izstrādājumu ražošana

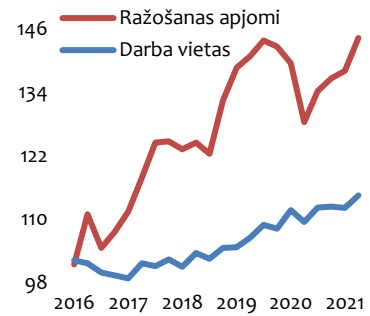
Nozares īpatsvars apstrādes rūpniecībā 2020.gadā

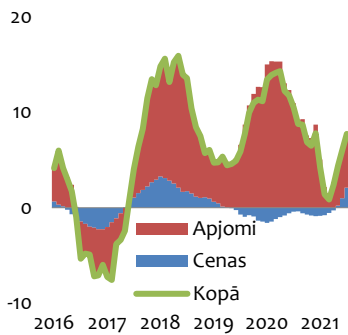
Ražošanas apjomu izmaiņas procentos

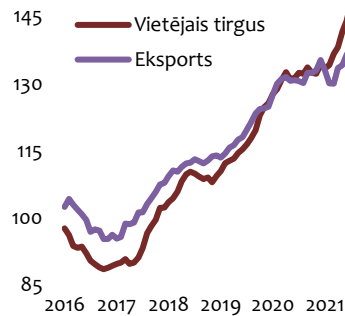
Produkcijas apjomi un aizņemtās darbavietas 2015.gada 4.ceturksnis = 100

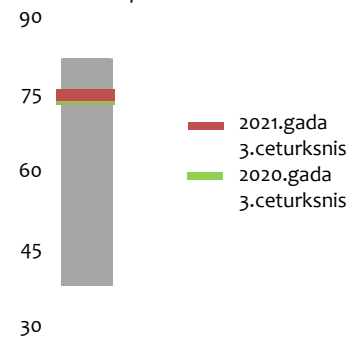
Produkcijas realizācijas izmaiņas 12 mēnešu slidošais vidējais

Produkcijas realizācija 2015.gada decembris = 100, 12 mēnešu slidošais vidējais

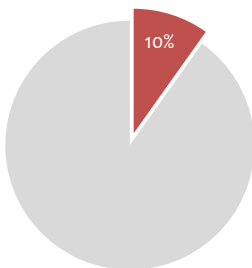

Ražošanas jaudu noslodze Vēsturiski augstākais un zemākais līmenis, procentos

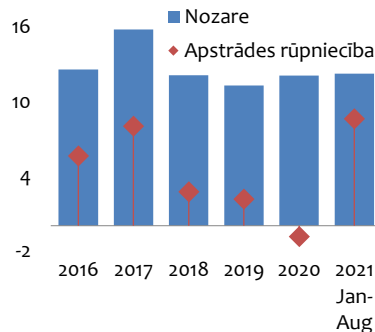

Elektrisko un optisko iekārtu ražošana

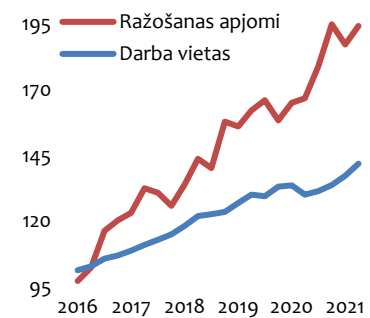
Nozares īpatsvars apstrādes rūpniecībā 2020.gadā

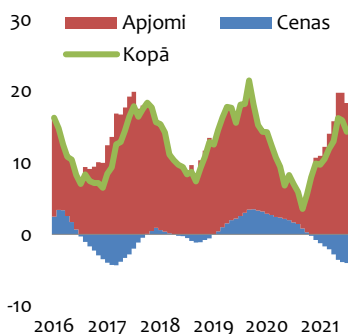
Ražošanas apjomu izmaiņas procentos

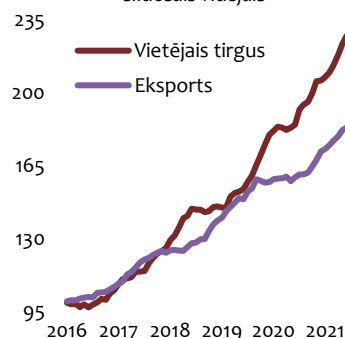
Produkcijas apjomi un aizņemtās darbavietas 2015.gada 4.ceturksnis = 100

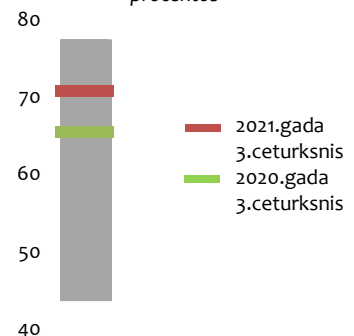
Produkcijas realizācijas izmaiņas 12 mēnešu slidošais vidējais

Produkcijas realizācija 2015.gada decembris = 100, 12 mēnešu slidošais vidējais

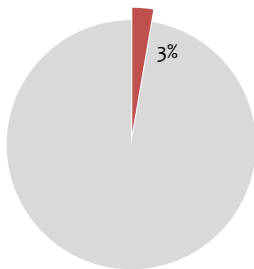

Ražošanas jaudu noslodze Vēsturiski augstākais un zemākais līmenis, procentos

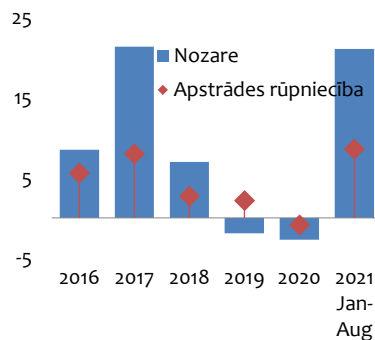

Mašīnu un iekārtu ražošana

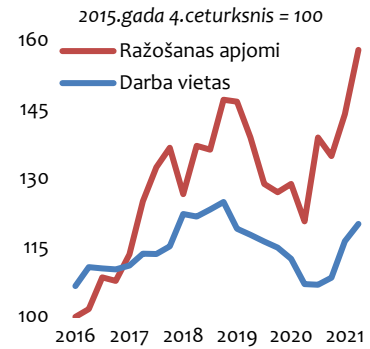
Nozares īpatsvars apstrādes rūpniecībā 2020.gadā

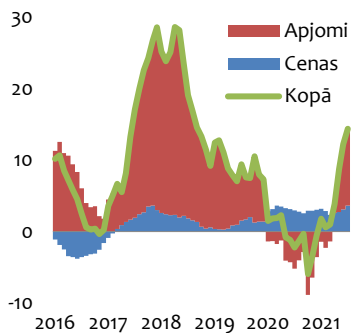
Ražošanas apjomu izmaiņas procentos

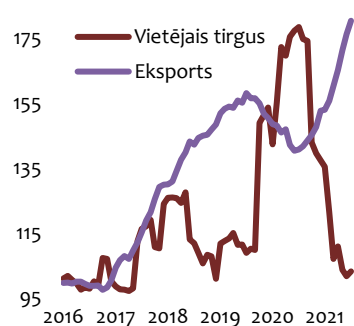
Produkcijas apjomi un aizņemtās darbavietas

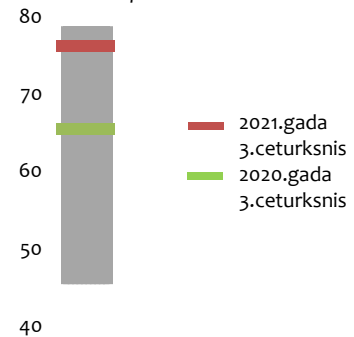
Produkcijas realizācijas izmaiņas 12 mēnešu slidošais vidējais

Produkcijas realizācija 2015.gada decembris = 100, 12 mēnešu slidošais vidējais

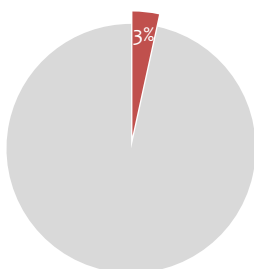

Ražošanas jaudu noslodze Vēsturiski augstākais un zemākais līmenis, procentos

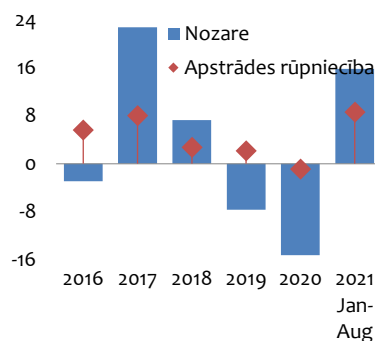

Transportlīdzekļu ražošana

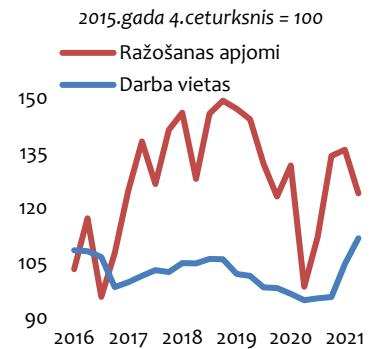
Nozares īpatsvars apstrādes rūpniecībā 2020.gadā

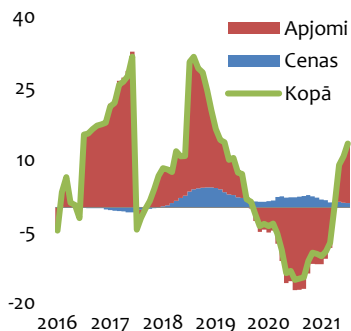
Ražošanas apjomu izmaiņas procentos

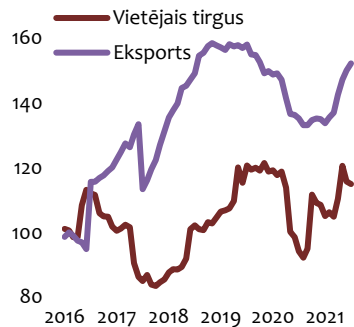
Produkcijas apjomi un aizņemtās darbavietas

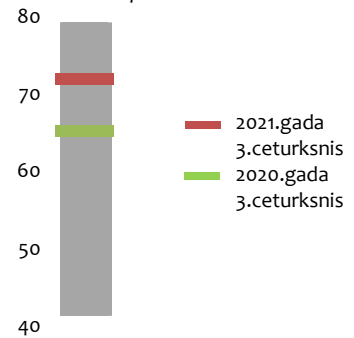
Produkcijas realizācijas izmaiņas 12 mēnešu slidošais vidējais

Produkcijas realizācija 2015.gada decembris = 100, 12 mēnešu slidošais vidējais

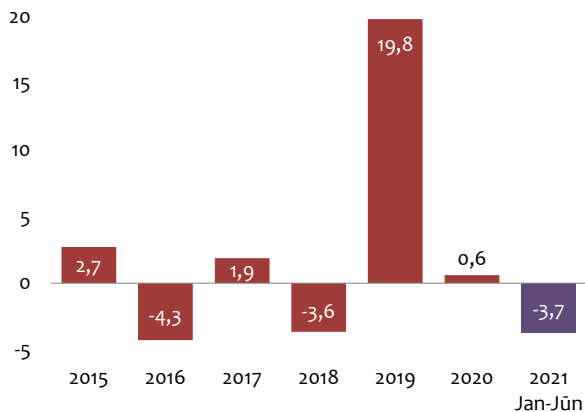

Ražošanas jaudu noslodze Vēsturiski augstākais un zemākais līmenis, procentos

LAUKSAIMNIECĪBA, MEŽSAIMNIECĪBA UN ZIVSAIMNIECĪBA

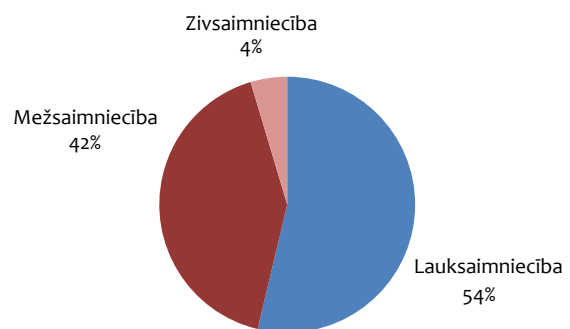
Lauksaimniecība, mežsaimniecība un zivsaimniecība pievienotā vērtība, izmaiņas pret iepriekšējā gada atbilstošo periodu, procentos

Lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības nozares struktūrā dominē lauksaimniecība un mežsaimniecība. Nozares darbība ir cieši saistīta ar laika apstākļiem, tādēļ nozarē kopumā vērojama svārstīga izaugsme. 2020.gadā nozaru apjomi nedaudz pieauga. Produkcijas apjomi pieauga gan augkopībā un lopkopībā, bet mežsaimniecībā un mežsaimniecībā, kā arī zivsaimniecībā produkcijas apjomi kritās. 2021.gada 1.pusgadā kopumā

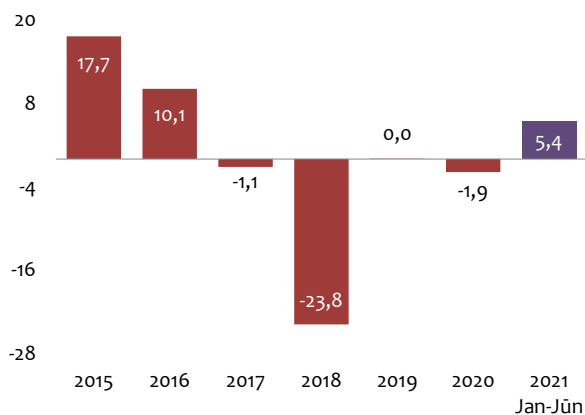
nozaru apjomi samazinājās. Produkcijas apjomi samazinājās gan lauksaimniecībā, gan mežsaimniecībā, bet zivsaimniecībā bija vērojams straujš apjomu kāpums. Nozarē pēdējos gados līdz pandēmijai lēnām pieauga gan nodarbināto, gan arī aizņemto darbavietu skaits, bet 2020.gadā Covid-19 ietekmē darbavietu skaits saruka, ko ietekmēja straujš to kritums mežsaimniecības nozarē. 2021.gada 1.pusgadā aizņemtās darba vietas pieauga straujāk un pārsniedza pirms Covid-19 krīzes līmeni.

Lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības nozares struktūra 2020.gadā, procentos

PĀRĒJĀ RŪPNIECĪBA

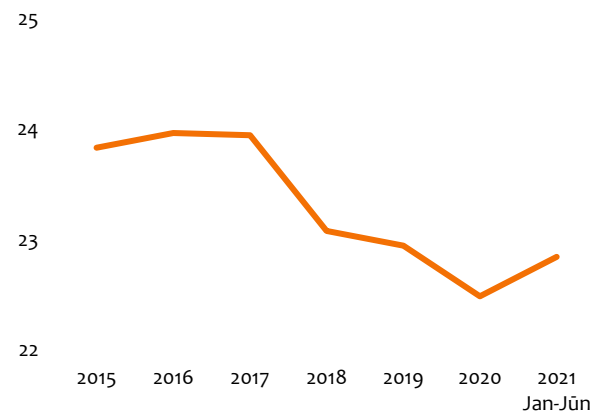
Pārējā rūpniecība pievienotā vērtība, izmaiņas pret iepriekšējā gada atbilstošo periodu, procentos

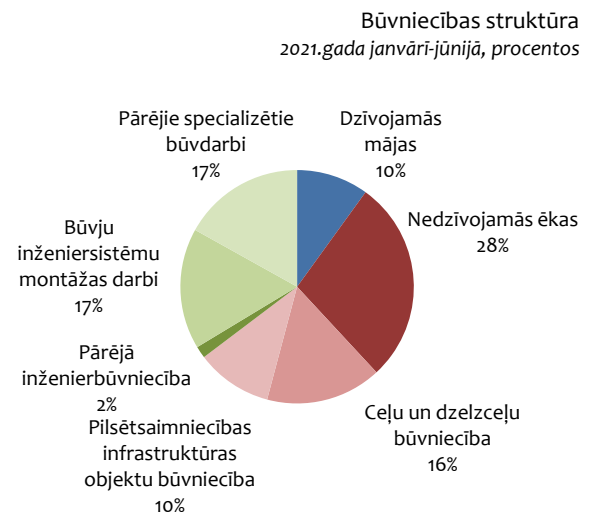
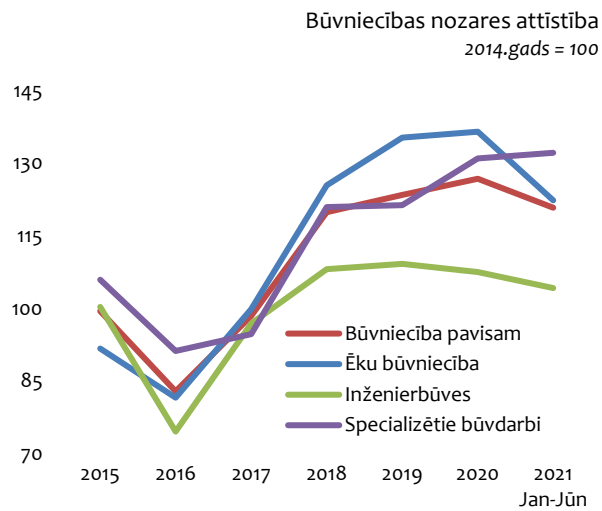
Pārējās rūpniecības (ieguves rūpniecība un karjeru izstrāde, elektroenerģijas, gāzes apgāde, siltumapgāde un kondicionēšana, ūdens apgāde un atkritumu apsaimniekošana) nozaru struktūrā dominē elektroenerģijas un gāzes apgāde. 2017.-2020.gadā pārējās rūpniecības nozaru apjomi samazinājās, ko noteica kritums elektroenerģijas un gāzes apgādes nozarē silto laika apstākļu dēļ. 2021.gada 1.pusgadā pārējās rūpniecības

nozaru apjomi strauji pieauga. Aukstie laika apstākļi gada sākumā palielināja dabasgāzes un elektroenerģijas padevi, savukārt labvēlīgie laika apstākļi pavasarī veicināja ieguves rūpniecības un karjeru izstrādes nozares attīstību. Aizņemto darbavietu skaits pēdējos gados pieauga ieguves rūpniecības un ūdens apgādes un atkritumu apsaimniekošanas nozarē, bet elektroenerģijas, gāzes apgādes, siltumapgādes un kondicionēšanas nozarē saglabājās nemainīgs.

Aizņemtās darbavietas pārējā rūpniecībā tūkstošos

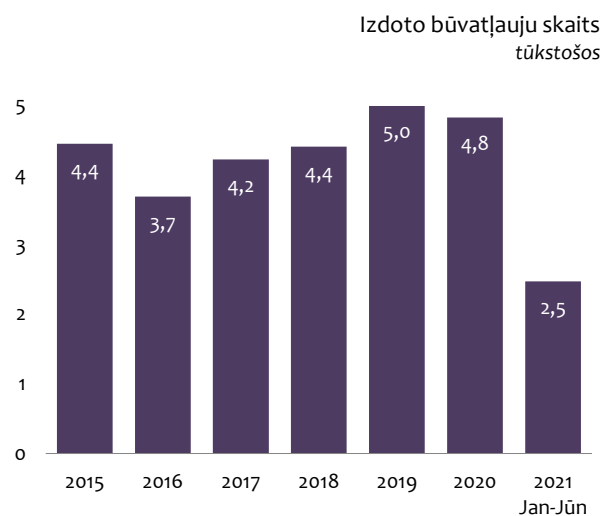
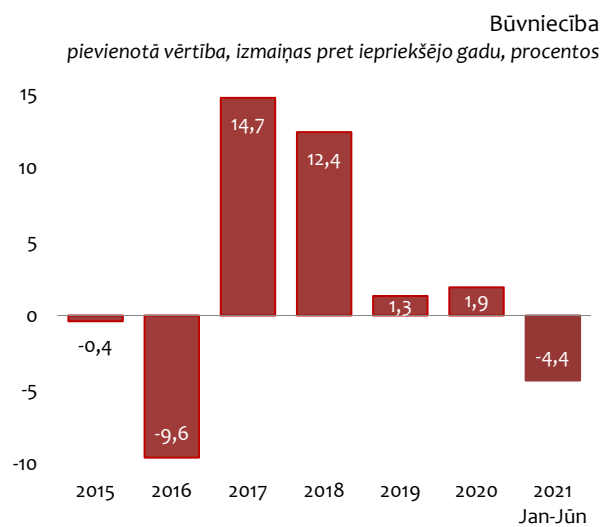
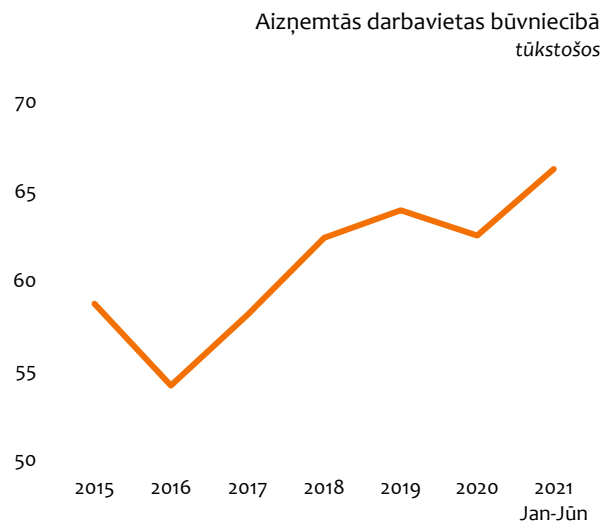
BŪVNIETĪBA

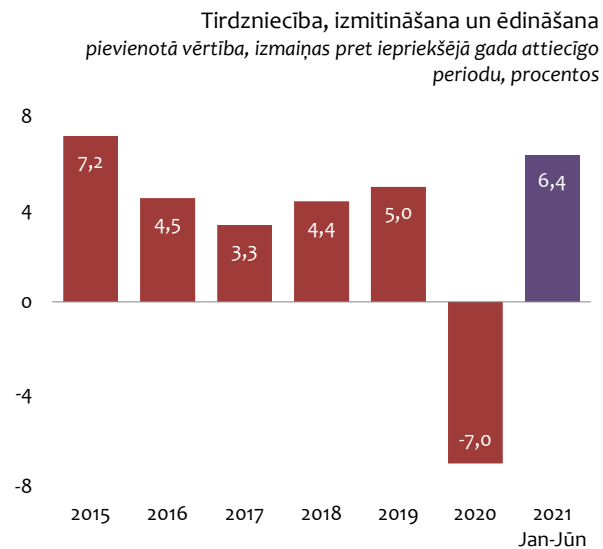
Būvniecības nozares izaugsmes temps 2021.gada 1.pusgadā ir mazinājies. Būvniecības produkcijas apjomi saruka par 4,7% salīdzinājumā ar 2020.gada 1.pusgadu. Kritumu var skaidrot gan ar bāzes efektu (būvniecībai labvēlīgo netipiski silto 2020.gada ziemu), gan arī Covid-19 ierobežojumu un ārkārtas situācijas radītajiem preču aprites apgrūtinājumiem u.c.

2021.gadā specializētie būvdarbi turpina būt nozares dzinulis, šī nozares pamatgrupa ir vienīgā ar pozitīvu izaugsmi. Pārējo pamatgrupu: ēku būvniecības un inženierbūvniecības, apjomi 1.pusgadā saruka.

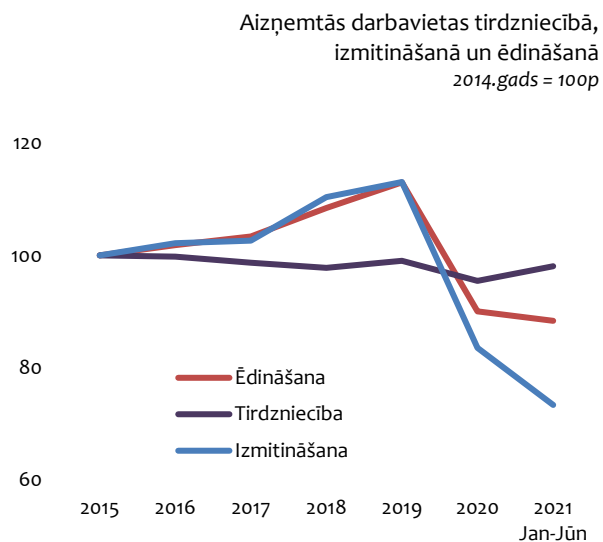
2021.gada 1.pusgadā tika izsniegtas 2 470 būvatļaujas, kas bija par 12,3% vairāk kā 2020.gada atbilstošajā periodā. Būvniecības pasūtītāji kļuva ievērojami aktīvāki 2.ceturksnī. Paredzamā platība arī ir pieaugusi, 2021.gada 1.pusgadā pieaugums sasniedza 5,3 procentus.

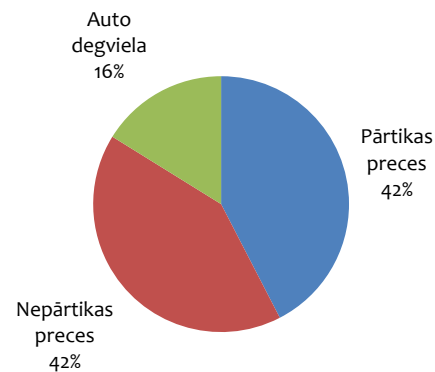
TIRDZNICĪBA, IZMITINĀŠANA UN ĒDINĀŠANA

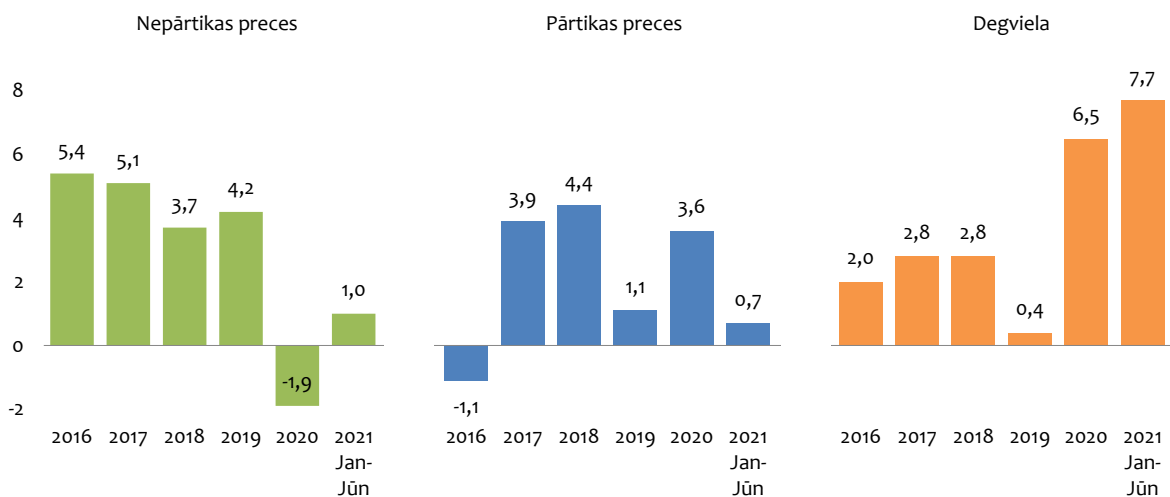
Tirdzniecības, izmitināšanas un ēdināšanas nozarē sniegto pakalpojumu apjomi 2021.gadā pieaug. Tirdzniecības nozari pozitīvi ietekmēja Covid-19 ierobežojumu mīkstināšana. 2021.gada 1.pusgadā tā pieauga par 8,9%. Mazumtirdzniecības apgrozījuma kāpums 2021.gada 1.pusgadā bija nedaudz straujāks kā 2020.gadā kopumā un pieauga par 2%. Pārtikas un nepārtikas precēm mazumtirdzniecības apjomi pieauga lēni, bet degvielai tiem bija vērojams straujš kāpums. Vairumtirdzniecības nozares apgrozījums faktiskajās cenās pieauga par 19,8%. Lai gan izmitināšanas un ēdināšanas pakalpojumu nozares izaugsme 2021.gada 2.ceturksnī bija ļoti strauja, jāņem vērā, ka šīs nozares atkopjas no ļoti dziļas lejupslīdes un joprojām būtiski atpaliek no pirmskrīzes līmeņa. 2021.gada 1.pusgadā kopumā nozares apjomi saruka par 20,4%. Lielākais aizņemto darbavieta īpatsvars ir tirdzniecībā. 2021.gada 1.pusgadā Covid-19 ietekmē darbavieta skaita kritums turpinājās izmitināšanas un ēdināšanas nozarē, bet tirdzniecībā bija vērojams kāpums.

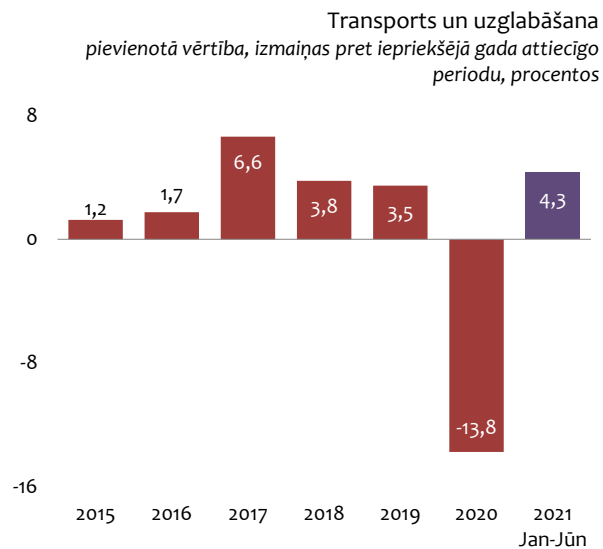
Mazumtirdzniecības apgrozījuma struktūra 2020.gadā, procentos

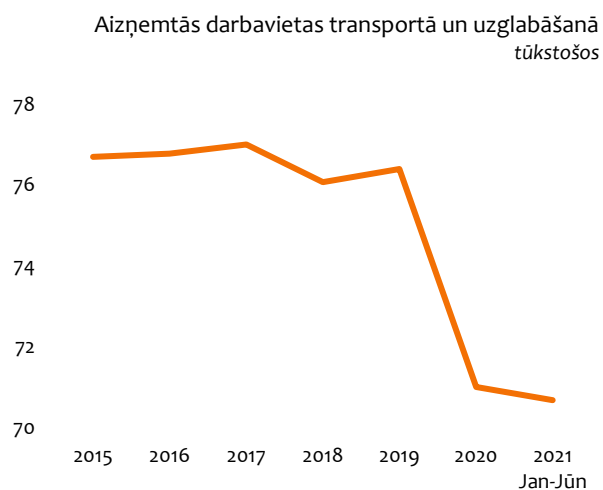
Mazumtirdzniecības apgrozījums izmaiņas procentos pret iepriekšējā gada attiecīgo periodu

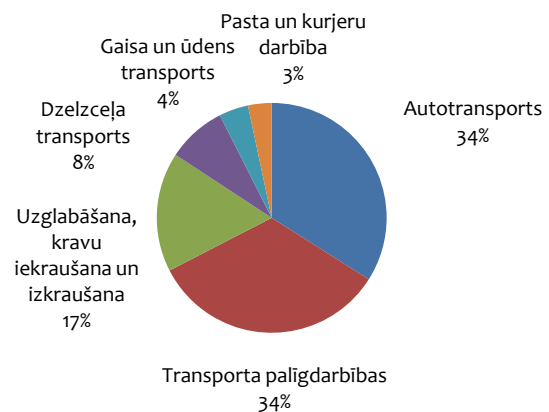
TRANSPORTS UN UZGLABĀŠANA

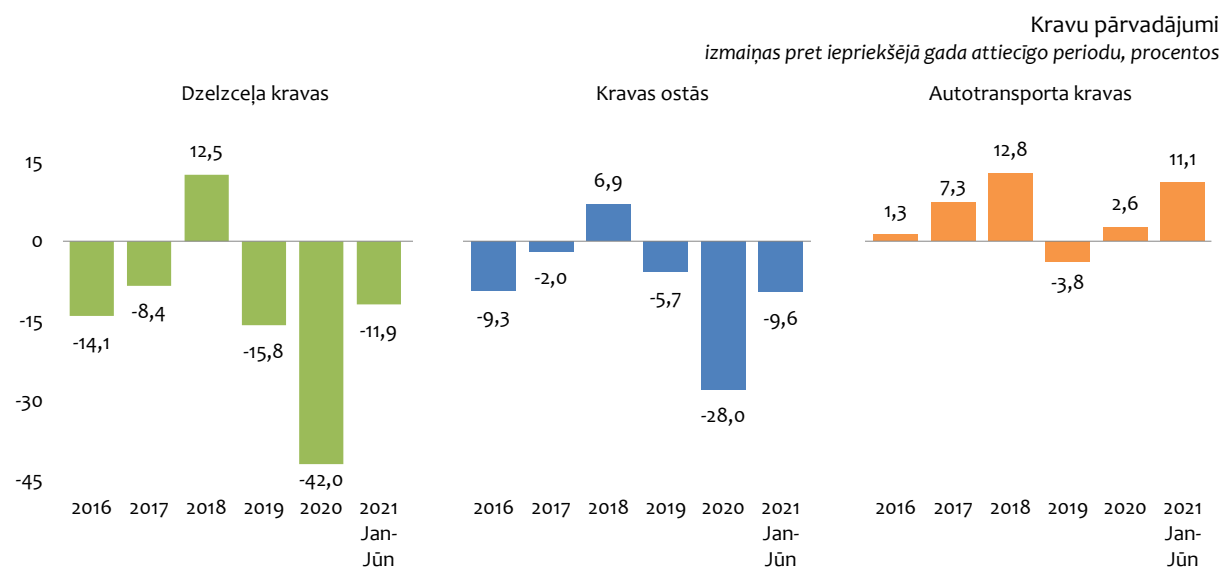
Transporta un uzglabāšanas nozare ir cieši saistīta ar starptautiskajiem pārvadājumiem. 2020.gadā nozares apjomi strauji saruka Covid-19 ierobežojumu dēļ. Arī 2021.gada 1.ceturksnī nozares apjomi turpināja sarukt, bet uzlabojoties epidemioloģiskajai situācijai un atceļot ieviestos ierobežojumus, 2.ceturksnī nozares apjomi strauji pieauga. 2021.gada 1.pusgadā kopumā nozares apjomi pieauga. Pārvadāto kravu apjomu kritums bija vērojams dzelzceļā un ostās, savukārt autotransporta pārvadājumu kravu apjomi strauji pieauga, ko noteica gan iekšzeme, gan starptautiskajos pārvadājumos pārvadāto kravu apjomu kāpums. Pasažieru pārvadājumi, neskatoties uz straujo kāpumu 2.ceturksnī, bet saistībā ar pārvietošanās ierobežojumiem 1.ceturksnī kopumā 1.pusgadā turpināja samazināties visos transporta veidos. Straujākais pasažieru skaita samazinājums bija aviopārvadājumos – par 69,3%, ostās pasažieru skaits samazinājās par 51,7%, bet sauszemes pārvadājumos – par 22,5 procentiem.

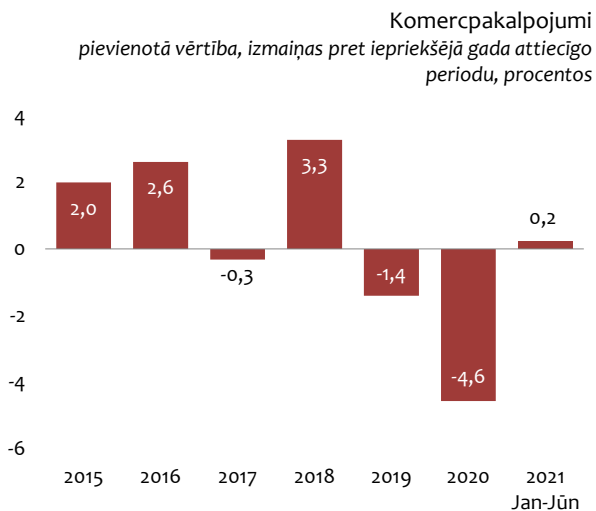
Transporta un uzglabāšanas nozares struktūra 2020.gadā*, procentos

* – EM novērtējums

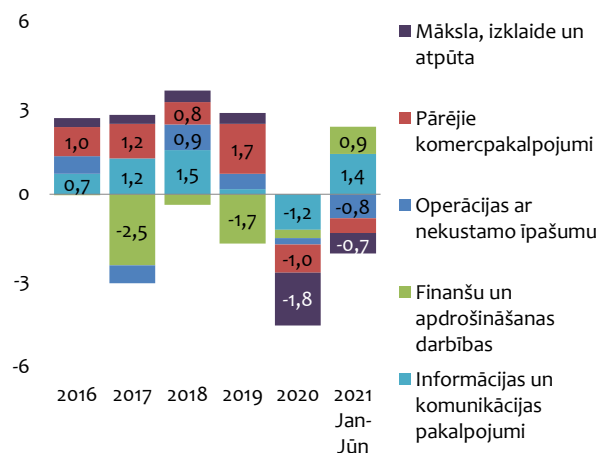
KOMERCPAKALPOJUMI

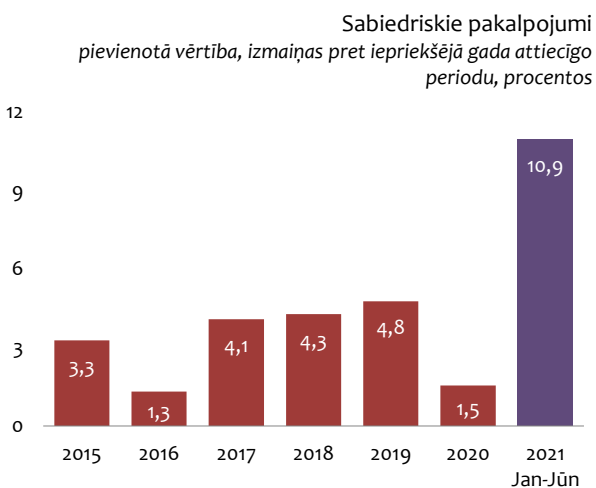
Komerccpalpojumu (informācijas un komunikācijas pakalpojumi, finanšu un apdrošināšanas darbības, operācijas ar nekustamo īpašumu, profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi, administratīvo un apkalpojošo dienestu darbība, māksla, izklaide un atpūta) nozaru struktūrā dominē operācijas ar nekustamo īpašumu. 2020.gadā Covid-19 krīzes ietekmē komerccpalpojumu apjomi strauji samazinājās visās nozarēs. Savukārt 2021.gada 1.pusgadā to apjomi saglabājās nemainīgi, salīdzinot ar 2020.gada attiecīgo

periodu. Lielākā ietekme bija pakalpojumu apjomu kāpumam finanšu un apdrošināšanas darbībās un informācijas un komunikācijas pakalpojumos, un kritumam mākslas, izklaides un atpūtas nozarēs un operācijās ar nekustamo īpašumu. Lielākais aizņemto darbavietau īpatsvars ir profesionālo, zinātnisko un tehniskajos pakalpojumos, administratīvo un apkalpojošo dienestu darbībās un informācijas un komunikācijas pakalpojumu nozarēs. 2021.gada 1.pusgadā darbavietau skaits straujāk auga informācijas un komunikācijas pakalpojumu nozarē, bet samazinājās finanšu un apdrošināšanas darbībās.

Komerccpalpojumu nozaru ieguldījums pieaugumā procentpunktos

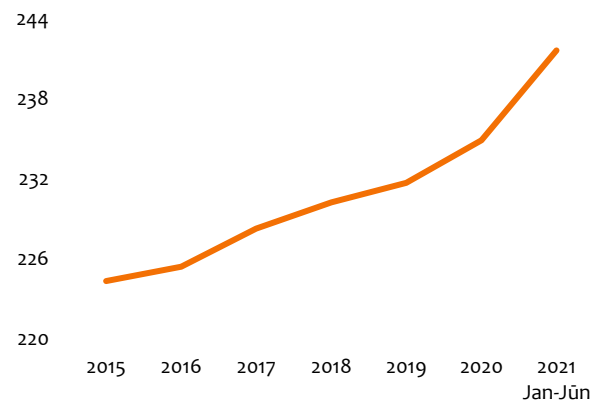
SABIEDRISKIE PAKALPOJUMI

Sabiedrisko pakalpojumu (valsts pārvalde un aizsardzība, izglītība, veselība un sociālā aprūpe) nozaru struktūrā dominē valsts pārvalde un aizsardzība. 2020.gadā Covid-19 krīzes ietekmē sabiedrisko pakalpojumu nozaru apjomi pieauga mēreni, savukārt 2021.gada 1.pusgadā kopējiem pakalpojumu apjomiem bija vērojams straujš kāpums, ko noteica apjomu pieaugums veselībai un sociālās aprūpei –

par 30,1%. Valsts pārvaldes un aizsardzības apjomi pieauga par 3,4%, bet izglītības pakalpojumu apjomi – par 4,5%. Lielākais aizņemto darbavietau īpatsvars ir izglītībā. Straujākais darbavietau kāpums pēdējos gados vērojams veselības aprūpē. Arī 2021.gada 1.pusgadā veselības aprūpē bija vērojams straujš darbavietau skaita pieaugums, bet būtiski tas pieauga arī valsts pārvaldē un izglītībā.

Aizņemtās darbavietas sabiedrisko pakalpojumu nozarē tūkstošos

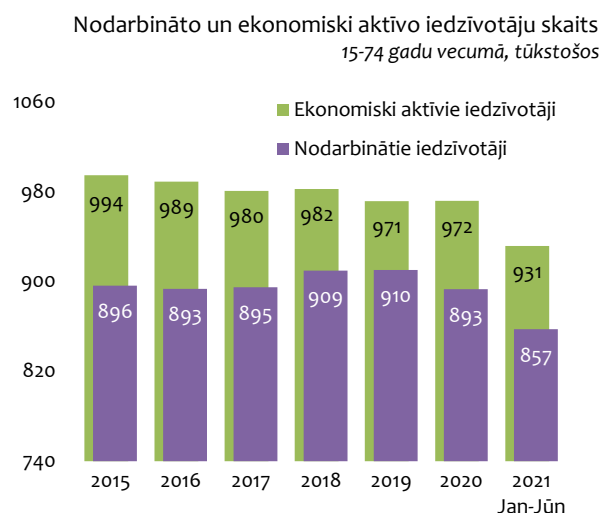

2021 | 2

DARBA TIRGUS

NODARBINĀTĪBA UN BEZDARBS

Līdz ar ekonomisko aktivitāšu palielināšanos kopš 2021.gada aprīļa mēneša ir atsākusi augt nodarbinātība, kā arī turpina kristies bezdarbs. Vienlaikus krīze ir atstājusi arī redzamas "pēdas" darba tirgū. Nodarbināto skaits un nodarbinātības līmenis joprojām ir būtiski zemāki nekā 2019.gadā. Tāpat krīze ir ietekmējusi iedzīvotāju ekonomisko aktivitāti, kas līdztekus demogrāfiskiem procesiem sašaurina darbaspēka piedāvājumu darba tirgū un paaugstina darbaspēka nepietiekamības riskus. Krīzei ieilgstot ir pieaudzis ilgstošo darba meklētāju īpatsvars, kas kopā ar reģionālām darba tirgus disproporcijām tuvākos gados var radīt strukturālā bezdarba riskus, kā arī saasināt darbaspēka pieejamības problēmu.

Ņemot vērā darbaspēka pieprasījuma kritumu, ko ietekmējusi ekonomisko aktivitāšu samazināšanās Covid-19 krīzes dēļ, 2021.gada 1.pusgadā nodarbināto iedzīvotāju skaits bija par gandrīz 40 tūkst. jeb 4,4% mazāks nekā 2020.gada atbilstošā periodā, kas ir bijis lielākais nodarbināto skaita kritums kopš 2010.gada.

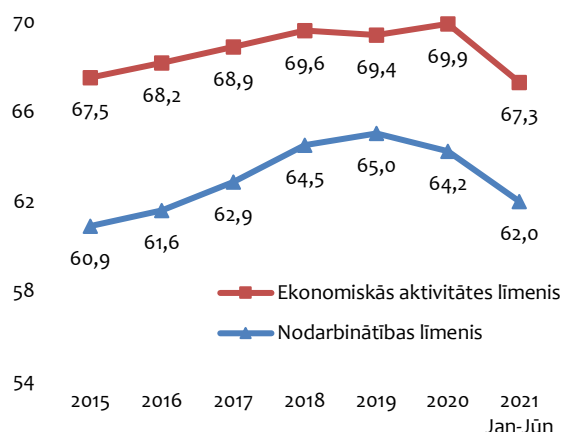
Iedzīvotāju nodarbinātības līmenis gada griezumā samazinājies par 1,8 procentpunktiem, bet no augstākā pirmskrīzes līmeņa (2019.gada 2.ceturksņa) tas atpaliek par 2,4 procentpunktiem.

Līdz ar pandēmijas šoka mazināšanos un ekonomikas pakāpenisku pielāgošanos jauniem apstākļiem, **kopš 2021.gada aprīļa vērojami jūtami uzlabojumi darba tirgū.** Nodarbināto skaits periodā no šā gada marta līdz augustam ir palielinājies par 23 tūkst., savukārt bezdarba

līmenis 2021.gada augustā samazinājās līdz 6,9%, kas ir par 1,5 procentpunktiem mazāk nekā 2020.gada augustā.

Kopumā 2021.gada 2.ceturksnī bija nodarbināti 861,6 tūkst. iedzīvotāji vecumā no 15-74 gadiem, kas bija 62,3% no visiem iedzīvotājiem privātajās māsaimniecībās vecumā no 15 līdz 74 gadiem. Nodarbinātības līmenis Latvijā joprojām saglabājās jūtami zemāks nekā kaimiņvalstīs – Igaunijā nodarbināto iedzīvotāju īpatsvars 2021.gada 2.ceturksnī bija 65,8% no iedzīvotāju kopskaita vecumā no 15-74 gadiem, bet Lietuvā – 64,8 procenti.

Nodarbinātības un ekonomiskā aktivitāte 15-74 gadu vecumā, procentos

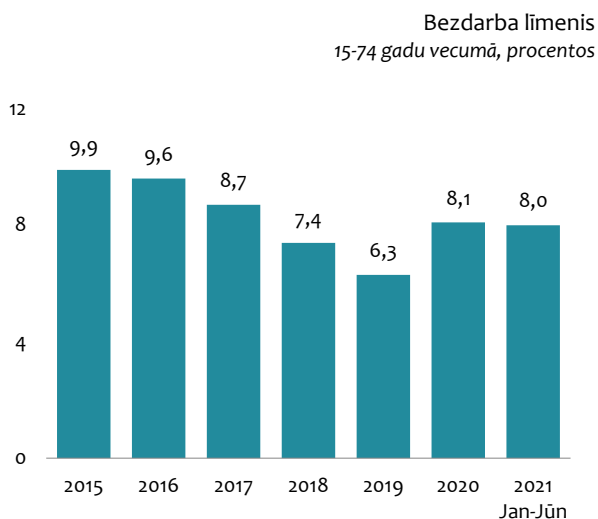
Lai gan kopumā Covid-19 negatīvo ietekmi uz iedzīvotāju nodarbinātību ir mīkstinājuši ieviestie valsts atbalsta pasākumi, kas ārkārtas perioda laikā ir ļāvuši daļēji saglabāt gan darbavietas, gan ienākumus iedzīvotājiem, tomēr **krīzei ieilgstot arī pandēmijas ietekme uz darba tirgu ir paplašinājusies.**

Laika periodā no 2020.gada marta līdz 2021.gada augustam nodarbināto skaits vecumā no 15-74 gadiem pēc sezonāli izlīdzinātiem datiem Latvijā kopumā samazinājies par 43,3 tūkst., tādējādi katrs krīzes mēnesis ir atnesis vidēji 2,4 tūkst. nodarbināto samazinājumu. Jāņem vērā, ka valsts intervences pasākumi kompensē ekonomisko aktivitāšu kritumu galvenokārt īstermiņā, tādēļ ekonomiskajām aktivitātēm saglabājoties zemā līmenī ilgstoši, arī krīzes ietekme uz darba tirgu palielinās.

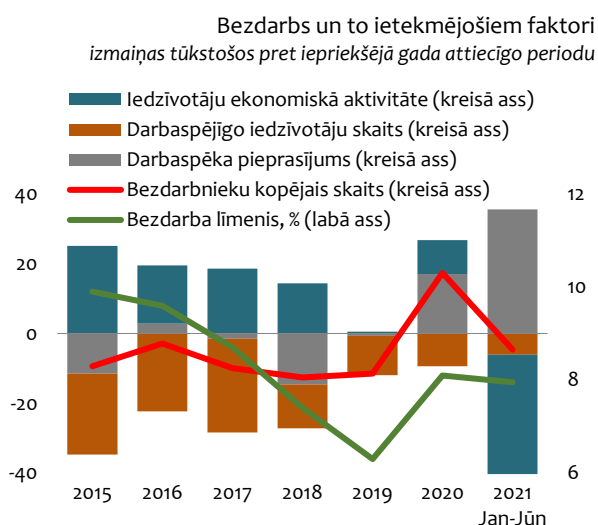
Līdz ar ieilgušo nenoteiktību par pandēmijas krīzes izejas punktu, krīzes ietekme ir vērojama ne tikai uz darba tirgus pieprasījumu, bet arī piedāvājuma pusi. Lai gan 2020.gadā

joprojām bija vērojams iedzīvotāju ekonomiskās aktivitātes pieaugums, tomēr **sākot ar 2020.gada 4.ceturksni, iedzīvotāju līdzdalība darba tirgū pakāpeniski samazinās.** 2021.gada 2.ceturksnī iedzīvotāju ekonomiskās aktivitātes līmenis vecuma grupā no 15-74 gadiem bija par 2,5 procentpunktiem, mazāks nekā pirms gada.

Iedzīvotāju ekonomiskās aktivitātes mazināšanās bija galvenais faktors bezdarba lejupslīdei 2021.gada 1.pusē. Jāatzīmē, ka bezdarba rādītāji stabili samazinās jau kopš 2020.gada vidus un bezdarbs ir strauji pietuvojies pirmskrīzes līmenim.

Bezdarba līmenis 2021.gada 2.ceturksnī samazinājās līdz vidēji 7,9% un kopumā darba meklējumos bija 73,4 tūkst. iedzīvotāju vecumā no 15-74 gadiem, kas ir par 1,7% (1,3 tūkst.) mazāk nekā 2021.gada 1.ceturksnī, bet par 12,1% (10,1 tūkst.) mazāk nekā 2020.gada 2.ceturksnī. Vienlaikus bezdarba līmenis Latvijā 2021.gada 2.ceturksnī saglabājās augstāks nekā Lietuvā (7,4%) un Igaunijā (6,9%).

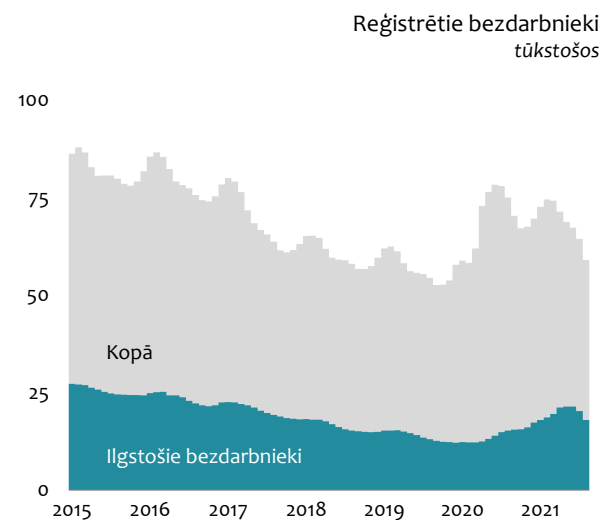
Līdztekus iedzīvotāju ekonomiskās aktivitātes kritumam, būtisku ietekmi uz bezdarba rādītājiem turpina uzturēt arī demogrāfiskie procesi – darbaspējīgo iedzīvotāju skaita

samazināšanās, kas negatīvi ietekmi kopējo darbaspēka piedāvājumu (ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaitu).

Ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaits vecumā no 15-74 gadiem 2021.gada 2.ceturksnī, salīdzinot ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu, samazinājās par 40,5 tūkst. (par 4,2%) – līdz 935,1 tūkst., tādejādi saglabājoties tuvu vēsturiski zemākai atzīmei.

Ņemot vērā darbaspēka piedāvājuma pakāpenisku samazināšanos, līdztekus krīzes seku pārvarēšanai un nodarbinātības veicināšanai, **ar vien būtiskāka problēma iezīmējās kvalificēta darbaspēka nepietiekamība, jo īpaši straujāk augošajās nozarēs.**

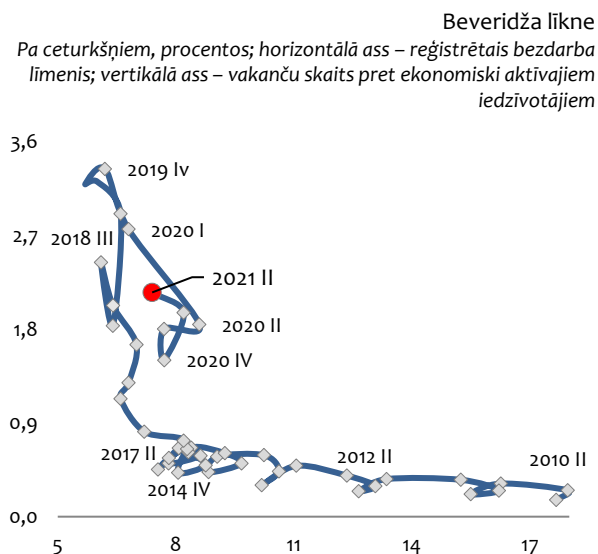
Krīzes ieilgšana un darba tirgū pieejamo brīvo darbavietu skaita samazinājums, kopumā ir samazinājušas bez darba palikušo iespējas ātri atgriezties nodarbinātībā, kas ir veicinājis ilgstošā bezdarba pieaugumu. Kopš 2020.gada aprīļa beigām pakāpeniski pieaug ilgstošo darba meklētāju īpatsvars. Reģistrēto ilgstošo darba meklētāju (bez darba ilgāk par gadu) īpatsvars kopējā bezdarbnieku skaitā periodā no 2020.gada aprīļa beigām līdz 2021.gada augusta beigām ir gandrīz dubultojies – ilgstošo bezdarbnieku īpatsvars pieaudzis no 17,2% līdz 30,5%). 2021.gada augusta beigās aptuveni 18 tūkst. darba meklētāju bija bez darba ilgāk par gadu.

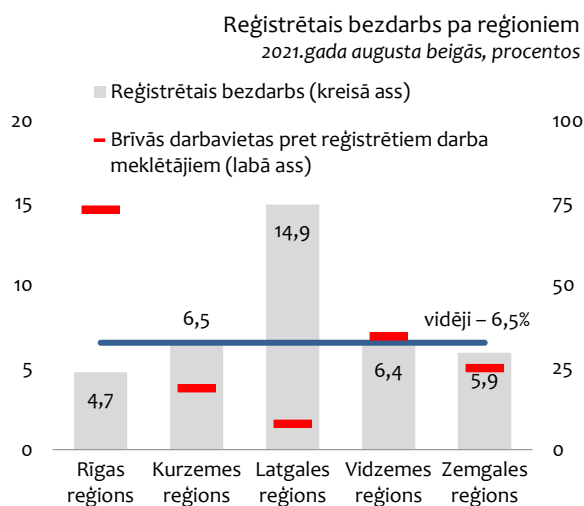
Jāņem vērā, ka **liels ilgstošais bezdarbs var radīt strukturālu bezdarba pieaugumu**, proti, jo ilgāk šie cilvēki ir bez darba, jo lielāks risks zaudēt iepriekšējās darba iemaņas un prasmes, kā arī tiem ir grūtāk pielāgoties jaunām darba tirgus vajadzībām. Ir risks, ka daļai no esošiem bezdarbniekiem tuvākajos gados varētu būt problēmas atrast savām prasmēm atbilstošu darbu, jo atgūšanās Covid-19 krīzes tieši skartajās nozarēs varētu būt lēna, bet nozarēs, kurās potenciāli var veidoties darba iespējas, iepriekš apgūtās prasmes var nebūt pieprasītas.

Pandēmija krīze ir paātrinājusi ekonomikas digitalizāciju un darbavietu automatizāciju, līdz ar to no vienas puses audzējot darbaspēka produktivitātes potenciālu – mazāk darbaspēka vajadzību, bet no otras puses mainot prasmju

pieprasījuma struktūru darba tirgū – prasmju vajadzības atsevišķās specialitātēs var jūtami atšķirties no tām, kādas tās bija pirms krīzes.

Tāpat strukturālās problēmas var padziļināt darba tirgus reģionālās atšķirības, kas nākotnē var kavēt darba tirgus atlabšanu. Lai gan darba tirgus reģionālās disproporcijas krīzes laikā ir nedaudz izlīdzinājušās, tomēr bezdarba līmenis Latgales reģionā joprojām ir vairāk nekā divreiz augstāks nekā vidēji Latvijā, bet vairāk kā 3 reizes augstāks nekā Rīgas reģionā, kas kopā ar zemo darbaspēka ģeogrāfisko mobilitāti, palielina strukturālā bezdarba riskus.

Gada 1. pusē būtiskākais darbavietu pieaugums bija vērojams tirdzniecībā un būvniecībā. Līdz ar ekonomisko aktivitāšu palielināšanos, aizņemto darbavietu pieaugums bija lielākajā daļā tautsaimniecības nozaru. 2021.gada 2.ceturksnī, salīdzinot ar 1.ceturksni, to skaits palielinājās par 26,2 tūkst. jeb 2,9% un sasniedza 940,2 tūkst.

Aizņemtās darbavietas pa nozarēm struktūra 2020.gadā, procentos

Lielākais darbavietu pieaugums 2021.gada 2.ceturksnī, salīdzinot ar 1.ceturksni, bija vērojams tirdzniecībā, būvniecībā, izmitināšanas un ēdināšanas nozarē, kā arī apstrādes rūpniecībā. Vienlaikus jāatzīmē, ka gan izmitināšanas un ēdināšanas nozarē, gan tirdzniecības nozarē aizņemto darbavietu skaits joprojām būtiski atpalika no pirmskrīzes perioda. 2021.gada 2.ceturksnī to skaits izmitināšanas un ēdināšanas nozarē bija par gandrīz 8 tūkst. mazāks nekā 2019.gada 2.ceturksnī, bet tirdzniecības nozarē – par gandrīz 1,1 tūkst. mazāks.¹

Nozīmīgākais darbavietu skaita pieaugums 2021.gada 2.ceturksnī, salīdzinot ar iepriekšējo ceturksni, bija vērojams privātajā sektorā, kas nodrošināja aptuveni 94% no kopējā aizņemto darbavietu pieauguma – jeb aptuveni 24,8 tūkst.

Salīdzinot ar pirmskrīzes periodu, lielākais darbavietu pieaugums bija informācijas un komunikācijas pakalpojumos, veselībā un sociālā aprūpē, profesionālos, zinātniskos un tehniskos pakalpojumos.

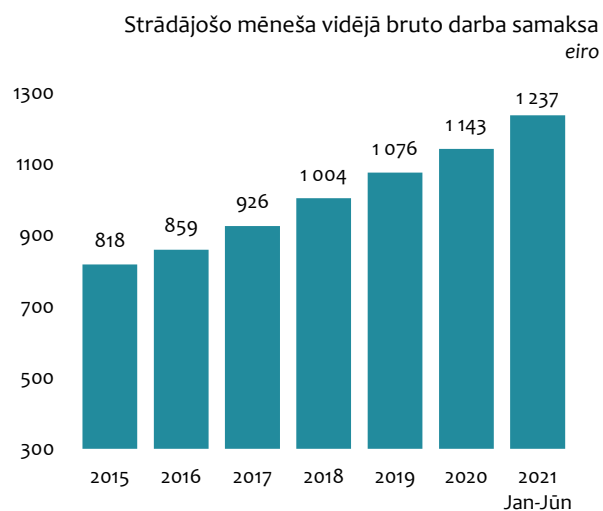
Savukārt būtiskāko darbaspēka pieprasījuma kritumu, salīdzinot ar pirmskrīzes periodu, papildus jau minētajām izmitināšanas un ēdināšanas nozarei, un tirdzniecībai, ir piedzīvojušas arī tādas nozares kā transports un uzglabāšana, finanšu un apdrošināšanas darbības, administratīvo un apkalpojošo dienestu darbība, kā arī mākslas un izklaides nozare.

¹ Aizņemto darbavietu skaita salīdzinājumu ar iepriekšējiem gadiem var ietekmēt datu strukturālais lūzums. Sākot ar 2021.gada 1.ceturksni aizņemto darbavietu aprēķināšanai tiek izmantoti VID dati.

DARBA SAMAKSA

Līdz ar ekonomisko aktivitāšu atgriešanos strauji pieaug vidējā darba alga. Vidējā mēneša bruto alga 2021.gada 2.ceturksnī palielinājās par 10,2% – pieaugot līdz vidēji 1 237 eiro mēnesī, kas ir bijis straujākais vidējās algas pieaugums pēdējo 13 gadu laikā.

Būtiski vidējās algas pieaugumu 2021.gadā ietekmēja minimālās algas likmes palielināšana par 16,3% – uz 500 eiro no 430 eiro 2020.gadā, kā arī zemāk apmaksātu darbavietu īpatsvara samazinājums darba tirgū, ņemot vērā ievērojamo darbavietu samazinājumu, salīdzinot ar pirmskrīzes periodu, gan izmitināšanas un ēdināšanas nozarē, gan arī mazumtirdzniecībā, kurās darba algu

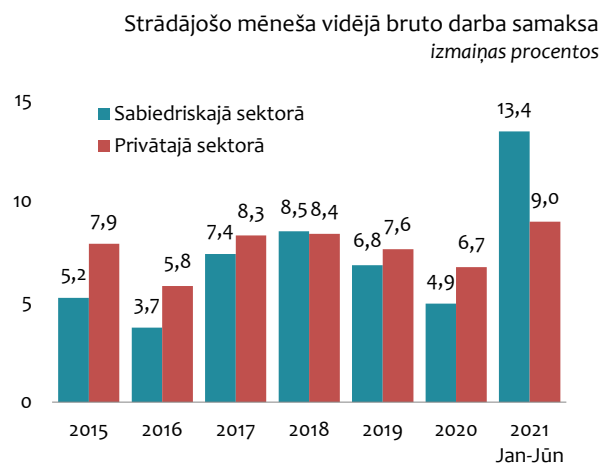
līmenis līdz šim ir bijis ievērojami zemāks nekā vidēji tautsaimniecībā.

Vienlaikus jāatzīmē, ka nozīmīgs algu pieaugums Latvijā ir bijis vērojams jau iepriekšējos gados – vidējais algu pieaugums pēdējo 5 gadu laikā ir bijis tuvu 7% gadā. Līdz ar to pozitīvu spiedienu uz darba algām turpina uzturēt gan algu konverģences process tuvāk ES ekonomiski attīstīto valstu algu līmenim, gan ar vien pieaugošā kvalificēta darbaspēka nepietiekamība – darba tirgus sašaurināšanās, kas rada nepieciešamību uzņēmējiem aktīvāk domāt ne tikai kā piesaistīt jaunu speciālistus, bet arī kā noturēt esošos, t.sk. pārskatot darba atalgojuma likmes.

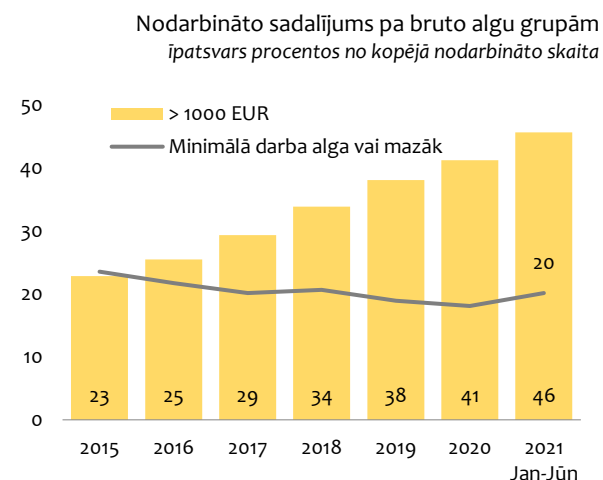
Lai gan 2021.gada 2.ceturksnī darba algas nozīmīgi ir augušas gan privātajā, gan sabiedriskajā sektorā, tomēr **straujāks algu pieaugums bija vērojams sabiedriskajā sektorā strādājošiem**. 2021.gada 2.ceturksnī, salīdzinot ar 2020.gada 2.ceturksni, vidējā bruto alga sabiedriskajā sektorā pieauga par 13,4% (līdz vidēji 1 291 eiro), bet privātajā sektorā – par 9% (līdz vidēji 1 215 eiro). Straujāku atalgojuma pieaugumu sabiedriskajā sektorā lielā mērā noteicis pārskatītās atalgojuma likmes izglītības un veselības nozarēs.

Kopš 2010.gada atalgojums ir audzis gan privātajā, gan sabiedriskajā sektorā. Vienlaikus iepriekšējos 2 gados algu pieaugums privātajā sektorā ir bijis vidēji straujāks, ko lielā mērā ir ietekmējis nozīmīgāks darbaspēka pieprasījuma pieaugums – privātajā sektorā aizņemto darbavietu skaits

periodā no 2011.-2020.gadam ir pieaudzis par 15,8%, bet sabiedriskajā sektorā – vien par 0,6 procentiem.

Covid-19 pandēmijas laikā, gan arī kopumā darba samaksas likmju pārskatīšanu nozarēs.

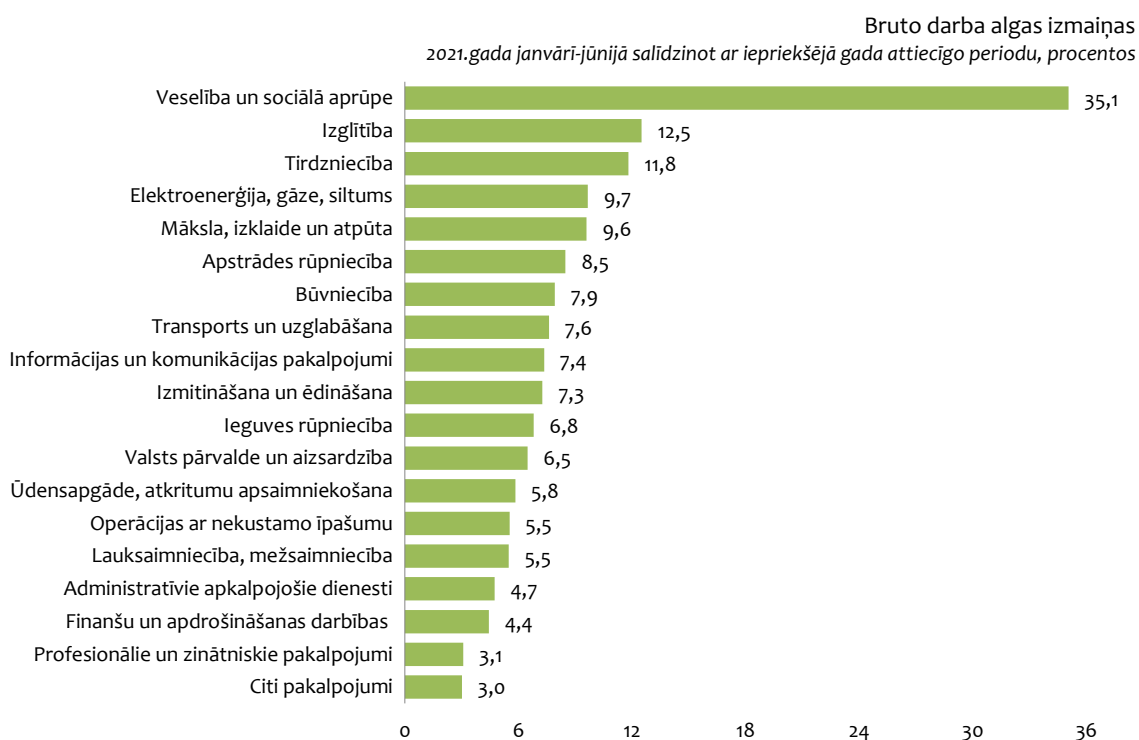
Lai gan 2021.gada 2.ceturksnī ir nedaudz pieaudzis minimālās darba algas saņēmēju īpatsvars, ko lielā mērā ietekmējusi minimālās darba algas likmes paaugstināšana, tomēr kopumā joprojām saglabājās tendence samazināties zemi apmaksātu darbinieku īpatsvaram, par ko liecina arvien pieaugoša tendence nodarbināto īpatsvarā, kas saņem algu virs 1 000 eiro mēnesī. 2021.gada 2.ceturksnī gandrīz puse (46%) no visiem nodarbinātajiem bruto atalgojums bija virs 1 000 eiro.

2020.gada 2.ceturksnī atalgojuma pieaugums bija vērojams visās tautsaimniecības nozarēs. Nozīmīgākais atalgojuma pieaugums bija veselības un sociālā aprūpē – par aptuveni 35%, kā arī izglītības nozarē – 12,5%, ko ietekmējušas gan izmaksātās piemaksas saistībā ar darbu

Vienlaikus darba algas turpina stagnēt krīzes vistiešāk skartajās nozarēs. Lai gan atalgojuma līmenis izmitināšanas un ēdināšanas nozarē ir atsācis augt, tomēr tas joprojām ir par 4,5% zemākā līmenī nekā 2019.gada 2.ceturksnī. Jāatzīmē, ka izmitināšanas un ēdināšanas nozarē joprojām saglabājās zemākais atalgojums starp nozarēm – 2021.gada 2.ceturksnī 778 eiro.

Tāpat tikai par 1,9% pirmskrīzes līmeni vidējā bruto alga pārsniedz transporta nozarē, kas ir otrais zemākais algu pieaugums starp visās nozarēm tūlīt aiz izmitināšanas un ēdināšanas nozares.

Tikmēr augstākais atalgojuma līmenis 2021.gada 2.ceturksnī saglabājās finanšu pakalpojumu nozarē – vidējā mēneša bruto alga 2 258eiro.

2021 | 2

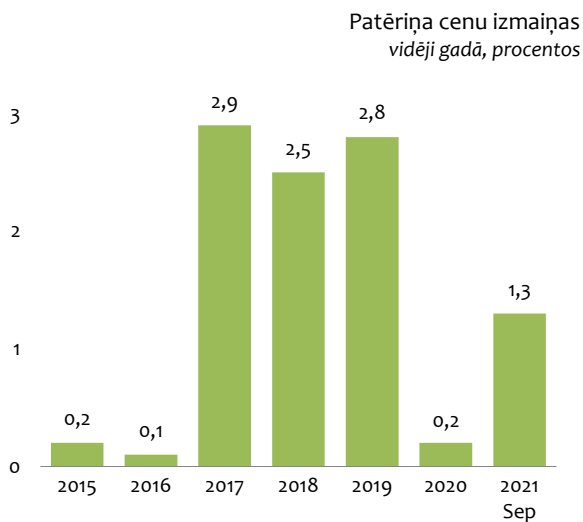
EKONOMISKĀ STABILITĀTE UN KONKURĒTSPĒJA

CENAS

2020.gadā bija vērojams straujš cenu kritums. Patēriņa cenas samazinājās par 0,5%, bet gada vidējā inflācija bija 0,2%. Būtiska ietekme uz patēriņa cenu līmeni bija pieprasījuma kritumam saistībā ar Covid-19 krīzi.

2021.gada deviņos mēnešos cenas strauji pieauga.

Patēriņa cenas 2021.gada septembrī, salīdzinot ar 2020.gada decembri, pieauga par 5,2%, kas bija straujākais kāpums janvārī-septembrī kopš 2008.gada un ko noteica ekonomikas atveseļošanās un pasaules cenu kāpums. Salīdzinot ar iepriekšējā gada septembri, patēriņa cenas pieauga par 4,8%. Gada vidējā inflācija septembrī bija 1,3 procenti.

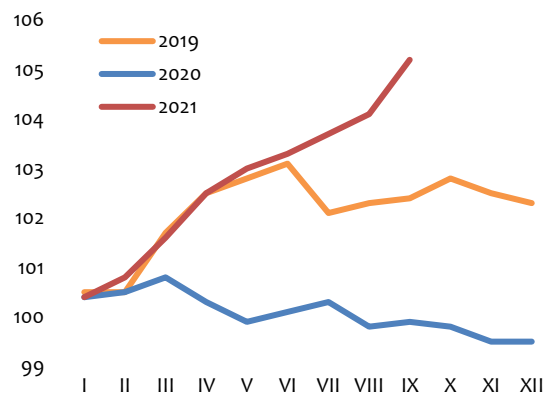
Galvenie cenas ietekmējošie faktori 2021.gada deviņos mēnešos:

- (1) cenu kāpums dabasgāzei un siltumenerģijai saistībā ar tarifu paaugstināšanu, ko noteica pasaules naftas cenu kāpums. Cenas pieauga arī elektroenerģijai, ko izraisīja pieprasījuma kāpums saistībā ar aukstāku ziemu šī gada sākumā, zemāka hidroelektrostaciju izstrāde laika apstākļu dēļ, kā arī cenu kāpums dabasgāzei;
- (2) cenu kāpums degvielai pasaules naftas cenu kāpuma dēļ. Kopumā 2021.gada deviņos mēnešos naftas cenas pieauga par 50%. Naftas cenu kāpumu veicināja naftas pieprasījuma kāpums un naftas ieguves samazināšana;
- (3) cenu kāpums pārtikai, ko ietekmēja pārtikas produktu cenu pieaugums pasaulē. Lielākā ietekme bija cenu kāpumam svaigiem

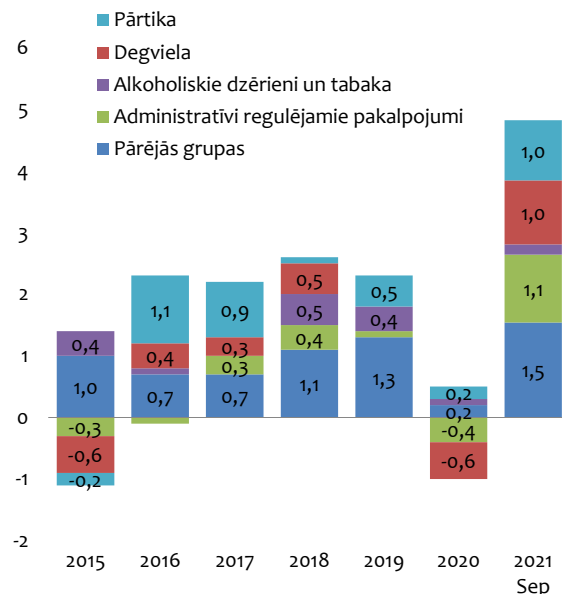
dārzeniem, kartupeļiem un piena produktiem. Pasaules pārtikas cenas šī gada deviņos mēnešos pieauga par 20%. Tās pieauga visās galvenajās pārtikas produktu grupās, visstraujāk pieaugot cukuram, bet vislētāk – piena produktiem;

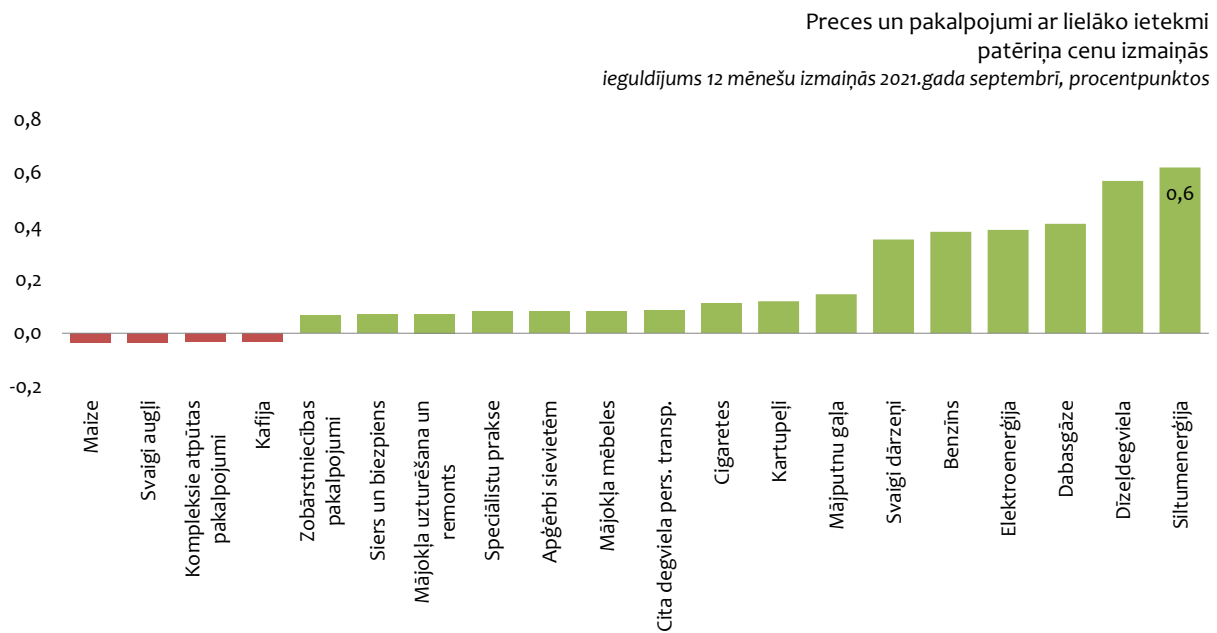
- (4) cenu kāpums pakalpojumiem – lielākā ietekme bija cenu kāpumam atpūtas un kultūras, ambulatoriem, ēdināšanas, telekomunikāciju un izmitināšanas pakalpojumiem;
- (5) cenu kāpums apģērbiem un apaviem.

Patēriņa cenu indekss
iepriekšējā gada decembris = 100

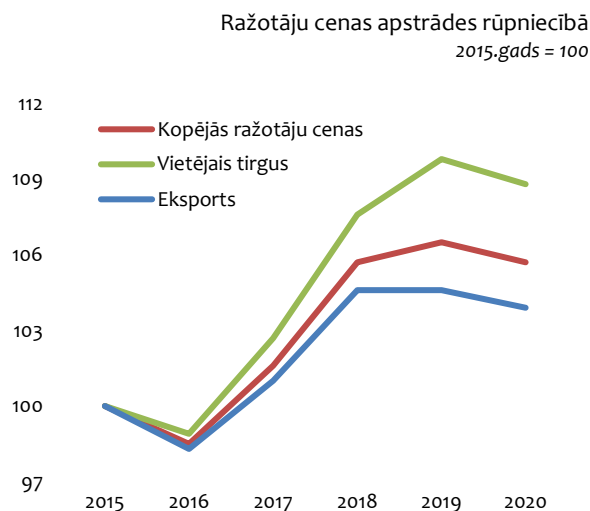
Patēriņa cenas preču un pakalpojumu grupās
ieguldījums 12-mēnešu izmaiņās, procentos

Kopumā 2021.gadā vidējā gada inflācija būs augstāka par 2020.gadā vēroto un var sasniegt 2,9 %. Pandēmijai atkāpjoties un ekonomikai atveseļojoties, patēriņa cenas stabilizēsies. Vienlaikus šis process joprojām būs saistīts ar pasaules cenu svārstībām.

Ražotāju cenas apstrādes rūpniecībā 2020.gadā nedaudz samazinājās.

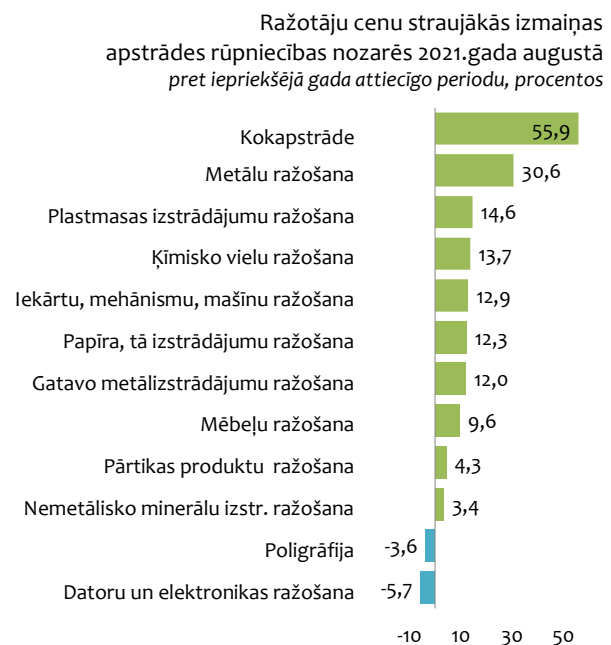

2021.gadā vērojams straujš ražotāju cenu kāpums apstrādes rūpniecībā. Janvārī-augustā tās pieauga par 17,1 procentu. Vietējā tirgū realizētai produkcijai cenas auga par 14,6%, bet eksportētājai produkcijai – par 18,3 procentiem.

Astoņos mēnešos ražotāju cenas apstrādes rūpniecībā pieauga visās nozarēs, izņemot poligrāfiju un citu

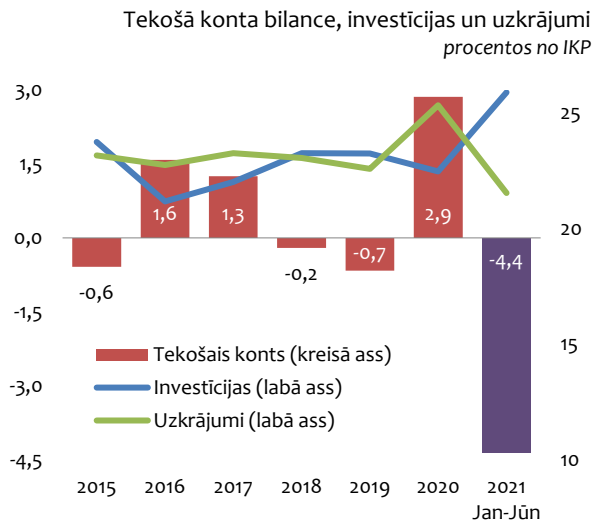
transportlīdzekļu ražošanu. Ietekmīgākais cenu kāpums bija kokapstrādē.

2021.gadā apstrādes rūpniecības ražotāju cenas pieauguši strauji. Ražotāju cenu līmeni lielā mērā ietekmē eksportētās produkcijas ražotāju cenu svārstības, ko pamatā nosaka pasaules izejvielu cenu dinamika. Būtiska ietekme uz ražotāju cenām būs arī izejvielu piedāvājuma un pieprasījuma svārstībām saistībā ar Covid-19 pandēmiju. Jāatzīmē, ka pasaules enerģijas un izejvielu cenām janvārī-augustā bija vērojams straujš kāpums. Vienlaikus vietējā tirgū realizētajai produkcijai ražotāju cenu dinamiku turpinās ietekmēt izaugsmes tempi.

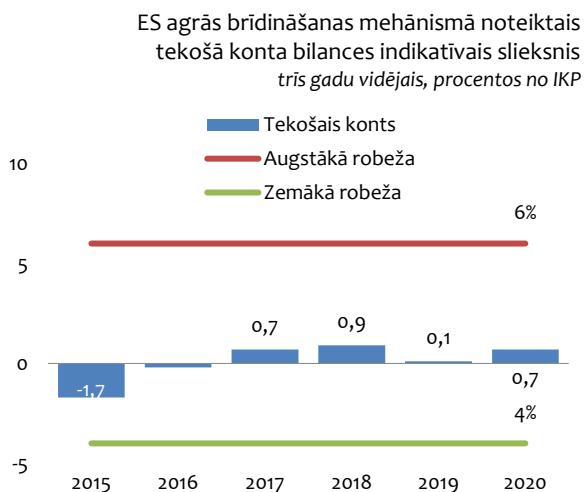
MAKSĀJUMU BILANCE

Latvija ir jūtīga pret ārējās vides satricinājumiem, kas atspoguļojās maksājumu bilances tekošā konta stāvoklī. Periodā no 2017.-2019.gadam tekošā konta bilance bija pozitīva – vidēji 0,1% līmenī no IKP un tā svārstības bija mērenas. Tekošā konta stāvokli kopš 2020.gada noteica Covid-19 pandēmijas radītais šoks, kas būtiski ietekmēja pārrobežu preču, pakalpojumu un ienākumu plūsmas, kas atspoguļojās tekošā konta svārstībās.

2020.gadā tekošais konts bija pārpalikumā – 2,9% no IKP, kamēr 2021.gada 1.pusgadā tas bija deficītā – 4,4% no IKP.

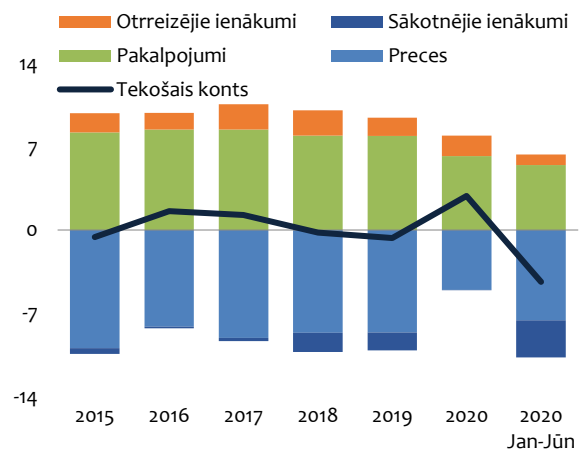
Maksājumu bilances tekošais konts nepārsniedz ES brīdināšanas mehānismā noteiktos indikatīvos sliekšņus un ir vērtējams kā ilgtspējīgs.

Pēdējos gados ir vērojama ārējā tirdzniecības plūsmu vājināšanās. To galvenokārt ietekmēja ārējās vides nenoteiktība un ārējā pieprasījuma samazināšanās. Spēcīgu negatīvu ietekmi uz tirdzniecības intensitāti radīja arī pasākumi Covid-19 pandēmijas izplatības

ierobežošanai. 2020.gadā, salīdzinot ar 2019.gadu, preču eksporta vērtība faktiskajās cenās pieauga par 5,2%, kamēr importa vērtība samazinājās par 3,1% un tirdzniecības deficīts sasniedza 5% no IKP līmeni. 2021.gada 1.pusgadā ārējās tirdzniecības deficīts sasniedza 7,6% no IKP līmeni, ko noteica importa straujāks nekā eksporta pieaugums.

Tekošais konts pa posteņiem procentos no IKP

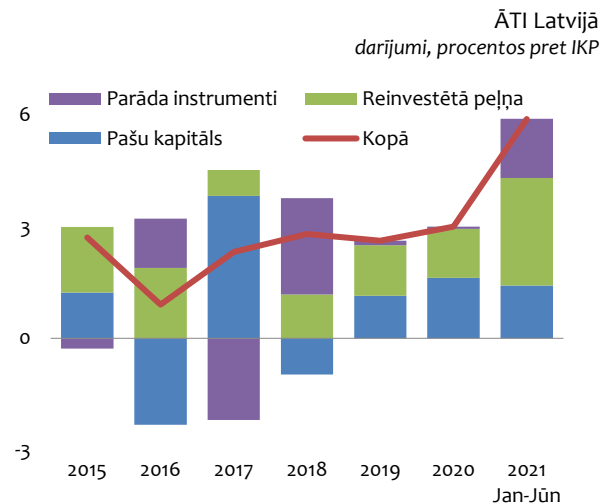
Pakalpojumu pārrobežu tirdzniecību ar Covid-19 saistītais šoks ietekmē spēcīgāk nekā preču tirdzniecību. Lai arī pakalpojumu bilance ir pozitīva un gandrīz pilnībā nosedz ārējās tirdzniecības deficītu, 2020.gadā bilance saruka, sasniedzot 6,2% no IKP (2019.gadā – 8%) līmeni. Pakalpojumu pārrobežu plūsmu samazināšanās lielā mērā ietekmēja pārvietošanās ierobežojumi un iedzīvotāju piesardzība pret atpūtas un darījumu braucieniem, kas noteica braucienus, kā arī gaisa un autotransporta pakalpojumu vērtības kritumu. 2021.gada 1. pusgadā pakalpojumu imports faktiskajās cenās bija par 11% lielākā vērtībā nekā pirms gada, kamēr eksports pieauga tikai par 1%, kā rezultātā pakalpojumu bilances pārpalikums samazinājās līdz 5,5% no IKP līmenim.

Ienākumu un kapitāla konta izmaiņas galvenokārt ir saistītas ar ES fondu līdzekļu apgušanas aktivitātēm. Kapitāla konta bilances pārpalikums 2020.gadā bija 1,8% no IKP un 2021.gada 1.pusgadā – 1,3% no IKP līmenī.

Finanšu konta bilances stāvokli pēdējos gados lielā mērā ietekmēja finanšu sektora stabilizācijas pasākumi, valsts sektora parādu restrukturizācija, Latvijas Bankas pasākumi paplašinātās aktīvu iegādes programmas ietvaros. Finanšu konta svārstības ietekmēja arī nerezidentu noguldījumu samazinājums Latvijas kredītiestādēs. 2021.gada 1.pusgadā finanšu konta aktīvi pieauga lielākā mērā nekā saistības un finanšu konta bilance (ar rezerves aktīviem) bija -2,4% no IKP līmenī. Maksājumu bilances kontu stāvokli tuvākajā nākotnē lielā mērā noteiks Covid-19 pandēmijas izplatīšanās un tā apkarošanai noteikto ierobežojumu apjoms un ilgums.

ĀRVALSTU TIEŠĀS INVESTĪCIJAS

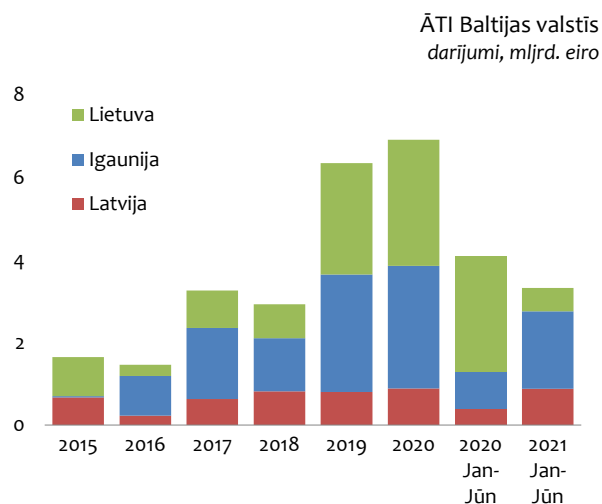
Ārvalstu tiešo investīciju (ĀTI) plūsmu intensitāte ir mērena. Covid-19 pandēmijas izplatīšanas ierobežojumi, kā arī nestabilitāte pasaules ekonomikā ir nozīmīgs šķērslis investīciju pārrobežu plūsmām.

Baltijas valstīs kopumā tiešo investīciju pārrobežu plūsmas 2021.gada 1.pusgadā bija mērenākas nekā pirms gada.

Piesaistīto ĀTI plūsmas Baltijas valstīs 2020.gadā sasniedza 6,6% no IKP līmeni, kur lielākā daļa no ĀTI plūsmām bija Igaunijas ekonomikā.

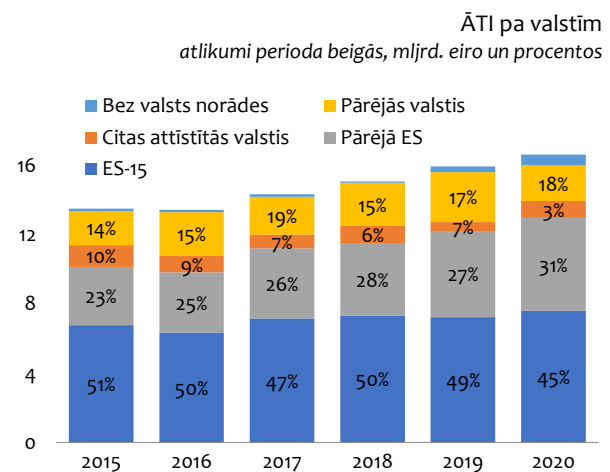
2021.gada 1.pusgadā Baltijas valstīs kopumā piesaistītās ĀTI neto plūsmas bija gandrīz 3,4 miljardi eiro. **Latvija** piesaistīja 27% no tām, Igaunija – 56% un Lietuva – 17%.

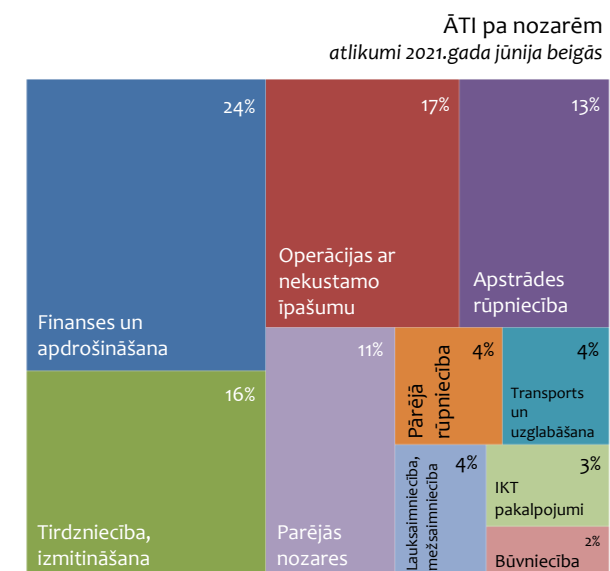
Latvijā piesaistīto ĀTI plūsmu intensitāte ir lielāka nekā pirms gada. 2021.gada 1.pusgadā ĀTI darījumu apjoms sasniedza 882 milj. eiro. To galvenokārt noteica reinvestētās peļņas plūsmas (443 milj. eiro). Nerezidentu ieguldījumi Latvijā reģistrēto uzņēmumu pašu kapitālā bija nedaudz zemākā līmenī nekā pirms gada un sasniedza

212 milj. eiro. Kopumā jāatzīmē, ka 2021.gada 1.pusgadā piesaistīto ĀTI neto plūsmas bija gandrīz 2,5 reizes lielākā apjomā nekā pirms gada un veidoja 5,9% no IKP.

Uzkrātās ĀTI Latvijas ekonomikā 2021.gada jūnija beigās sasniedza 17,5 mljrd. eiro (gandrīz 59% no IKP). Gada laikā tās pieauga par 6,3%. Lielākā ieguldītājvalsts Latvijas ekonomikā ir Zviedrija. Tās uzņēmēju uzkrātās investīcijas kopš 2020.gada beigām pieauga par 5,1% un 2021.gada jūnija beigās veidoja 16,6% no kopējām uzkrātajām ĀTI. Galvenokārt tās ir investīcijas finanšu starpniecībā. Lielī ir arī Igaunijas, Krievijas, Lietuvas, Vācijas, Kipras, Nīderlandes, Dānija un Luksemburgas uzņēmēju ieguldījumi. Šo valstu investīcijas Latvijas ekonomikā 2021.gada jūnija beigās veidoja 60,8% no kopējām uzkrātām ĀTI Latvijā.

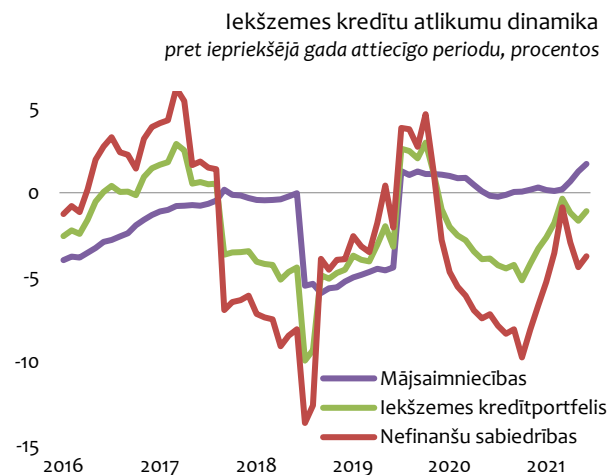

Nozaru strukturā lielākās uzkrātās ĀTI ir ieguldījumiem finanšu starpniecībā (24% no visām ĀTI), tirdzniecībā (15,4%), darījumos ar nekustamo īpašumu (17,1%) un apstrādes rūpniecībā (12,8%).

MONETĀRIE RĀDĪTĀJI

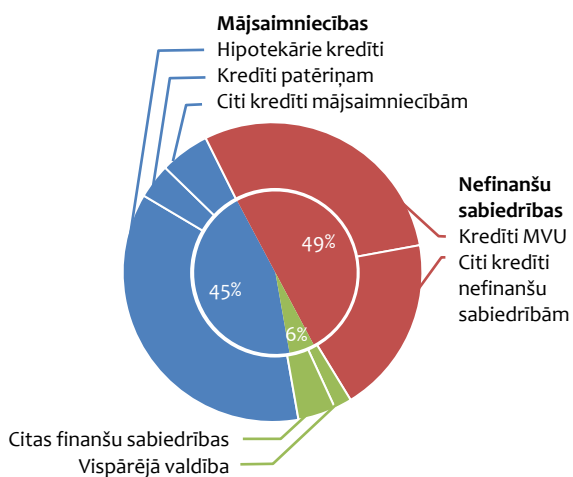
Finanšu sektors saglabā stabilitāti. Noguldījumu apjomi turpina pieaugt, savukārt kreditēšanā joprojām situācija ir bez ievērojamām izmaiņām un kopējais kredītportfelis ir negatīvs.

Avots: Latvijas Banka

Iekšzemes kredītportfelis 2021.gada jūnija beigās gada griezumā joprojām bija negatīvs (sarukums par 1,1%). Nefinanšu sabiedrību kredītportfelis saruka – par 3,8%. Mājsaimniecību kreditēšanā situācija bija gandrīz nemainīga un mājsaimniecību kredītportfelis pieauga vien par 1,7% (Latvijas Bankas dati).

Rezidentu nebanku klientu kredītportfelis 2021.gada jūnija beigās, procentos

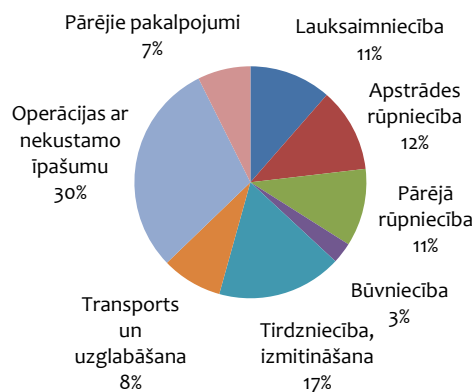

Avots: FKTK

Kredītu sadalījums pa nozarēm nav būtiski mainījies – 2021.gada 2.ceturkšņa beigās vairāk kredītu bija izsniegti operācijās ar nekustamo īpašumu (30% no kopējiem kredītiem), tirdzniecībā un izmitināšanā (17%), apstrādes rūpniecībā (12%) un pārējā rūpniecībā (11%).

Nefinanšu sabiedrībām eiro izsniegto ilgtermiņa kredītu procentu likmes (atlikumiem) kopš 2016.gada ir samērā stabilas, bez būtiskām izmaiņām. 2021.gada jūnijā ilgtermiņa kredītiem tās bija 2,46%, bet īstermiņa – 3,38%. Mājsaimniecībām mājokļa iegādei izsniegto ilgtermiņa kredītiem procentu likmju svārstības ir minimālas un jūlijā bija 2,27%. Īstermiņu kredītu procentu likmes nedaudz saruka un jūlijā bija 3,39%.

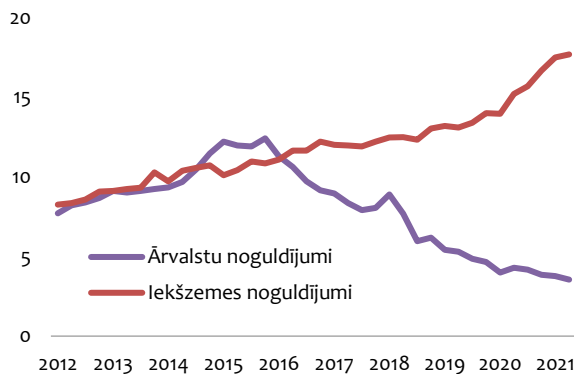
Iekšzemes nefinanšu sabiedrību kredītportfelis pa nozarēm 2021.gada jūnija beigās, procentos

Avots: FKTK

2021.gada jūnija beigās noguldījumu apjomi pieauga līdz 21,2 mljrd. eiro, jeb par 8,9% vairāk nekā pirms gada. Straujāks noguldījumu pieaugums sākās ar 2020.gada 2.ceturksni, kas sakrīt ar Covid-19 krīzes sākumposmu, kad iedzīvotāji bija piesardzīgāki savos tēriņos un vairāk centās veidot uzkrājumus, neziņā par turpmāko situācijas attīstību. Ārvalstu noguldījumu apjomi bija par 17,4% mazāki nekā pirms gada un veidoja nedaudz mazāk par 1/5 daļu no visiem noguldījumiem (salīdzinājumam 2015.gada 2.ceturksnī – 53% no visiem noguldījumiem). Iekšzemes noguldījumi šajā periodā pieauga par 16,3%. Bankām, kas strādā ar nerezidentu noguldījumiem, tiek izvirzītas augstākas prasības pret likviditāti un kapitāla pietiekamību.

Iekšzemes un ārvalstu noguldījumi bankās miljardi eiro

Avots: FKTK

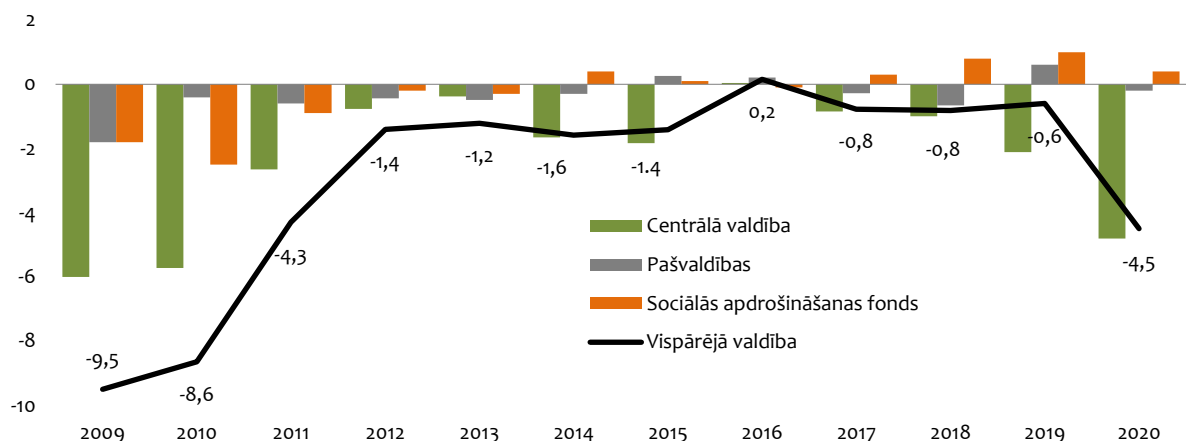
KOPBUDŽETS UN VALSTS PARĀDS

Pēdējos gados līdz Covid-19 pandēmijai vispārējās valdības budžeta deficīts bija 0,6%-0,8% robežās no IKP. Covid-19 pandēmija ir izraisījusi būtiskas izmaiņas līdz šim īstenotajā fiskālajā politikā, kas ir balstīta uz strukturālā deficīta mērķa -0,5% no IKP ievērošanu. 2020.gadā ES tika aktivizēta Stabilitātes un izaugsmes pakta vispārējā izņēmuma klauzula, ļaujot ES valstīm palielināt vispārējās valdības budžeta deficītu 2020. un 2021.gadā tādā apmērā, cik ir nepieciešams pandēmijas izsauktā ekonomikas kaitējuma mazināšanai. Covid-19 pandēmijas ietekmē 2020.gadā budžeta deficīts pieauga līdz 4,5% no IKP jeb 1,3 mljrd. eiro. Saeima 2021.gada budžetu apstiprināja ar deficītu 9,3% apmērā no IKP.

Vispārējās valdības budžets

	2016	2017	2018	2019	2020
Ieņēmumi, mljrd. eiro	9,5	10,2	11,2	11,5	11,4
% pret IKP	37,5	37,9	38,5	37,6	38,6
Izdevumi, mljrd. eiro	9,5	10,4	11,5	11,7	12,7
% pret IKP	37,4	38,7	39,3	38,2	43,1
Bilance, mljrd. eiro	0,04	-0,21	-0,23	-0,17	1,34
% pret IKP	0,2	-0,8	-0,8	-0,6	-4,5

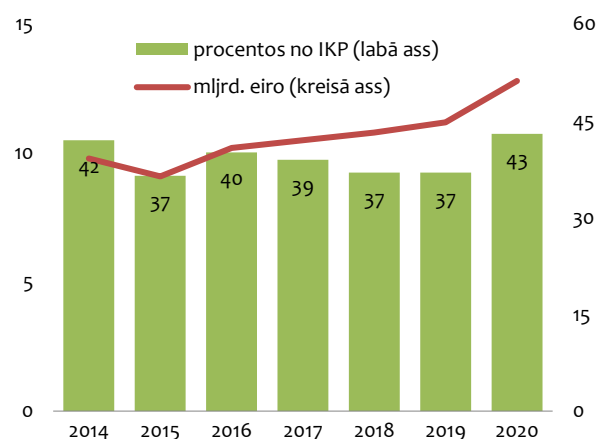
Vispārējās valdības sektora budžeta bilance sadalījumā pa apakšsektoriem procentos no IKP

Vispārējās valdības parāda līmenis Latvijā ir viens no zemākajiem ES. Līdz Covid-19 pandēmijai vispārējās valdības parādam bija tendence samazināties. 2019.gadā tas bija 11,2 mljrd. eiro jeb 36,7% no IKP. Covid-19 uzliesmojums izraisīja nepieciešamību 2020.gadā ievērojamā apmērā nodrošināt finansējumu Covid-19 uzliesmojuma ietekmes mazināšanai. Valsts parāda apjoms 2020.gadā pieauga līdz 43,2% no IKP jeb 12,8 mljrd. eiro.

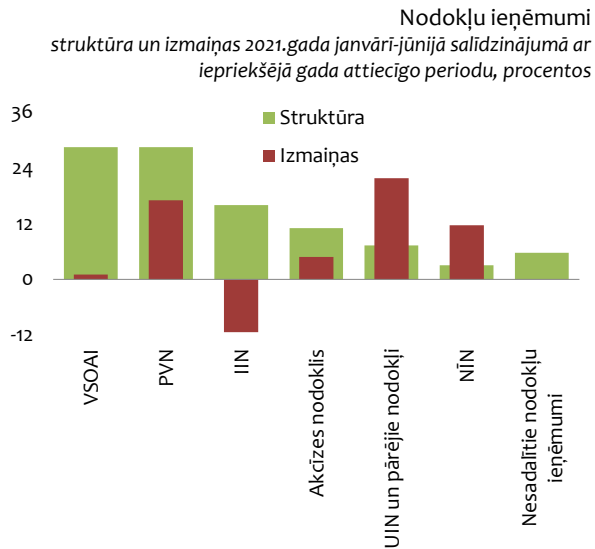
Atbilstoši Finanšu ministrijas novērtējumam nepieciešamība nodrošināt finanšu resursus sakarā ar Covid-19 izplatību izraisīs vispārējās valdības parāda pieaugumu 2021.gadā līdz 49% no IKP un 2022.gadā līdz 50% no IKP. Pēc 2022.-2023.gadā plānotās valsts parāda atmaksas, kā arī stabilizējoties situācijai sakarā ar Covid-19 uzliesmojuma ietekmi uz valsts budžeta fiskālajiem radītājiem, sagaidāms, ka vispārējās valdības parāda apjoms, sākot ar 2023.gadu nedaudz samazināsies un stabilizēsies attiecībā pret IKP vidējā termiņā.

Vispārējās valdības konsolidētais bruto parāds pēc nominālvērtības gada beigās

BUDŽETA IEŅĒMUMI UN IZDEVUMI

Kopš 2011.gada pieaug valsts konsolidētā budžeta ieņēmumi. Covid-19 krīzes rezultātā budžeta ieņēmumi 2020.gadā samazinājās par 0,8% salīdzinājumā ar 2019.gadu. Ekonomikai atgūstoties, 2021.gadā budžeta ieņēmumi atsāka pieaugt un 1.pusgadā tie bija par 8,8% lielāki kā pirms gada

Gandrīz visās nodokļu grupās 2021.gada 1.pusgadā var novērot ieņēmumu pieaugumu. Ieņēmumi no valsts sociālās apdrošināšanas iemaksām bija par 1,1% lielāki. Ieņēmumi no iedzīvotāju ienākuma nodokļa samazinājās par 11,4%, galvenokārt nodokļa atmaksu pieauguma un neapliekamās bāzes palielināšanas dēļ.

Valsts konsolidētais kopbudžets

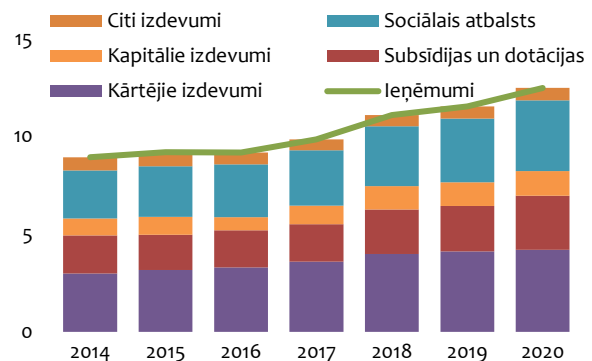
	mljrd. eiro		izmaiņas procentos	
	2019	2020	2021 Jan-Jūn	2021 Jan-Jūn
ieņēmumi, tai skaitā:	11,4	11,3	6,0	8,8
Nodokļu ieņēmumi, tai skaitā:	9,1	9,0	4,6	11,2
Sociālās apdrošināšanas iemaksas	2,8	2,8	1,3	1,1
Pievienotās vērtības nodoklis	2,6	2,5	1,3	17,1
Iedzīvotāju ienākuma nodoklis	1,9	1,8	0,7	-11,4
Uzņēmumu ienākuma nodoklis	0,0	0,2	0,2	54,5
Akcīzes nodoklis	1,1	1,1	0,5	4,8
NĪN	0,2	0,2	0,1	11,6
Pārējie nodokļi	0,3	0,3	0,2	0,2
Citi ieņēmumi	2,3	2,3	1,4	1,3
Izdevumi	11,5	12,5	7,0	23,1

Ekonomiskās aktivitātes pieaugums atspoguļojas arī patēriņa nodokļu dinamikā. Ieņēmumi no pievienotās vērtības nodokļa palielinājās par 17,7%, bet no akcīzes nodokļa – par 4,8 procentiem.

Arī kapitāla nodokļa ieņēmumi 2021.gadā turpināja palielināties. Uzņēmuma ienākumu nodokļa ieņēmumu pieaugums 1.pusgadā bija 54,5 procenti.

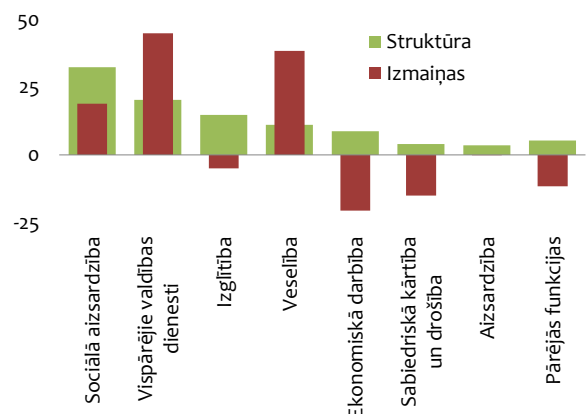
Valsts konsolidētā budžeta izdevumi 2020.gadā bija par 8,2% lielāki kā 2019.gadā. Pieaugums ir novērojams arī 2021.gada 1.pusgadā, izdevumi šajā periodā veidoja 7 mljrd. eiro, pieaugums bija 23,1%. To lielā mērā noteica veiktās izmaksas Covid-19 atbalsta pasākumu īstenošanai. Tas atspoguļojas sociālā atbalsta posteņa attīstībā ar 53,5% pieaugumu. Lēnāki pieauguma tempi ir subsīdijām un dotācijām, kā arī kārtējiem izdevumiem, attiecīgi – par 13,2% un 9%. Turpretim kapitālo izdevumu postenis šajā periodā piedzīvoja samazinājumu par 4 procentiem.

Valsts konsolidētais kopbudžets pa posteņiem
mljrd. eiro

Budžeta izdevumu pēc funkcionālajām kategorijām analīze liecina, ka 2021.gada 1.pusgadā lielākais pieauguma temps bija izdevumiem vispārējiem valdības dienestiem un veselībai, turpretim ekonomiskajai darbībai, kā arī sabiedriskajai kārtībai un drošībai visvairāk samazinājās.

Valsts konsolidētā kopbudžeta izdevumi pa funkcijām
struktūra un izmaiņas 2021.gada janvāri-jūnijā, procentos

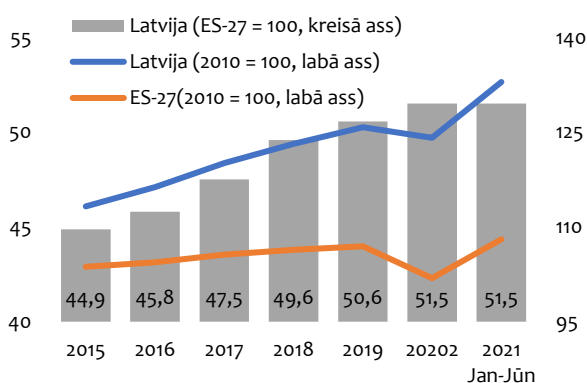

PRODUKTIVĪTĀTE UN KONKURĒTSPEĀJA

Covid-19 pandēmija negatīvi ietekmē produktivitāti.

Pandēmijas ierobežošanas pasākumu ietekmē 2020.gadā produktivitāte bija par 1,3% zemākā līmenī nekā pirms gada (vidēji ES – par 4,6%) un IKP uz vienu nodarbināto Latvijas tautsaimniecībā kopumā sasniedza 51,5% (gandrīz 71,4% pēc PPS) no vidējā ES līmeņa. Kopš 2010.gada produktivitāte auga vidēji par 2,2% gadā, gandrīz 3,5 reizes straujāk nekā vidēji ES. Produktivitātes plaisa kopš 2010.gada ir samazinājusies par gandrīz 12,2 procentpunktiem.

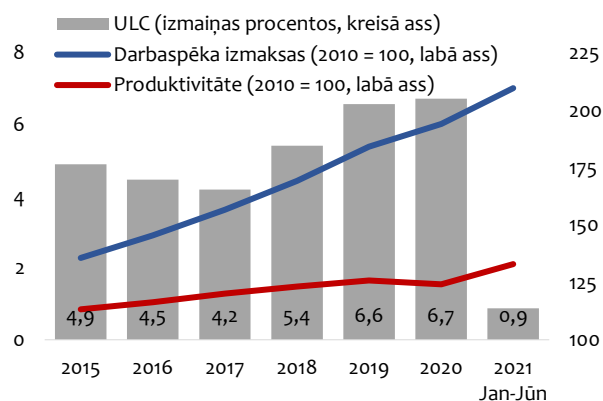
Produktivitātes dinamika

Darbspēka izmaksas turpina pieaugt. Ekonomisko aktivitāšu samazināšanās ietekmēja arī darbspēka izmaksu dinamiku, kas 2020.gadā pieauga lēnāk nekā pirms gada – par 5,3%. Neskatoties uz mērenāku darbspēka izmaksu dinamiku, tas nekompensēja produktivitātes samazinājumu, kā rezultātā darbspēka vienības izmaksas (ULC) palielinājās par 6,7 procentiem.

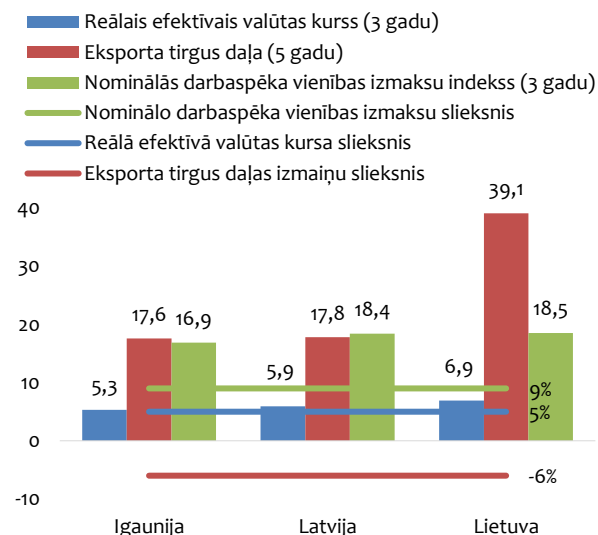
2021.gada 1.pusē darbspēka izmaksas turpināja pieaugt un bija par 8,2% augstākā līmenī nekā pirms gada. Tas neradīja nopietnu spiedienu uz darbspēka vienības izmaksām, pateicoties produktivitātes kāpumam par 7,1%. 2021.gada 1.pusgadā darbspēka vienības izmaksas (ULC) palielinājās tikai par 0,9 procentiem.

Darbspēka izmaksu un produktivitātes dinamika

Pēdējos gados straujš nominālā ULC pieaugums bija vērojams arī citās Baltijas valstīs. 2020.gadā, salīdzinot ar 2017.gadu, nominālais ULC Latvijā pieauga par 18,4%, Igaunijā – par 16,9% un Lietuvā – par 18,3%, kas ir daudz straujāk nekā vidēji ES (8,1%) un šim rādītājam ir pārsniegti ES brīdināšanas mehānisma (MIP) noteiktās sliekšņi (9%).

Konkurences rādītāju izmaiņas procentos

Reālais efektīvais valūtas kurss (REER) pieaug. Uz patēriņa cenu indeksa (PCI) balstīts REER pret 42 tirdzniecības partnervalstīm pēdējos trīs gados (2017.-2020.gadā) pieauga par 6,9%, kas ir lielāks par MIP noteikto sliekšni.

Neskatoties uz izmaksu konkurētspējas rādītāju negatīvo tendenci, Latvijas eksporta tirgus daļas ilgtermiņa dinamika uzlabojas. Vidēji piecos pēdējos gados (2016.-2020.gads) Latvijas eksporta daļa pasaules tirgos pieauga par 17,8%, ko lielā mērā ietekmēja 2020.gada pozitīvās izmaiņas. Lai arī 2019.gadā Latvijas pakalpojumu eksporta tirgus daļa pasaules tirgos samazinājās par 1,27%, tomēr 2020.gadā tā pieauga par 9,87%, ko noteica preču eksporta tirgus daļas būtisks kāpums (par 14,9%). Arī Igaunijā un Lietuvā preču un pakalpojumu eksporta tirgus daļā 2020.gadā būtiski palielinājās – attiecīgi par 5,82% un 9,15 procentiem.

Produktivitātes palielināšana ir galvenais konkurētspēju noteicošais faktors. Lai arī Latvijas eksporta daļa pasaules tirgos pieaug, tomēr konkurētspējas mazināšanas riski joprojām ir ļoti augsti, jo Covid-19 pandēmijas izraisītās krīzes rezultātā ir palielinājusies plaisa starp produktivitātes un darbspēka izmaksām. 2021.gadā produktivitātes līmenis ir zemāks nekā 2019.gadā, bet darbspēka izmaksas nepārtraukti aug. Tuvākajā nākotnē produktivitātes un darbspēka izmaksu dinamiku lielā mērā noteiks Covid-19 pandēmijas apkarošanas un ekonomisko aktivitāšu veicināšanas pasākumi.

BRĪDINĀŠANAS MEHĀNISMS

Atbilstoši 2011.gadā pieņemtajiem ekonomiskās un fiskālās politikas uzraudzības noteikumiem ES līdzās pārmērīgā budžeta deficīta procedūrai tika izveidota arī makroekonomiskās nesabalansētības procedūra, kuras mērķis ir savlaicīgi identificēt (ar brīdināšanas mehānisma rādītāju saraksta palīdzību) un koriģēt makroekonomiskās nesabalansētības.

2021. gada Brīdināšanas mehānisma ziņojumā Latvija nav atzīmēta to 12 ES dalībvalstu vidū, kurām tika konstatētas makroekonomiskās nesabalansētības un par kurām ir nepieciešama padziļinātā izpētē. Atšķirībā no iepriekšējiem ziņojumiem, analīze balstījās uz gada datiem līdz 2019.gadam un īstermiņa datiem par 2020.gadu un prognozēm. Rādītāju sarakstā (skat. tabulu) Latvijai 2019.gadā bija 2 rādītāji, kas pārsniedza noteiktos sliekšņus. Neto starptautisko ieguldījumu pozīcijas rādītājs pārsniedza sliekšni, lai gan turpināja uzlaboties. Arī nominālās darbaspēka vienības izmaksu indekss, līdzīgi kā

vēl 7 ES dalībvalstīm, pārsniedza sliekšni, jo turpināja palielināties darba samaksa (Latvijā pamatā privātajā sektorā netirgojamās nozarēs). Tomēr tiek prognozēts, ka Covid-19 krīzes ietekmē algu pieaugums vairs nebūs tik straujš. Mājokļu cenu pieaugums 2019. gadā joprojām bija augsts, nedaudz zem sliekšņa, taču sagaidāms, ka Covid-19 krīzes rezultātā tas palēnināsies. Banku sektors krīzē nonāca finansiāli stabilā stāvoklī, kur gan kapitāla, gan likviditātes rādītāji pārsniedza ES vidējo līmeni. Sagaidāms, ka beidzoties valdības atbalsta pasākumiem, neatmaksājamo aizdevumu apjoms palielināsies, kas Latvijai līdz šim ir bijis salīdzinoši zems.

2020.gadā sliekšni nedaudz pārsniedza arī relatīvā efektīvā valūtas rādītājs. Tas saistīts ar eiro kursa pieaugumu pret citām valūtām un liecina par iespējamu konkurētspējas zudumu, tomēr Latvijas eksportu tas būtiski nav ietekmējis, jo 2020.gadā Latvijas eksporta tirgus daļa pasaules eksportā ir palielinājusies.

Makroekonomikas nelīdzsvarotības novēršanas procedūras rādītāju saraksts Latvijai

	Robežvērtības	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ārējā nelīdzsvarotība un konkurētspēja							
Tekošā konta bilance (% no IKP, 3 gadu vidējais rādītājs)	-4%/6%	-1,7	-0,2	0,7	0,9	0,1	0,7
Neto starptautisko ieguldījumu pozīcija (% no IKP)	-35%	-61,7	-55,8	-53,1	-46,5	-41,7	-36,6
Reālais efektīvais valūtas kurss – 42 tirdzniecības partneri, SPCI deflators (% izmaiņas 3 gadu laikā)	±5%* & ±11%	2,5	4,8	1,7	5,1	3,8	5,9
Eksporta tirgus daļa – % no pasaules eksporta (% izmaiņas 5 gadu laikā)	-6%	13,0	9,1	7,4	8,3	3,3	17,8
Nominālās darbaspēka vienības izmaksu indekss (% izmaiņas 3 gadu laikā)	9%* & 12%	17,3	16,2	14,2	14,7	15,4	18,4
Iekšējās nesabalansētības							
Mājokļu cenu deflācija (% izmaiņas gadā)	6%	-2,8	7,2	5,6	6,4	5,8	2,6
Privātā sektora kreditplūsma (izteikta % no IKP, konsolidēta)	14%	-0,8	2,5	2,7	-0,2	1,5	-
Privātā sektora parāds (izteikts % no IKP, konsolidēts)	133%	78,4	78,4	75,7	69,8	67,2	-
Vispārējās valdības parāds (izteikts % no IKP)	60%	37,1	40,4	39,0	37,1	37,0	43,5
Bezdarba līmenis (3 gadu vidējais rādītājs)	10%	10,9	10,1	9,4	8,6	7,5	7,3
Finanšu sektora saistības kopā (% izmaiņas gadā)	16,5%	13,3	4,7	6,2	-3,5	4,6	-
Jauni nodarbinātības rādītāji							
Ekonomiski aktīva darbaspēka līmenis – % no visiem iedzīvotājiem, kuru vecums ir no 15 līdz 64 gadiem (% izmaiņas 3 gadu laikā)	-0,2 procentpunkti	1,3	2,3	2,4	2,0	1,0	1,2
Ilgtermiņa bezdarba līmenis – % no ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem (% izmaiņas 3 gadu laikā)	0,5 procentpunkti	-3,3	-1,7	-1,3	-1,4	-1,6	-1,1
Jauniešu bezdarba līmenis – % no ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem (% izmaiņas 3 gadu laikā)	2 procentpunkti	-12,2	-5,9	-2,6	-4,1	-4,9	-2,1

* – eirozonas valstīm.

Piezīme: izceltie skaitļi pārsniedz agrās brīdināšanas mehānismā noteiktās robežvērtības jeb sliekšņus.

Avots: MIP procedūras rādītāji, Eurostat

2021 | 2

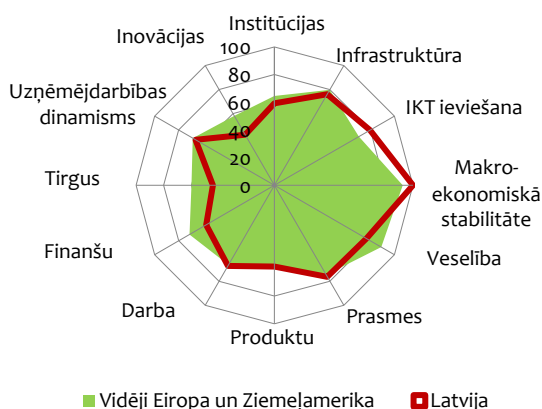
LATVIJA STARPTAUTISKAJOS REITINGOS

Apvienoto Nāciju Organizācijas, Pasaules Bankas grupas, Pasaules Ekonomikas foruma un citu organizāciju veidotie reitingi raksturo Latviju kā valsti, kas savas konkurētspējas uzlabošanā veic daudz reformu, uzlabojot e-pārvaldi, uzņēmējdarbības vidi, cilvēkresursus, IKT infrastruktūru, u.c. jomas, vienlaicīgi nodrošinot arī brīvu presi un militāri neapdraudot citas pasaules valstis.

Pasaules ekonomikas foruma ziņojumā **Globālās konkurētspējas indeksā (GCI 4.0) 2019.gadam** Latvija ierindota 41.vietā starp 141 apsekoto pasaules ekonomiku.

Makroekonomiskās stabilitātes pilārā Latvija līdzīgi kā vēl 33 valstis ir ierindota 1.vietā. IKT ieviešanas pilārā Latvija ir ierindojusies 15.vietā pateicoties labai interneta infrastruktūrai un lielumam interneta lietotāju īpatsvaram. Augstās vietās ir ierindotas arī prasmes – 22.vieta un darba tirgus – 28.vieta. Vidējs sniegums ir pilāriem: uzņēmējdarbības dinamisms – 40.vieta, infrastruktūra – 43.vieta, institūcijas – 47.vieta, produktu tirgus – 47.vieta un inovācijas spējas – 54.vieta. Vissliktākais vērtējums ir pilāriem: veselība – 84.vieta, finanšu sistēma – 85.vieta un tirgus lielums – 95.vieta.

Latvijas GCI 4.0 2019. gadam sadalījumā pa pilāriem pēc pilāra vērtības skalā no 0 līdz 100

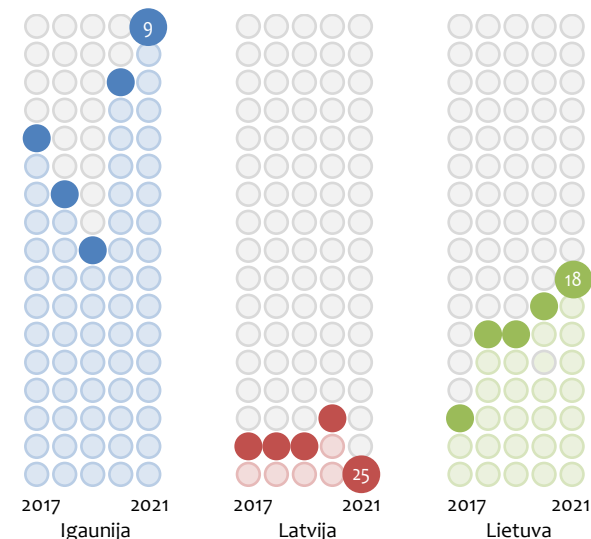
Avots: World Economic Forum, The Global Competitiveness Report 2019

2020.gada GCI izdevums bija veltīts valstu reakcijai uz Covid-19 krīzi. Tā kā informācija iegūšana bijusi problemātiska, tad tika publicēti tikai labāko valstu saraksti ar dažiem rādītājiem, kuros Latvija nav iekļuvusi.

Eiropas Komisijas ikgadējā publicētajā Eiropas inovācijas rezultātu pārskatā 2021 (European Innovation Scoreboard 2021) Latvija 27 ES valstu vidū ir ierindojusies 25. vietā un ir noslīdējusi uz *pietīcīgo novatoru* valstu grupu, jo 2020. gadā strauji (no 0,215% līdz 0,019% no IKP) samazinājās riska kapitāla ieguldījumi un ar vidi saistītu

tehnoloģiju attīstība. Vienlaikus ir atzīmēts, ka neinovatoru īpatsvars, kuriem ir inovācijas potenciāls, pārsniedz ES vidējo līmeni.

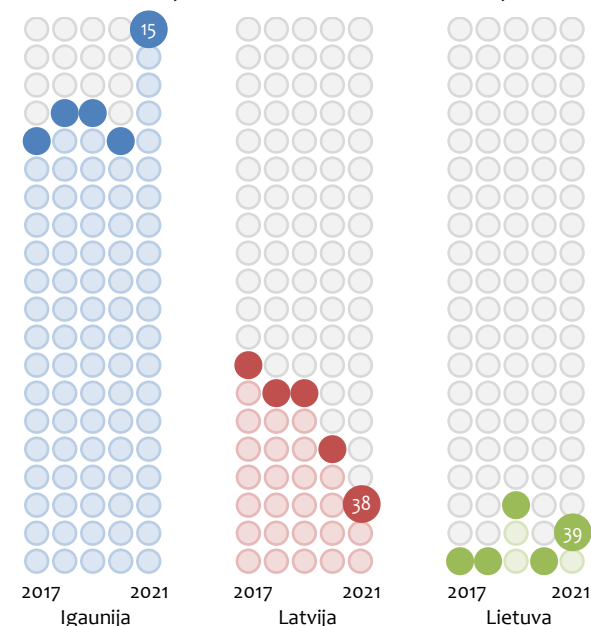
Baltijas valstu vietas Eiropas Inovācijas rezultātu pārskatā*

Avots: European Commission, European Innovation Scoreboard 2021
* kopš 2020. gada bez UK.

Pasaules Inovācijas indeksā 2021 (Global Innovation Index 2021) Latvija ir ierindojusies 38.vietā starp 132 apsekotajām valstīm.

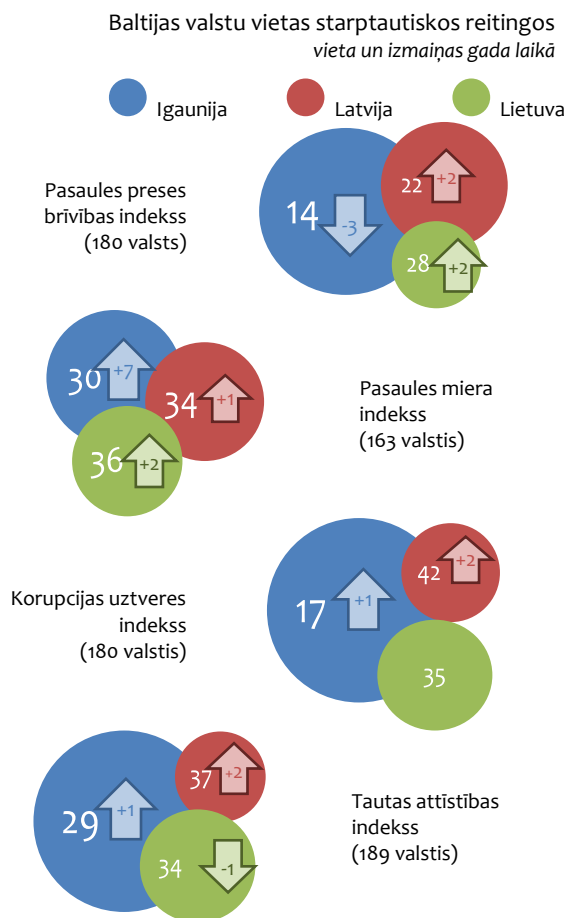
Baltijas valstu vietas Pasaules Inovāciju indeksā

Avots: Cornell University, INSEAD, WIPO, The Global Innovation Index 2021: Tracking Innovation through the COVID-19 Crisis

Kā Latvijas stiprās puses ir izceltas: skolēnu un skolotāju attiecība vidējās izglītības iestādēs, augstskolā uzņemto vidējo izglītību ieguvušo īpatsvars, vides vadības sistēmu un kvalitātes vadības principu atbilstība standartiem, kredītu saņemšanas vieglums, sieviešu ar augstāko izglītību īpatsvars, iekšzemes bruto izdevumi pētniecībai un attīstībai, kas finansēti no ārvalstīm, augsto tehnoloģiju imports, darba ražīguma pieaugums, IKT pakalpojumu eksports, kā arī radošo industriju produktu apjoma pieaugums.

Starptautiskās preses un vārda brīvības organizācijas "Reportieri bez robežām" veidotajā **Pasaules preses brīvības indeksā** Latvija 2021.gadā ieņēma 22.vietu (apsekotas 180 valstis) saglabājot 2020.gada vietu.

Avots: Reporters Without Borders, 2021 World Press Freedom Index; The Institute for Economics and Peace, Global Peace Index 2021; Transparency International, Corruption Perceptions Index 2020; United Nations Development Programme, Human Development Report 2020.

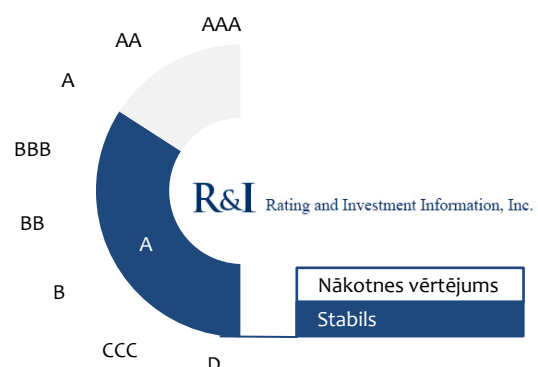
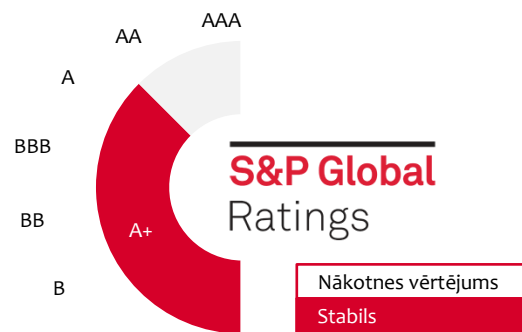
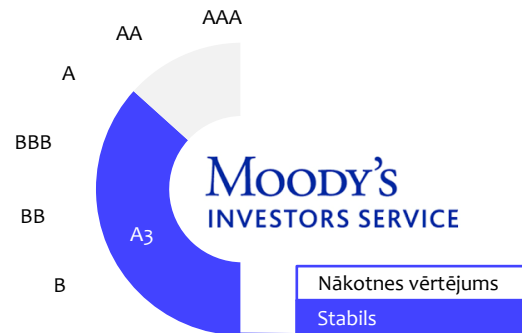
Ekonomikas un miera institūta veidotajā **Pasaules miera indeksā** Latvija 2021.gadā ieņēma 35.vietu (apsekotas 163 valstis). Salīdzinot ar 2020.gadu Latvija ir pasliktinājusi vietu par 1 pozīciju, lai gan pēc iegūto punktu skaita rezultāts bija uzlabojies.

Starptautiskās pretkorupcijas organizācijas *Transparency International* veidotajā **Korupcijas uztveres indeksā** Latvija

2020.gadā ieņēma 42.vietu (no apsekotajām 180 valstīm), uzlabojot pozīciju par 2 vietām, salīdzinot ar 2019.gadu.

Apvienoto Nāciju attīstības programmas (*UNDP*) veidotajā **Tautas attīstības indeksā**, Latvija 2020.gadā ieņēma 37.vietu (no apsekotajām 189 valstīm) pakāpjoties par 2 pozīcijām, salīdzinot ar 2019.gada rezultātu.

Latvijas kredītreitings ilgtermiņa saistībām ārvalstu valūtā

Avots: Valsts kase

Starptautiskā reitinga aģentūra *S&P Global Ratings* 2020.gada februārī paaugstināja Latvijas kredītreitingu no „A” līmeņa uz „A+” līmeni, kas ir līdz šim vēsturiski visaugstākais Latvijai noteiktais kredītreitinga līmenis. 2020.gada augustā un 2021.gada februārī šī aģentūra apstiprināja, ka Latvija atbilst „A+” līmenim un stabilam nākotnes vērtējumam. Pārējās reitinga aģentūras turpmāk savu vērtējumu par reitingiem nav nemainījušas.

Aģentūras secināja, ka Latvijas ekonomikas pamati Covid-19 krīzes dēļ nav būtiski ietekmēti, tādēļ mazinoties pandēmijas ietekmei, ekonomikas izaugsmes tempi atjaunosies. Pateicoties Eiropas Atveseļošanas un noturības mehānisma pieejamiem līdzekļiem un apjomīgu investīciju projektu īstenošanai, straujāku ekonomikas izaugsmi varētu sagaidīt, sākot ar 2022.gadu.